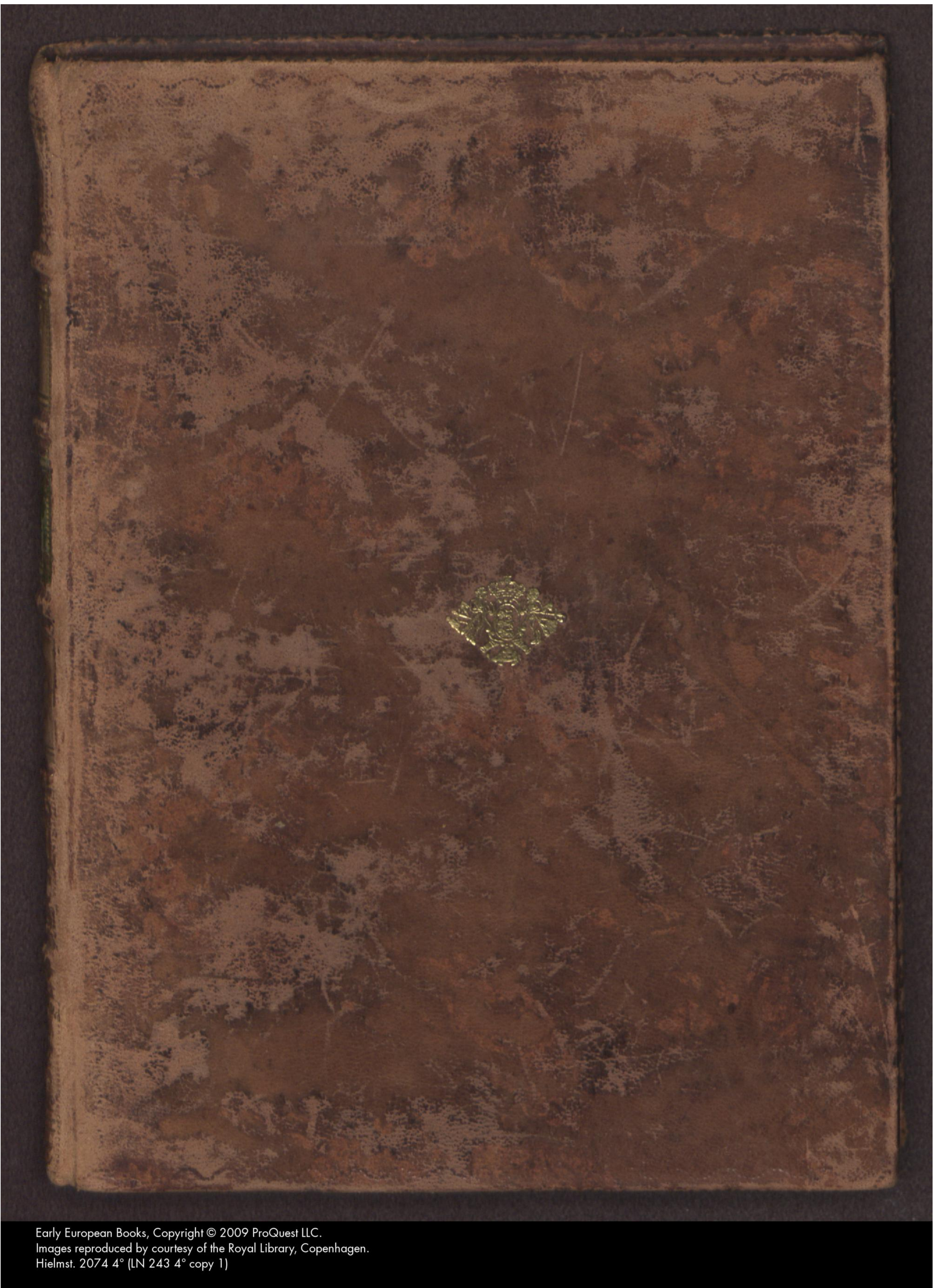

1524

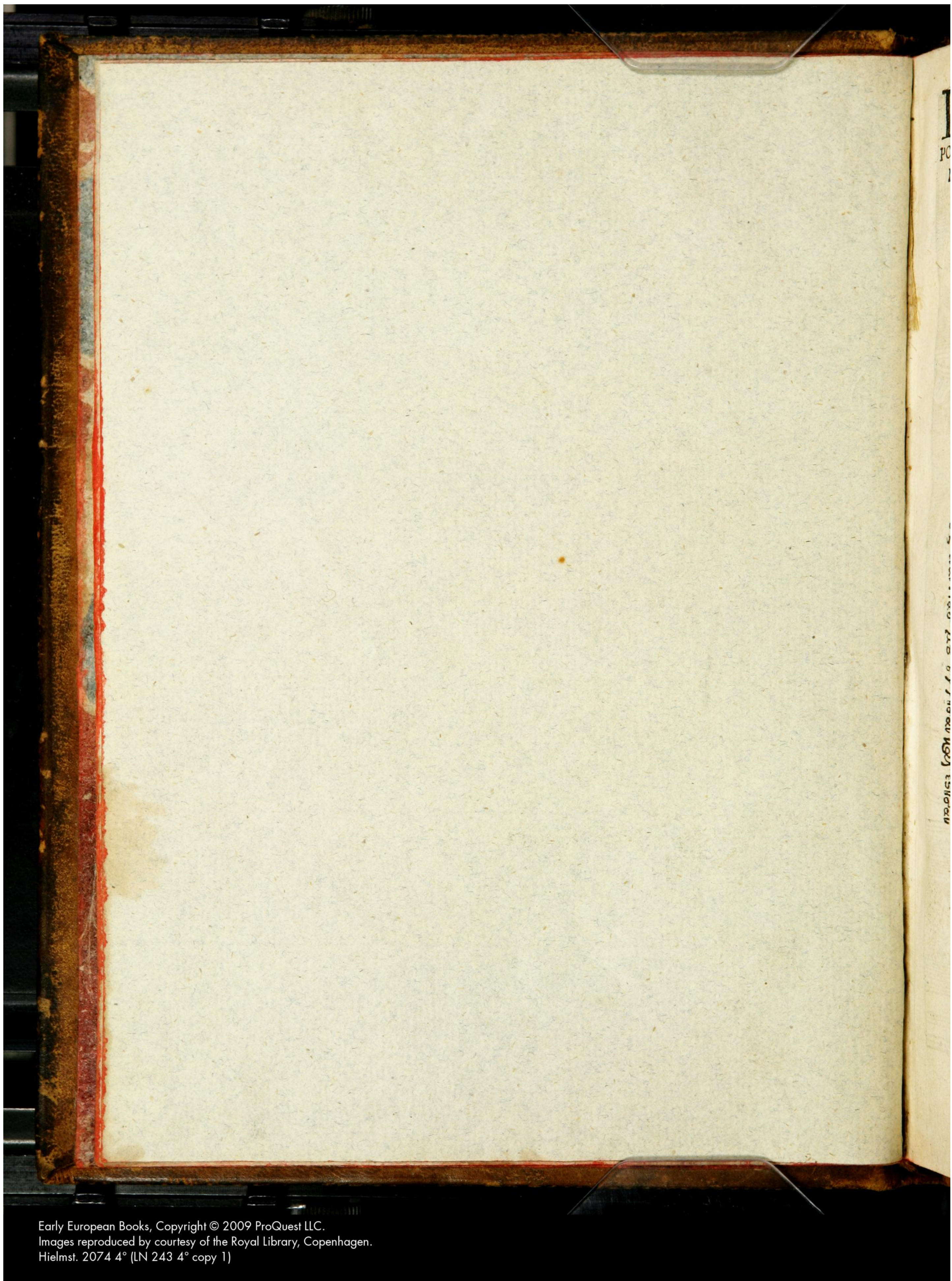

M.Tuscher fecit

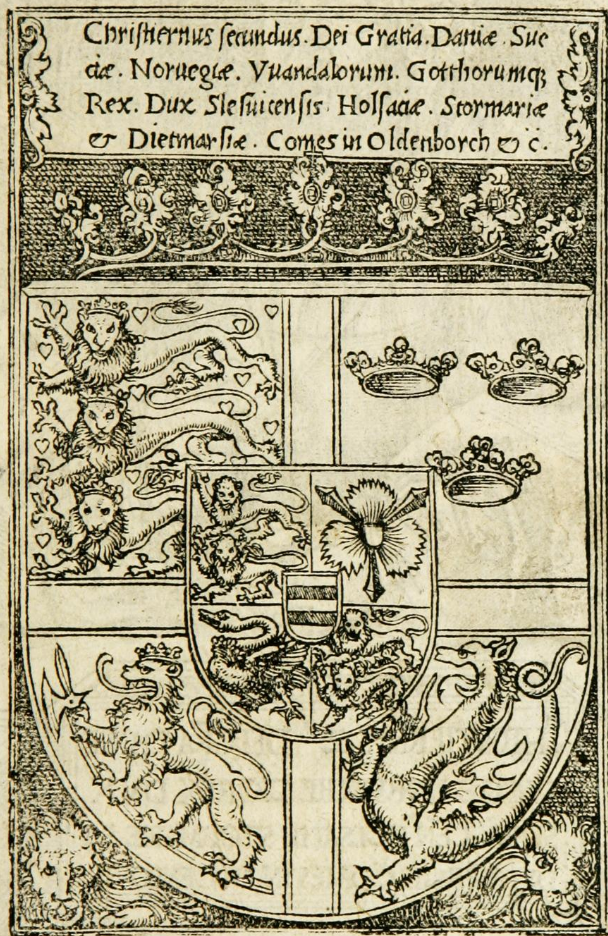

ILLVSTRISSIMI ET

POTENTISSIMI PRINCIPIS DOMINI CHRISTIERNI, DANIAE, SVETIAE, Noruegiæ, Gothorum, Sclauorum, Vandalorumq; regis, Ducis Sleswici, Holsatiæ, Stormariæ, Dythmersiæ Comitis in Oldẽborg & Delmenhorst, ad duas episto=las, quibus rationem belli aduersus illum suscepti Illustrissimus Holsatiæ dux D. Fridericus illius patruus reddere conatur, Itemq; rationem cur eun=dem expulerit & regnis & ducatibus spoliarit, subiungit. Corne=lio Duplicio Scæppero Nouiportuensi illius uicecancellario authore responsio.

οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν

Amici mei & proximi mei aduersum me appropinquauerunt & steterunt,

LVCE VI.

Ve cum laudauerint uos omnes homines.

CHRISTIERNVS 2ꝰ DEI GR̄A DANIE
SVETIE NORVEGIE Z̃C REX DVX
SLESVICEN̄ HOLSATIE STORMARIE ET
DITMERSIE COMES IN OLDENBORG Z̃C

15 23

BEATISSIMO

PATRI DOMINO CLEMENTI SEPTIMO SACRATISSIMO Cesari, D. Karolo quinto Inuictissimo D. Henrico Angliæ Franciæq; Regi Illustrissimo D, Ferdinando Archiduci zc. omnibus deniq; regibus & principibus reipublicæ Christianæ tam spiritualibus q̃ secularibus, Dominis, fratribus, sororiis, consanguineis, amicis, confederatis CHRISTIERNVS secundus dei gratia Daniæ, Sueciæ, Noruegiæ, Gothorum, Sclauorum, Vandalorumq; Rex, DVX. Slesuici, Holsatiæ, Stormariæ, Dythmersiæ, Comes in Oldenborg & Delmenhorst obsequium, salutem & rerum humanarum uicissitudinis memoriam.

EADEMVM VICISSITVDO RERVM HVMANARVM est, ut cum genere & sanguine digladiari cogamur, Beatissime pater, Sacratissime Cæsar uosq; Illustrissimi reges & principes. Siquidem enim cum Christianis hominibus inhumanum est leui de causa tumultuari, quo nomine appellari potuerit inter patruelem & patruum, atq; eum quem loco patris ille semper coluit, tam atrocis, tam crudelis, tam nefandi deniq; belli prorogatio? Iam pridem satis celsitudines uestræ intellexere, cuius potissimum auspiciis, & ductu, in hanc miseram rerum faciem coniecti essemus. Porro an id iure an iniuria, potissimũ in controuersia erat. Neq; dubitamus uero quin pleriq; ex taciturnitate nostra argumentum mutuati, existimauerint deesse nobis, que ad obiecta responderemus, iustoq; dei iuditio actum esse putauerint, q tribus opulentissimis regnis alijsq; dominijs & principatibus exuti fuerimus. Et nos sane id posterius nunq̃ duximus inficiandum esse. Tametsi non omnino Christiane id nobis ab Illustrissimo Holsaciæ duce obiectum est. Alterum autem tantum abfuit ne prestaremus, ut semper eadem nobis facultas adfuerit, quam his in responsionibus nostris, Cels. uestræ poterint intueri. Neq; enim qui diu silet, crimini semper obnoxius est,

Inhumanũ & impium certamen inter patruelem & patruum.

Non omnis qui diu silet crimini semp obnoxius est.

est, Siluisse enim, ut quidam ait, uix unquam nocuit, Multa autem loquutum esse sepenumero & frequenter, quanto minus arbitrari decet Cels. uestras, aut argumenti inopia, aut alia occasione famæ & nominis, hactenus tacuisse nos, cum idipsum, quod nunc præstabimus, parati fuerimus olim coram duorum regnorum consiliarijs, proponere. Reorum is mos est omnia timere, ad leuem auram, ad foliorum strepitum expauescere. Itaq; dubitant semper qui obnoxia sceleri sunt conscientia, atq; ad dimouendam de se omnem suspitionem nullum lapidem intactum dimittunt. Proponunt, excusant, amoliuntur, interpretantur, & si deo placet, cuulgant etiam res eas, quę si in controuersiam iuris ueniant, succubituras esse neq; illi ipsi profecto dubitant. Atqui interea magnum operæpretium faciunt, pellectis in sui partes multis hominibus, ad quos altera solum controuersiæ pars peruentura est, atq; adeo ex sua ipsis umbra, ingens uoluptas enascitur, dum probe actum putant, quod in iniquissima causa, tam diu principum oculos præstigiari possunt. Veluti cum iam Celsitudines uestræ excusationem Illustrissimi Holsaciæ ducis patrui nostri perlegissent, non dubitamus, quin animo erga nos fueritis demissiore, quam arbitraremini: tamet si alieno exemplo, non omnino tamen iniuste eundem nobis regna, dominia, principatus ademisse. Et quamuis duriusculum fuerit citra uestrarum celsitudinum consensum, regem CHRISTIERNVM cum carissima coniuge, & innocentibus liberis expelli neq; locum, neq; sedem ullam, sat tutam ab hostibus inuenire, multum nihilominus causæ, multum æquitati tribuebatis, quod iuste existimabatis ea omnia perpeti nos qui apud Cels. uestras deferebamur, episcopos trucidasse, mortua cadauera in furcas erexisse, tot promiscue nobilissimos uiros interemisse, atq; alijs infinitis nominibus sceleratissimi. Proinde id curandum fuit nobis, ut tandem C. V. cognoscerent multa frequenter in principes non omnino contemnendos dici, quæ si diligenter perpendantur, non omnino eisdem, in quos dicuntur obfutura sint. De nobis parum dicere uolumus, quod arbitramur ubi hec nostra Celsitudines uestræ perlegerint, uiderintq; ea omnia, quæ aduersus Danorum seductores scripserimus, easdem facile iudicaturas: qualiter nos ea omnia fecerimus, quæ impinguntur: adhuc in questionem iuris & controuersiam uenire posse. Neq; protinus fieri, ut quia tyranni nomenclatura nobis indita est, eadem nobis iuste queat attribui. Atq; hec quidem talia sunt. Enumuero quur tam diu siluerimus multæ rationes fuere. Et quod, ut alias diximus, Christianum non sit, ita in se mutuo debachari,

Rei omnia timent.

Inditium reorum & obnoxiam crimini conscienciam habentium.

Existimauere principes iure expulsum regem Christiernum etc cum euulgatam epistolam ducis Holsaciæ intuerentur uerum cum regis excusationem lecturi sunt longe aliud sunt existimaturi.

Quid curandum fuit regi.

Non protinus fit ut quia tyrannus dicitur rex Christiernus, talis sit, qualis appellatur.

bachari, & quod nonnunquam aliquid generi, aliquid sanguini tribuendum sit. Sane autem, si ita uisum est deo immortali, ut regnis opulentissimis, ut principatibus & dominiis exigeremur, si ita fato sancitum est, ut rerum à nobis gestarum ratio reddenda esset, maluissemus extraneum, maluissemus, qui sanguine coniunctus non esset, maluissemus hostem, in quem ex definito dicendum nobis esset. Nam inhumanum est cum uicino contendere, & impium est cum sanguine digladiari, & in eum quem semper amicum habuimus, demum autem capitalem hostem experimur, difficile est animum & bilem refrenare. Accedit, quod citra utriusque partis iacturam, certamen hoc obiri non potest, cum utriusque nomen, fama, existimatio exinde periclitetur. Quandoquidem nisi nos iure ostendere possimus, iniquissime fecisse Illustrissimum Holsatiae ducem patruum nostrum, quos regnis, principatibus, & dominijs exuerit: confestim nobis atque innocentibus liberis, ingens labes inuritur, quod alteri iniustissime uixerint, alteri ex paternis uicijs non parum quid contraxisse uideri possint. Sin uero omnibus innotescere faciamus à nobis Illustrissimo Holsaciae duci optime actum esse: Illum autem pessimam nobis gratiam rependisse, non parum ueremur, ne idem audire cogatur, id quod nobis impingit, nempe egisse illum preter generis & sanguinis rationem, nequid maius aut grauius dicamus. Neque enim admodum referre putamus, quod is CHRISTIERNUM regem hostem apertum uocat, ingeminatque iusto dei iudicio ob abominabile regimen expulsum esse, neque unquam stilum in nos temperet, qui de illo nunquam nisi bene ad Cels. uestras perscripsimus. Semper enim ab eo culpam omnem, in consiliarios & seductores quosdam reicimus. Idque fecissemus adhuc, nisi periculum esset, ne mendacij argueremur, quando aduersum nos euulgatam ep[ist]l[am], iamque excusam sigillo munitam ad Cels. uestras transmisit. Hoc facto Cels. uestrae considerent, num ostendere uoluerit in neminem magis quam se criminis huius seriem competere. Eam nos cum uideremus pepercimus tamen calamo, neque respondere aperte, ueturis ad posteritatem libris uolebamus, donec & altera ex Flensborgo ad sacrum Caesareum regimen, ab eodem transmitteretur, tunc primum ubi ad nos ab amicis transmissa erat, considerantes, omnem moram impedimento nobis esse: quodque uideremus famam & existimationem nostram, taciturnitate periclitari: negocium commisimus nobili & eruditio Domino Cornelio Duplitio Sceppero uicecancellario nostro perquam syncere nobis dilecto defensionem ut emitteret, qua nostra ex informatione diligentissimaque iuris nostri & sigillatarum quae penes nos sunt litterarum perspectione & perpensione, fidem faceret hominibus

Maluisset rex aliu[m] esse in quem dicendu[m] sibi esset quam patruum suum, quia impiu[m] est cum sanguine contendere.

Id certamen non potest fieri citra utriusque partis grauem iacturam siquidem inter coniunctissimos sanguine est.

Illustrissimus dux Holsatiae multa in regem Christiernu[m] impingit ad quae omnia responsurus est.

Rex culpam à duce semper in consiliarios quosdam reiecit.

Binae ep[isto]l[ae] ducis aduersus regem Christiernu[m]

Omnis mora uisa impedimento regi quare iam tandem respondere uoluit.

hominibus, nihil quo minus prius responderimus, q̃ unicam pietatem de- fuisse. Temperaret à maledicētia & calamũ, quantũ in se esset, cõpesceret. Tametsi non ignorabamus tam æqua in causa, uix fieri posse, ut non aliquando modestiæ aliquantulum remitteretur. Ea nobis cura fuit Illustrissimo patruo consulendi, quando ne alia illi ratione consuli possit quorundã hominum malicia effectum est. Atq; hic sane modestiam nostram Cels. uestris obtendere possemus, quod regnis exacti, non protinus cœlũ terræ miscuerimus, eundem pessimis quibusdam nominibus affecerimus, deniq; tam diu siluerimus. donec citra nominis & famæ præiuditium, magis silere non potuerimus, nisi certo certius compertum haberemus Cels. uestras idipsum facile perpensuras. Neq; precamur uero, ut si iure inferiores simus, aliquam sanguinis, aliquam confœderationis rationem habeatis. Auxiliũ, suppetitas nõ requirimus, si causæ nostræ iniquitas efficiat, ea nobis ut iuste suppeditari non possint. Demũ sinite Christiernum regem, cum charissima coniuge, incertis sedibus uagari, nusquam tutum esse, nusquam gratum nusquam acceptum esse. Sinite uitam periclitari, sinite etiam fame ut intereat, omnibus ludibrio ut sit, postremo etiam sinite scelaratissimis ut nebulonibus illius nomen, fama, existimatio, spurcissimis & sordidissimis libellis impune laceretur, si causæ huic succumbere nos uestro etiam omniũ iuditio dicamur. Officium non requirimus. facessat sanguinis respectus, abeat amicitiæ & confœderationis uinculum, abeat fortunæ miseratio tantisper, donec induta seuerissimorum iudicum persona determinetis, utris magis regnorum & principatuũ possessio conueniat. Adeo Cels. uestris subijcimus Christiernum hunc regem, tam tyrannum, tam perfidum, tam sceleratum, qui iuris umbram non expectaturus esse putabatur. Tam caduca & fragilia sunt hominũ iudicia, tamq; non protinus fit, ut qui existimatione pessimus sit, iure pessimus sit. Adeo etiam accepimus Ludouicũ pium Cesarem Rhomanum & Francorum regem, à liberis regno & imperio ad tempus exutũ fuisse, iniectis illi pessimis criminibus, quæ dei iuditio cũ tẽpore discussa sunt. Quanto minus conueniat Cels. uestras mirari, quod idipsum in nos coniecit Illustrissimus Holsatiæ dux patruus, quodq; regna & principatus ademerit. Iudicia hec dei sunt, qui regna alienat, & principatus distribuit. Hoc minime causamur. Solum id indignum esse remur, quod apud omneis homines tam inique traducamur. Idq; ab his apud quos oportuit maiorem generis & sanguinis rationem esse. Verum & hoc donabimus. Vnum à Cels. uestris calamitatum nostrarum solatium requirimus, ut

Illustrissimo

Rex Corneliũ Scepperũ iussit calamũ quam tum posset tẽperare, Modestia regis Christierni. ij.

Rex nisi possit iure uincere nullũ auxiliũ petit à principibus.

Rex paratus est in perpetua paupertate uiuere modo iure uincatur.

Rex orat ut sanguinis & cõfœderationis & amicitiæ & pristinæ suæ fortunæ rationem nullã principes habeant nisi iure fuerit superior.

Ludouicus pius filius Karoli, quẽ magnũ uocant regno spoliatus & imperio à filijs preter causam quãto minus mirum

Illuſtriſſimo Holſatiæ duci patruo noſtro fidem omnẽ adhibere dignemini, inquantum ne illi fides haberi poſſit, non effecerimus. Nolumus enim illius exemplum emulari, qui fidem omnem à Cels, ueſtris nobis detractam eſſe uoluit. Hoc ſi ab iiſdem impetrauerimus, æquo animo calamitatem & miſeriam feremus & extremã hanc rerum omnium inopiam, & miſerum exilium, in quo nullo non die mors nobis ante oculos obuerſatur cum chariſſima coniuge, interpretabimur maioris boni initium nobis eſſe. Interea uagabimur, Beatiſſime pater ſacratiſſime Cæſar Illuſtriſſimi reges & principes: omni humana ope & auxilio deſtituti, inopes & egeni & qui prius non omnino contempnebamur, nunc paſſim omnibus ludibrium noſtri & contumeliam prebebimus, patiemurq́; ſubinde ab illis periculum nobis & mortem intentari, qui iam forte iiſdem in calamitatibus, quibus nos ſumus: uerſarentur, niſi aliquando & nos fuiſſemus. Sed beneficium nemini improperabimus. Tantum id Cels. ueſtris dictum eſſe uoluimus: ut eſdem rerum humanarũ inſtabilitatem perpendant noſtroq́; exemplo, nihil firmum & ſtabile, caduca autem omnia eſſe intelligant. Fuimus & nos aliquando Cels. ueſtris confœderati, fratres, ſororii, conſanguinei, amici, impertiebamurq́; id omne quod potuimus. Nunc confœderati, fratres, ſororii, cõſanguinei, ut ſimus amici, fortuna nõ patitur. Nihil habemus enim, quo tales eſſe nos, teſtari poſſimus: preter unicum de Cels. ueſtris bene merendi animum, quem ſiniſtris adhuc rebus, perinde ac ſecundis conſeruauimus. Hic ſi Cels. ueſtris uſui eſſe poſſit, earundem ſit, donec aliis ut indiciis propenſitatem noſtram teſtemur: deo uiſum fuerit, cui Cels. ueſtras committimus. Simul id obnixe petentes, ut iuris potius q̃ calamitatum noſtrarum reſpectus iiſdem obuerſetur: quandoquidem non ambigimus quoſdam eſſe, quibus calamitatũ noſtrarũ cõmemoratio lachrimas excutiat. Sed nos lachrimis tranſigi negotium aut commiſeratione, non petimus: iudices q́; uos eſſe, q̃ commiſerantes præoptamus. Decreuimus enim fortiter aduerſum fortunæ inſultus contendere, ne à regio faſtigio uel deceſſiſſe unq̃, uel degeneraſſe uideamur. Proinde iuditium petimus non cõmiſerationẽ. Datum Aldenburgi Lybonotriæ Die Menſis Aprilis Decima Anno Domini ſaluatoris, M. D. XXIIII.

Exilii noſtri ANNO SECVNDO,

rum eſt regem Chriſtiernum à patruo expulſum eſſe.

Rex petit ut fides Holſaciæ duci adhibeatur in omnibus ad quæ rex iure reſpondere nõ poſſit.

Calamitas regis Chriſtierni

Rerum humanarũ inſtabilitas

Rex omnibus regibus & principibus offert animũ ſuũ quãdo non poteſt aliud iiſdẽ preſtare.

Dignum rege dictum.

Rex non cupit commiſerationem ſed iuſtitiam.

P. CORNELIVS DVPLICIVS SCEPPERVS NOVIPORTVENSIS PIO ET CHRISTIANO LECTORI SALVTEM.

ECCE & alteram partem Chriſtiane lector, nondum tamen cataſtrophen tragœdiæ uides, quandoquidem ſubſequutura eſt. Enimuero & tu ex duabus his partibus, ut in Care, periculũ facere potes, àn Illuſtriſſimo principi meo D. CHRISTIERNO regi defuerint, quæ ad obiecta tot crudelia facinora, dici poſſent. Ego libere tibi loquar, uiſurum te confeſtim, que non exiſtimabas. Nempe Illuſtriſſimum CHRISTIERNVM regem, quem omnes peſſimis criminibus traduxere, inter bonos principes numerari & haberi poſſe. Neq; enim maius ſubijciam. Porro id latere non uelim te, duabus epiſtolis ex precepto regio reſpondiſſe nos, Ex utraq; germanica, latinam fecimus, uerius q̃ doctius interpretati, Verborum enim lenocinia fugimus, maluimuſq; rebus, q̃ uerbis urgere. Regnorum enim & principatuum negotium agimus, non fictam in foro eloquentiam oſtentamus. Quod ſi qua in parte ſermo tibi hic noſter immodeſtior uidetur, (tametſi quantũ potuimus calamum temperauimus) meminiſſe debes, Illuſtriſſimum regem CHRISTIERNVM loqui non me, qui ſi ob ſummam iniuriam, quæ eidem illata eſt, ſubinde modeſtiæ limites egredi uideatur, dandum hoc eſt humanæ imbecillitati. Quem enim hominum non permouebit, trium regnorum, & totidem opulentiſſimorum ducatuum, extra regna ſitorum, tam iniuſta amiſſio? Ius requiſiuit. In eam rem trium ducatuum & quinq; epiſcopatuum temporales regios redditos donec cauſa iure determinaretur addixit. Neq; admiſſus eſt tamẽ, ſed expulſus, quomodo igitur temperari ſermonem poſſe, exiſtimandum eſt? Quod ſi nos cũ pueri ſumus. atq; eloquentiæ operam damus, ad paruam nominis & famæ noſtræ detractionem, ita efferimur: ut in maledicentia, nullum finem inueniamus: quanto magis conueniat hec in negotio ubi famæ, & nominis, & exiſtimationis regiæ, deinde & amiſſionis tot regnorum, & principatuum res agitur. aliquando imbecillius aliqud inculcare? Abhorrent hæc à regis modeſtia. Petijt ut nullum, etiam quantũuis leue conuicium in hoſtem retorqueremus: recordatus patruum illum ſuum eſſe, Atqui fieri non poteſt, ut in ea defenſione is modus obſeruetur. quod & nonnunq̃ prefamur, Idq; preſertim ubi tam indigne regium nomen traducitur. Nam & ego ſubinde admirari cogor, rei manifeſtam ueritatem:

tatem: dum mecum reputo, quot mendacijs egregius princeps obnoxius fuit. Deniq; perpendite si cum hec legetis, uosmet ad quos amissionis & iacturæ pars non pertingit, irascamini & condoletis, quanto magis irasci conueniat eum, qui hec omnia perpessus est? neq; irascatur tamen: & aduersam hanc, & iniquam fortunam, in optimam partem interpretatus est. Id quod ego meo iure testari possum. Duæ igitur epistolæ sunt. Alteram Illustrissimus Holsatiæ dux excussam sub sigillo emisit, in qua rationes belli cum patruele incepti præscribit, quas illis literis, quibus regi bellum indicebat, complexus fuerat. Alteram scriptam ad sacrum Cesareum regimen, quod Nurimberge Noricorum huius anni principio, conuenerat Illustrissimus princeps Ferdinandus, ad regem transmisit, que rationem subijcit occupati Daniæ Noruegiæq; regni, & uendicatorum principatuum. Vtriq; nos, quia dispar argumentum fuit, dispari genere dicendi respondimus. In altera Asiaticum, In altera Laconicum rethorem egimus: obseruato in utrisq; more, rebus magis quã uerbis contendendi. Neq; studuimus enim, ut tam elegans & concinna. q̃ uera & aperta hec causa in publicum prodiret, nihil ingenio indulsimus. Deierare autem possumus, plurimum ademisse nos. Adeo ut in menstruo hoc labore nostro, persancte iurare possimus, nihil tam laboriosum nobis fuisse, q̃ quod reprimere calamũ qui sponte currebat, cogebamur. Neq; enim inuentum ullum consiliũ, Serenissimus rex habere uolebat: quo uicem in patruum suam ulcisceretur. Adeo generis & sanguinis memor est, indignum arbitratus cum patruo digladiari, quantuuis tot indignis ab eodem modis lacessitus: dicereq; solebat sibi considerandum esse quid se deceat, non quid ille aliorum consilio promeretur. Patruelem esse, tametsi à patruo subinde hostis, subinde pessimis criminibus infamis appelletur. Hec cum sæpenumero dicere solitus sit, plurimum impetus & caloris mihi detrahit. In summa id efficit, ut frigidior fiam, q̃ rei atrocitas postulare iure uideatur. Hec cum legeris Christiane lector, meminisse te decet quod aliquando diximus multa in optimos principes, scelerate & pessime utraq; ratione confingi. uisurus es tandem fabulæ Catastrophen, aduersus Danorum seductores: qui gentem multis nominibus commendatam, a uero principe, & rege, ui & armis, & promissionibus, abalienauere. Isthic ingenio indulgebimus. quandoquidẽ cũ proditoribus nũquã mihi cõuenire possit uale. Ex Aldenburgo Lybonotriæ Mensis Aprilis die Decima. ANNO salutis. M.D.XXIIII.

SVMMARIVM

OBIECTORVM ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS, DOMINI FOEDERICI HOLSACIAE ETC. DVCIS aduersus dominũ Christiernum regem patruelẽ suum etc.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

LLVSTRISSIMVS ET POTENTISSIMVS princeps D. Christiernus. quondã huius nominis primus Danorũ Rex, dominus & pater noster, tria regna, Daniam, Suetiam, Noruegiam, possedit. Deinde & alios principatus Slesuicum, Holsatiam, Stormariam. Moriens autem, D. Ioannem filium suum maiorem natu, & nos qui natu minores eramus, reliquit heredes. Ioanni quidem fratri nostro regni possessionẽ in quã eo etiam uiuente electus fuerat. Nobis uero testamento uoluit, ut soli in ducatus supradictos Slesuicum, Holsatiam, Stormariam. succederemus. quod & dominæ matri nostræ cum aliquot episcopis & consiliarijs alijs, in negocijs datum fuit, ut scz post mortem in eos nos ducatus inueherent. Id autem fecere. Nosq; tunc nonum annum agentes in predictos principatus intulere, populumq; & incolas, ut sacramentum nobis prestarent, induxere. Postq̃ uero, id à fratre nostro D. Ioanne resciitum est, is confestim, supra dictos principatus ui coegit, ut diuisio fieret, uiq; impulit, ut sibi pariter sacramentum, eque ac nobis, prestarent. Ceterum, diuisione ducatuum facta, nobis minorem partem reliquit, tutelam nostri assumpsit, eamq; sine aliqua ratione ad annos maturitatis nostræ sibi continuit.

ILLVSTRISSIMI DOMINI CHRISTIERNI Daniæ &c. Regis ad supradictum Illustrißimi D, Frederici Holsaciæ ducis patrui sui clarißimi, articulum RESPONSIO.

POSTQVAM HOSTIVM NOSTRORVM PERFIDIA, Illustrißimus princeps D. Fridericus Holsatiæ dux, &c. patruus noster Charißimus, quem loco patris semper habuimus, in partes aduersum nos tractus fuisset, id sibi agendum esse putauit, ut si qua posset ratione, Serenißimo patri nostro Illustrißimo D. Ioanni regi, aut nobis, inuidiam apud omnes principes concitaret, fœliciter perfunctum negotio se ratus, si indignum utrumq; ostenderet, regnorum possessione. Id autem si dignum opus est Christiano principe, cæteri existiment. Nos contenti erimus Charißimi domini patris nostri memoriã, tutari, & nostri quoq; nominis rationem habere. demum & liberorũ nostrorum curam agere, ne idipsum illis de nobis obijci posset, quod nobis de patre obiecit Illustrißimus patruus noster. Itaque non studebimus, principio illi apud omnes indignationem conflare. Neque hostem appellabimus, quo nomine non raro nos donat, sed modestiam nostrã malumus obijcere, q̃ prior ille ad iniuriam concitatus est, q̃ prior ille regem Christiernum hostem uocauit, q̃ prior omnes homines concitauit ne fidem nobis adhiberent. Siquidem hoc agit egregius senex, ut aduersum nos omne hominum genus promiscue prouocet, tum precipue indignum Christiernum ostendat, cui principes faueant, aut consilium impartiantur. Qui si hec meritus est quid agendum tandem erit? Regnum, opes, uires, illi ademptæ sunt à patruo, nomen, famam, existimationem Illustrißimus Fridericus labefacit. Principes populum hortantur, ne CHRISTIERNO subsidio sint, Patris memoriam hominibus inuisam reddit. quo ergo tandem, ut fugiamus iubes patrue? Dania nos spoliasti, Noruegiam ademisti, Nobilißimis ducatibus nos exuisti, omnes principes aduersum nos incitas, omnem populum in patruelem prouocas, premium qui nobis fidem non adhibent proponis, quod fuit istud tam graue delictum, aut fratris tui Illustrißimi patris nostri, aut patruelis tui nunq̃ de te tam male meriti? Scilicet uero hanc tandem mercedem modestiæ nostræ ferimus? Hoc nos premio donas, q̃ de te nunq̃ nisi optime senserimus, dixerimus, & ad amicos scripserimus? Nos tot litteris ad sacratißimum Karolum scriptis, nunquam hostem semper patruum charißimum uocauimus: Nos tot litteris ad Inuictißimum D. Henricum Angliæ regem mißis, omnem à te culpam amoliti sumus, integritatem tuam commendauimus, prudentiam tuam miris laudibus extulimus, omnem culpam in hostes nostros

Inueteratorũ hostiũ perfidia D. Fridericus aduersus patruelẽ suum regem Christiernũ cõmotus est sine occasiõe.

Illustrißimus rex Christiernus patris memoriã tueri uult aduersus calumnias & liberorũ suorum curã agere.

Rex Christiernus patruũ à quo hostis uocatus est, hostem uocare nõ uult, sed modestiã suam mauult obiectam esse tam calamitosis uocibus.

Illustrißimus Holsaciæ dux petit Regi Christierno omnem fidem derogari, & aduersus illũ omnes homines incitat nõ cõtentus tot regnis illum expoliasse.

Rex Christiernus semper optime dixit, scripsit, sensit, de patruo suo Holsatiæ duce sed is cõtrariũ facit semper & ad huc iam clare se facere ostẽdit.

Rex Chriſtiernus hactenus noluit in ſuo genere eſſe qui diceretur tot cõmiſiſſe, quod iam Illuſtrißimus Holſaciæ dux aduerſus patruelem cõmiſit.

Fridericus Holſatiæ dux, litteras ſuas fregit quas ſe obſeruaturũ ſolemniter promiſerat,

Modeſtia regis Chriſtierni tanta ut nũq̃ reſpondere uoluerit, q̃q̃ dux Fredericus reginã donatione ꝑpter nuptias ſpoliauerat.

Rex Chriſtiernus ducẽ Holſtatiæ ſemper laudauit & omnẽ culpã in hoſtes retorſit.

Dux Holſaciæ regem Chriſtiernum apertũ inimicũ uocat, qui illi inimicus eſſe non uult.

Dux Holſatiæ calcem à ſe emiſſæ epiſtolæ ſigillo ſuo muniijt ne non ab eo ꝑfecta eſſe à quoq̃ dici poſſe.

ueres, Omnem culpam in eos qui innocentiam tuam labefactaſſent, reiecimus. Eam hactenus clarißimi generis noſtri rationem habuimus. Noluimus in eo unum eſſe dicere, qui in fratris cineres debaccharetur; qui in patruelem immeritum, ſenilem impetum conuerteret, qui preter ius, faſq; illum tot regnis exueret, qui uanis & effictis aſſertionibus in genus ſuum omnes homines commoueret, qui publicam Germaniæ partem contra Cæſareum edictum primus perturbaret, amoliretur infringeret, qui inaudita dominandi libidine clarißimis principatibus non contentus aliena citra omnem rationem inuaderet, qui cum litteris ſigilliſq; ſuis recepiſſet nihil ſe attentaturum, preter cauſam, litteras ſigilla, principum teſtimonia qui preſentes aderant, fruſtratus eſt, qui alieni regni titulum, & poſſeßionem, ſibi uendicaret, qui ſacratißimi Cæſaris ſororem donatione propter nuptias ſpoliaret, & cũ mulieribus, perinde ut cum uiris, immeritum bellum capeſſeret. Noluimus deniq;, ut hec noſceret poſteritas, patruum in patruelem inſurrexiſſe. Et hec tantiſper noluimus, donec nos magis nolle, emiſſa à te ad principes epiſtola non ſineret. Eam uero q̃tum putas meroris nobis intuliſſe? Modeſtiam tuam prius laudaueramus, & tute, ut laudari non poſſet, effeciſti. Innocentiam tuam commendaueramus, & tute, ut commendari non poſſet, in cauſa fuiſti. Omnem culpam in hoſtes noſtros coniecimus, & ut in dilectionem tuam non poſſet conijci, epiſtola à te emiſſa, conuincit. Titulum prefixiſti illumq; regis, Chriſtiernum, quondam regem uocas, quem adhuc uiuere tute compertum habuiſti: Iterũ prefixo nomine, apertum inimicum uocas, qui adhuc tibi apertus inimicus eſſe non uult. Calcem excuſſæ epiſtolæ, etiam ſigillo tuo muniiſti ut demum apertum eſſe, à te profectam epiſtolam, & non ab alijs, teſtarere. Credimus & ipſum hoc conatum te, ut ex hac quoq; parte, qui te prius laudaueramus coram principibus, qui te authorem huius ſceleris non eſſe, ſed periurus quoſdam, qui Fridericum impuliſſent teſtati fueramus, tanquam mendacij nobis inuidiam conflares. Quod ſi, quia te ſemper laudauerimus, oſtendere uoluiſti, quedam nos contra ueritatem dicere, ignoſces tandem charißime patrue, ſi tecum iure agamus, & ab hac modeſtia noſtra, in iuris diſceptationem tecum deſcendamus, & à charißimo D. patruo noſtro, fratre autem tuo, culpam quam tu mortuo impingis, amoliamur: & noſtri deniq; aliquantam in diuellendis. que in nos retorques, criminibus, curam exerceamus.

crœamus. Diutius enim ſilere nos epiſtola tua non patitur. Tametſi iam multis menſibus euulgatæ, hactenus nunq̃ reſpondere uoluimus: ſperantes in ſaniorem te mentem reuocatum iri. Quod ubi minime facere te comperimus, quis nobis principum uitio uerſurus eſt ſi patris noſtri memoriam, & noſtram deniq; tuemur?

PRINCIPIO. ut clariſsimo domino patri noſtro regi Ioanni & nobis inuidiam conctes, tanq̃ minus ſyncre, uterq; noſtrum tecum egerit, teſtamento relictos tibi eſſe nobiliſsimos ducatus Sleſuicum, Holſatiam, Stormariam ais. Id uero ita eſſe, cui fidem facturus es? quomodo enim putas Illuſtriſsimum principem D. CHRISTIERNVM auum noſtrum, tuum autem patrem clariſsimum, tam ab omni ratione abhorruiſſe, ut tibi protinus iuniori eos ducatus teſtamento permitteret? Vbi ſunt iſtæ tabellæ teſtamentariæ, quibus idipſum poſsis conuincere? Teſtamento reliquit: Tabellas ergo reliquit, in quibus ultima illius uoluntas ſcripta eſt. At ubi ſunt? Penes te? quare ergo non promis, oſtendis, in medium producis? Clariſsimo patri D. Ioanni regi eas unq̃ oſtendiſti? minime. Nobis unq̃ oſtendiſti? neq; hoc iuditio illas unquam ſubiecisti ut examinarentur? Nequaq̃. At uero cum diceres illos ducatus tibi ſoli deberi, inq; eos egre ferres aliquod fratri tuo ius eſſe, aliquod nobis ius eſſe nonne ut teſtamentarias tabellas depromeres frequenter requiſitus fuiſti? Quod cum ne faceres conſcientia te tua deterreret, nonne argumentum nobis prebes, unq̃ tale aliquod teſtamentum conditum eſſe, negandi? Profer litteras, oſtende tabellas, euince ultimam clariſsimi domini aui noſtri uoluntatem fuiſſe, ut tibi ſoli tres nobiliſsmi ducatus cederent. Tunc quomodo tecum agamus non deerit. Quod ſi hoc non audes, quomodo tibi ius ſoli, in eos ducatus uendicare preſumis? Si tabellas proferre dubitas: plane inficiamur unq̃ uoluiſſe clariſsimum principem CHRISTIERNVM primum ut ſolus in eos ducatus ſuccederes. Neq; uero defuere preces quibus frequenter à te petierimus, ut illarum copiam nobis faceres, ſed deterrebat te, quod ſi in publicum producerentur, facile conuincì poſſent, efficta eſſent. Quando non deſunt magni principes, qui eas teſtimentarias tabellas, tribus annis priusq̃ naſcerere factas eſſe ex ſubſcripto tempore aſſeuerant. Illis tibi ſi deberi nobiliſsimorum ducatuum poſſeſsionem putas, magis alienum à iuſtitia quid potes requirere? Scilicet uero tribus annis priusq̃ naſcerere, naſciturum te pater preſciuit, ut

Rex Chriſtiernus cũ duce Holſatiæ iure agere uult, & clariſsimi domini patris domini Ioannis aliquantam rationem aduerſus patruelẽ habere.

Multis mẽſibus expectauit rex chriſtiernus priusq̃ reſpondere uellet, ſperans in ſaniorẽ mentẽ ducẽ uenturum.

Probatur ꝙ rex Chriſtiernus primus auus regi Chriſtierni tres illos ducatus teſtamento non legauit duci Holſatiæ.

Si teſtamento reliquid Chriſtiernus primus eos ducatus debere ducẽ Holſatiæ litteras habere quibus id poſsit oſtendere,

Inuitatur dux ut litteras teſtamenti in medium proferat ſed nũq̃ auſus eſt id facere, quia uel nõ habet uel ſi quas habet, falſæ ſunt & à rege Chriſtierno non datæ.

Frequenter petiuit rex hic Chriſtiernus ut dux ſuas litteras oſtenderet, noluit autem, quia tribus annis cõfectæ ſunt ante q̃ naſce-

uit, ut protinus trium opulentißimorum ducatuum poßeßione donaret? quid magis ridiculum poßis comminisci? sed matri (ais) negotium à clarißimo patre datum fuit, ut cum aliquot episcopis, & alijs consiliarijs post mortem, nos in eorundem ducatuum poßeßionem induceret. Quomodo uero id potes Illustrißimum patrem tuum fecisse, euincere? quomodo potes id clarißimae genitrici tuae in mandatis datum fuisse, ostendere? quod si non potes ostendere patrem clarissimum uoluisse, ut in ducatus eos succederes, quomodo ut in eos te introducerent mater, episcopi, consiliarij ab eodem mandatum accepisse putas? Sed in ducatus illos te introduxere. quid hoc ad causam? Nam de facto non inquirimus, de iure questio esse debet. Itaq; an iure in eos ducatus introductus sis, in dubium uertitur. Atqui si iure tibi ducatus illi ex patris testamento debebantur si ultima id uoluntate pater cauit, queso cur ignorante fratre tuo maiore natu, clarißimo patre nostro clanculum in eos ducatus subrepsisti? Cur sacramentum à populo flagitasti, priusq̃ id natu maior frater moliri resciscerct? quid uero si in te propensior mater fuit, si propensiores aliquot consiliarij, q̃ in patrem nostrum natu maiorem te fratrem, ideo ne protinus fit, ut feudalia tibi cedere bona debeant? Aut si te clanculum puerum introduxerint, ideo ne protinus nostrum nobis feudum antiquabitur? quo id iure fecerint? Aut quod matri tuae clarißimae auiae nostrae in auitam hereditatem, quid consiliarijs aliquot, quorum opera introductus es, iuris fuit? Non fuerat ea clarißimae auiae, non fuerat consiliariorum hereditas, quid ergo ad causam si te introduxerint? Nempe nisi probare poßis, patris testamento cautum esse, ut in eos ducatus solus succederes, frustrà nobis factum obijcis, quo te clarißima genitrix, & consiliarij aliquot intruserint, cum ex illorum facto nihil consequi poßit, quod iuri nostro queat derogare. Quare uero post mortem clarißimi aui nostri patris tui Illustrißimi & prudentißimi principis, non statim testamentariae tabellae, ad clarißimum patrem nostrum delatae sunt? quare patris ultima uoluntas non illi statim intimata? Imo cur non tandem cum sepenumero requireret, ut litterae ostenderentur monstratae non sunt? Nonne hic certißimum indicium est, consiliarios illos, qui te introduxerunt res nouas uoluisse moliri? Nam si uerum testamentum fuit cur productum non est? Cur non priusq̃ in ducatus eos deduceris, ostensum? At cur neq; postea cum adueniret unq̃ productum fuit?

q̃ nasceretur ut aliquod principes aiunt qui easdem apud ducem uiderũt si negat proferat in medium & demonstret.

Non fuisse datum consiliarijs aliquot in negocijs ut ducẽ Fridericũ introducerent neq; id ꝓbari posse.

Nihil sequi ex eo ꝙ introductus est nã priuatorũ factũ non potest publico iuri derogare.

Magnũ iudiciũ esse ex eo ꝙ ignorãte fratre maiore natu introductus est, ꝙ litterae testamenti cõfictae erant, quia illas nõ audebat ostendere quod fecisset si uerae fuissẽt

Ducatus paterni erãt ergo nihil iuris in eos mater aut cõsiliarij aliquot habere poterant.

Si uerae fuissent testamẽti tabulae bene potuissent fratri maiori natu ostendi neq; opus fuisset dißimulatione,

Littere frequenter requisitae non sunt ostensae,

ctum fuit? Cur ostenso eo consiliarij qui te introduxerunt, à se facti culpam amoliti non sunt? Cur non in commune regni consilium, aut ad Cæsareum potius regimen causam tuam deduxisti, cur iniuriam tibi fieri, q̃ solus eos non poßideres, coram omnibus hominibus non quiritasti? Cum si litteræ tibi essent tales, quales nunc indicare uideris, posses apud ignaros legum homines magnum nomen, magnam existimationem tanq̃ iuste omnia faceres, uenari? Cur denique tot in tractibus nunq̃ huius rei mentionem fecisti, Cur in nouem annis, quibus rerum potitus est, rex CHRISTIERNVS nunq̃ huius rei, ne semel quidem, meministi? Enimuero quomodo fidem facere poßis, Illustrißimum dominum Christiernum auum nostrum, patrem uero tuum, tam exacerbatum aduersus filium Ioannem fuisse, ut illum penitus eorum ducatuum spe exueret? quid commisimus nos heredes, ut protinus uellet omnem spem eorum principatuum nobis rescindere? Aut quid commisit clarißimus dominus, & pater noster Ioannes, ut illum pater indignum testamento duceret, qui in auitorum principatuum partem succederet? Nunquid aduersus eum conspirauit, Nunquid in his, que pater iubere poterat, inobediens fuit? Nunquid cum hostibus pactum contraxit? Numquid in patrem ius usurpauit? Nunquid merita de causa patrem aduersus se prouocauit? Nunquid tale quid commisit, unde iure abdicari potuisset? quod si tale quid eidem tribuere, neq; tuipse potes, omnesq; norunt nunq̃ tale quid auditum esse, quæ potuissent Illustrissimum dominum CHRISTIERNVM auum nostrum inducere, ut filio eorum principatuum omnem spem interdiceret, eundemq; hoc in iure abdicaret? Siquidem hæ à nobis enumeratæ causæ abdicationis causæ sunt, quæ si non adsunt abdicandi ius protinus tollitur. Deinde uero, quod poterat tuum, tam ingens meritum erga patrem esse, ut protinus quod iure non poterat tibi elargitum uellet. Nouum annum egisse te scribis postq̃ pater mortuus est. Eo tempore quãnam tam ingentem patris gratiam tibi asciscere poteras, ut in maioris natu filij præiudicium tibi tam foret beneficus? Tu ne patrem liberaueras? Tu ne pro illius salute corpus tuum hostibus obiecaras? Tu ne in illius commodum fortiter bellum gesseras? Tu ne illius maiestatem aduersus maledicos tutatus eras? In summa quid dignum tanto munere feceras? Aut quid nos indignũ iure nostro commiseramus? ut eo (quo tu non es) iure spoliaremur? An ne maior natu filius fuit clarissimus

pater

Litterarum, quarum nunc Illustrißimus Holsatiæ dux meminit nunq̃ prius mentionẽ fecit q̃ hoc anno cũ regẽ in animo haberet expellere.

Probatur q̃ nũq̃ tale testamentũ cõdere uoluisset Christiernus primus regis auus.

Nullum meritum fuisse D. Ioannis aduersus patrẽ suũ unde ab hereditate paterna secludi deberet ipse & illius heredes in perpetuum.

ABDICANDI CAVSAE.

Nullũ meritũ fuisse Holsatiæ ducis, erga patrem suum ut inde deberet in preiudiciũ natu maioris filij tribus illis ducatibus à patre donari.

ειρωνικῶσ quesitum.

D. Ioannem regem patri percharũ fuisse, unde uerisimile

non est

non est testamento ab illo tres illos ducatus abalienasse & alteri tribuisse.

pater noster? An ne patri acceptus, obediēs, percharus? An ne ille, cuius indolem pater unice admirabatur? Cuius prudētiam unice commendabat? In illa uero tua infantia, quid tam admirandum augurari poterat? quod si illi deus immortalis dono dederat, ut futurarum rerum cognitionem habere potuerit, nosceréq; eo in culmine honorum uicturum te, si preuidisset, ut tu aliquando nepotes suos omni possessione spoliares, an putas idipsum quod nunc ais, uel semel tibi indulgere uoluisse, aut uel cogitasse, ut indulgeret? At demus, ut uoluisset. faciamus ita esse, q̃ Illustrissimus D. CHRISTIERNVS primus, Fredericum testamento uoluisset trium ducatuum, solum heredem esse, in eamq; rem tabellas fecerit, Matrē iusserit ut te introduceret, consiliarijs preceperit ut te eorum ducatuum possessione donarent: an putas ratum id & firmum haberi debere? Cum enim leges ultimam uoluntatem ratam haberi uolunt, non de ea loquuntur, quæ quod uult non potest efficere. Alioqui si tum mihi testamento imperium legares protinus ne fieret, ut ego in id iure succedere deberem, quod tu ultima uoluntate mihi legaueras? Minime uero. Quid ergo, si in patris tui potestate non erat, ut tibi tres illos ducatus soli permitteret? quid tum dicturus es? Atqui interrogare te uelimus Koßkyldensem tuum, an pater citra causam abdicationis maiori natu filio feudalium bonorum ius possit interdicere, an citra Cæsaris, uel ab eodem deputati consensum, a ueris heredibus ad alios, eorum quæ Cæsari bonorum superioritatem fatentur possessio, transferri possit. Hereditarij ducatus erant Holsatia, Slesuicum, Stormaria, Primus & ultimus Cæsarem superiorem cognoscit. Non poterat ergo conferri uni, & a uero herede alienari, citra Cæsareæ maiestatis, uel commissarij cognitionem. Porro an Cæsar, ut Illustrissimus rex Ioannes pater noster ab ijsdem alienaretur permisit? Minime, an consensum dedit, ut solus Fœdericus heres esset? Nequaq̃. Quinimo nonne & nos, a sacratissimo Cæsare Karolo quinto fratre & domino nostro eosdem in feudum accepimus? Euincere autem potes, uel Cæsarem unq̃, ut patri nostro suum ius abdicari permitteret, sollicitatum fuisse? quod si neq; Cæsar sollicitatus est, neq; possint ab heredibus principatus illi, citra Cæsaris consensum abstrahi, quomodo deberi soli tibi eorum ducatuum ius asseueras? Aut quomodo testamentum, quod conditum non est, locum habere putas? si uero & litteras habes, quod in illis, ut pater noster abdicari

Etiam si uoluisset rex Christiernus primus ducatus illos abalienasse non potuisset, quia feudalia erant.

Pater citra causam filium abdicare non potest, unde non poterat a Ioanne eos ducatus abalienare etiam si uoluisset rex Christiernus primus.

Sine scitu Cæsaris non poterant illi ducatus alienari quia imperij ducatus sunt Cæsari aut id numq̃ intimatum fuit.

Solutio argumenti ducis Holsatiæ, non sequi quia rex Christiernus primus Ioanni regnum permisit, ut protinus ab codē ducatus illos abalienaret.

abdicari posset, ius scriptum est? At fratri inquis meo D. Ioanni natu maiori regni possessionem permisit, nobis uero ideo tres illos ducatus elargitus est. Egregia sane causa, cur nos auita hereditate exueremur. Quæ autem leges iubent, aut etiam permittunt, ut regnum quod alter consequitur in præiudicium paternorum principatuum consequatur? Legem uero an nosti, qua sancitum sit, eum qui Daniæ rex sit, eundem ducem Holsatiæ, Stormariæ, Slesuici esse non posse? Nequaq̃. Cur ergo, quia Illustrißimus D. pater noster regnum consequutus est, ideo confestim debuit eorū ducatuum ius, et sibi & heredibus amittere?

AD IDEM RATIONES.

Quid uero, si non tam paterna ex donatione q̃ suo ex consensu Dani, Illustrißimo patri nostro regnum cessisse dicant. Erit ne hic tum sufficiens ratio principatuum possessus amittendi, ꝙ regnum accesserit? Consonū uero putas, ut si patri nostro Illustrißimo regi Ioanni plures filij fuissent, cū omnes in regnum non potuissent assumi, ut hi totam ætatem auitis possessionibus exuti mendicarent?

ARGVMENTA ALIA IN EANDEM PARTEM.

Maiorisq; natu filij soboles, exularet, cum qui natu minores essent citra omne municipale ius soli medijs in delicijs triumpharent & uersarentur. Quod si cum regio nomine protinus à ducatuum titulis sit abeundum, cur tu iam parum Christiane, regis appellationem tibi uendicans, non protinus ducatuum possessionem abijcis? Quæ cum talia sint, & ignoto fratre in ducatus eos te ingesseris litteras non habeas testamentarijs tabellis careas, aut si quas habeas, hæ fictæ sunt, neq; uoluerit Illustrißimus auus noster maiorem natu filium hereditarijs principatibus priuare, aut etiam si uoluisset, non potuerit, Cum testamentum in alienatione feudalium bonorum, & presertim principatuum locum non habeat, neq; possint illi citra consensum superioris abalienari.

EPILOGVS EORVM QVE DICTA SVNT.

At superiorem autem ne semel quidem huius rei mentio peruenerit, nonne fateri cogeris Illustrißime patrue citra rationem hoc crimen Serenissimo D. patri nostro D. Ioanni regi nobisq; tanq̃ preter ius fecerimus, qui cōmunes tecum ducatus hactenus habuerimus à te impactum esse? & preter officium fratris agere te qui Illustrissimo Ioanni Domino & patri nostro fratri autem tuo auaritiæ crudelitatisq; crimen impingis, nobis autem preter patrui partes, ea ex re tantam inuidiam concitas? Noli uero à nobis expectare, quasi aduersum te acturi sumus, eo quo erga nos exemplo usus es. Hostem non uocabimus, inuidiam tibi non conflabimus, Solum autem ius nostrum, & clarissimi fratris tui, qui suam

Non admodum pie agere Holsatiæ ducē qui tantā inuidiā regi Christierno citra rationem concitat, & fratris sui cineres persequitur.

C defensionem

defensionem mortuus apud hoimnes agere non potest memoriam, tu-ebimur. Idipsum neq; tu merito in nobis reprehendas. Quęcunq; in nos congessisses, utcumq; ferenda erant, at quod in Charißimum patrem dicitur, caue tibi persuadeas, in iudicium reuocatum non iri. Non permittemus, citra ius clarißimi fratris tui existimationem apud homines traduci, & cum non permiserint tui illi, ut fratris rationem haberes, nos illi aduersum eos patrocinabimur.

Responsio ad diuisionẽ ducatuum & assumptionem sacramẽtorum à populo utriusq; ducatus.

DIVISIONEM igitur ducatuum fecit, populum ut sibi uelut & nobis sacramentum prestaret, induxit. Quid hoc non faceret? Maior natu erat, Verus heres erat. Tu clanculum in ea, quæ tua non erant, irrepseras. Omnia tibi uni uendicaras, quæ cum fratre cõmunia tibi esse debuerant. Cur ergo non diuideret, cur populum, ut sacramentum sibi prestaret, non induceret?

Regis subditorum erga eum in tribus illis ducatibus constantia, nisi cõpulsi fuissent per ducem à rege desciscere.

AT minorem ais partem nobis reliquit, idq; per uim, dum simili modo plebem ad sacramentum compulit. Non compulit autem alioqui si non sponte sacramentum suscepissent, cur tam diu in illius fide perstitissent? Videbant illum uerum heredem esse, & sponte in partes descenderunt, neq; clarißimi domini patris nostri modo, sed & in nostras, quas egregie, ut bonos & fideles uiros decuit, tutati sunt, donec ne magis id facere possent, per te ui coacti sunt. Porro quo uultu minorem tibi partem ducatuum relictam esse asseueras? Nonne tibi eligendi potestas oblata est? Nonne tuo nomine charißima auia nostra mater tua, quæ te unice deperibat, elegit? Putas uero deteriorem, illam unq̃ partem tibi eligere uoluisse, quæ in id prius laborauerat, ut solus ducatibus illis potireris? Tibi permissa electio est, non eam sibi Illustrißimus rex Ioannes arrogauit, Tibi liberum fuerat, quam uelles partem assummere, nõ ut alteram assumeres coactus fuisti. Cur ergo minorem partem tibi relictam esse conquereris? Age uero si minor ducatuum pars fuit, quæ tibi matre eligente cessit, cur illam quarto demum anno non permutasti? Num meministi enim, q; quarto anno q̃ prior optio tibi data fuit, iterum nouam eligendæ tibi partis copiam Illustrißimus parens noster concessit, eamq; tu partem, quam prius habueras, retinuisti? Cur uero retinuisses, si minor fuisset? quæ est hic ratio fratrem calumniandi? aut quo id iuditio facis patrue? Num hec ita acta sunt? quod si fratris memoriam penitus studes obducere, at recordare saltem, q; is preter eam, quam tibi, non ille reliquerat, sed ipse

Facta fuit potestas eligendi utram partẽ quam uellet ipsi duci Holsatiæ, & elegit eam quam nunc minorem uocat.

Quarto anno ab electione facta iterum oblata fuit electio illius partis quã uellet duci Holsatiæ & retinuit eam quã prius habuit non retinuisset autem si minor fuisset.

ipſe aſſumpſeras partem, regiunculam non contēnendam Strandtum dono dedit, ne uel minimum quid eſſet, quod in ſe poſſes calumpniari. Accedit, quod cum poſt mortem clariſſimi D. patris noſtri, litteris tuis ſigilliſq; temet obligaſti, eam, quam prius partem habueras, ſeruare, ad eamq; in iure continendam omnes uires impendere, nonne ſatis indicaſti minorem eam non eſſe? At quare igitur nouam diuiſionem peteres? Nam ſi ius locum habet ubi primam diuiſionem altera ſubſequēs confirmat, alia magis opus non eſſe compertum eſt. Quæ eſt ergo conquerendi hic ratio? quæ lamentandi occaſio, cum tute elegeris, tute confirmaueris, tute litteris ſigilliſq; polliatus ſis ea te parte contentum futurum.

Rex Ioannes duci Holſatiæ regiūculam unam dono dedit & hanc gratiam nunc mortuo fratri dux retribuit.

Dux obligauit ſe eam partem ſeruaturum ſibi & heredibus ſuis quā habuit & in eā rem litteræ illius habentur à rege

NVM uero meminiſti etiam aperte proteſtatum eſſe te, diuiſionem ducatuum legitimam factam eſſe? Num in mentem uenit, quomodo tu Gothorpi in arce tua, litteras eam in rem munieris, neq; tu ſolum, ſed & nobiliſſimi equites Holſatiæ, quorum omnium ſigilla inſtrumento illi, quo diuiſio facta oſtenditur appenſa ſunt. Num id mater tua clariſſima princeps Dorothea, quæ te (ut ais) in eos ducatus inuexit coram omnibus teſtatur. Litteras requiris? preſto ſunt. Penes nos diuiſionis diploma eſt, appendentibus Clariſſimi patris noſtri, Illuſtriſſimæ genitricis tuæ Dorotheæ. Tuo ipſius & multorum equitum, & nobilium uirorum, eorum ducatuum ſigillis. Quod Gothorpi anno domini Milleſimo quadringenteſimo nonageſimo preſente tota nobilitate, atq; adeo, quæ te unice deperibat, matre, ipſo die, qui Laurentio ſacer eſt, ſolemniter ad perpetuam memoriam confectum eſt. Neq; uero hic dicere potes extortam à te diuiſionem eſſe. fateris patrue fateris maturo conſilio, animo deliberato, unanimiter diuiſas partes. Negas? litteræ preſto ſunt,

Litteræ ducis quibus teſtatur legitimam diuiſionem factam eſſe confirmatæ ſunt in arce ducis Gothorpi.

DYPLOMA aliud ſuper eadem re ſubiungitur in ſecundæ epiſtolæ ducis reſponſione & incipit hos Dorothea, quando et mater ducis preſens erat & approbauit diuiſionem.

Item eſt aliud ingens inſtrumentū penes regē Chriſtiernū cui appenſa ſunt ſigilla regis Ioannis matris Dorotheæ frideria ducis & multorū equitū ducatuū Holſatiæ, in quo teſtantur legi-

DIPLOMA QVO FRIDERICVS HOLSATIAE DVX FATETVR LEGITIME DIVISIONEM DVCATVVM FACTAM ESSE ET VNANIMITER ET MATVRO CONSILIO.

NOS IOANNES DEI GRATIA REX DANIAE NORuegiæ, Vandalorum, Gothorum electus in regem Suetiæ, Et

legitimam diuisionē factam esse illorū ducatuum.

Fridericus heres Noruegiæ, fratres, duces, Slesuuiā, Holsatiæ, Stormariæ, Dythmersiæ, Comites in Oldenborg, & Delmenhorst. NOTVM facimus, & aperte testamur pro nobis, & heredibus, & successoribus nostris, quibuscunq;, ex quo nos huiusmodi ditiones nostras, Slesuicum, Holsatiam, Stormariam, maturo consilio, animo deliberato, unanimiter diuisimus, & in duas partes partiti sumus, ut ita hereditarie maneant nobis heredibus nostris, & supradictis terris nostris in commodum, & auxilium mutuum, ex utraq; parte, ut duces & hereditarij principes harum ditionum tenemur, ꝙ nullus ex utraq; parte in futurum, cum alijs principibus, dominis, terris, ciuitatibus quibuscūq;, nullo penitus modo aliquod fœdus facere, nisi forte, cum utriusq; partis consensu. ꝙ si quis forte tale aliquid facere. etce. quæ subsequuntur, Datum Gothorpi Anno post Christi natiuitatem, M. CCCC. XC. die mercurij post Laurentij, Sub nostris sigillis.

Non obseruauit Illustrißimus Holsatiæ dux qd' pollicitus erat in litteris, nempe se non contracturum fœdus cum ciuitatibus aut principibus alijs citra scitum.

Idipsum ingens illud dyploma cuius prius meminimus, idipsum & aliud, quod posterius subijcitur, continet. Hoc interea dum legis patrue uide, q̃ citra fucum obseruaris, quod isthic receperas curaturum te:, nempe cum ciuitatibus, aut principibus quibuscunq; nunq̃ facturū fœdus te, nisi aut Illustrißimus dominus pater noster, aut illius heredes in eam conditionē assumerentur. Ferijsti uero nunc, non modo non uocatis nobis, sed in nostrū exitium ademisti, spoliasti ea omnia, que nostra esse iure tute tot litteris confessus es. quodq; omnium malorum est longe grauissimum, adhuc nullum nobis ad eas ditiones ius esse non uereris inculcare, Vi factam diuisionem ais, quam tu ligitimam asseris: mater testatur, indicant ducatuum illorum consiliarij, qui magno illi dyplomati sigilla sua singuli appenderunt, ubi manifesta omnia sunt legitimasq; in partes digesta.

Mater, ipse, consiliarij ut ex litteris patet quandoq; approbarunt que nunc aduce alias asserūtur & in dubium uocantur.

Hic prudentiam non in te patrue, sed in perfidissimis illis nebulonibus, qui te seduxerunt, quis non desiderare posset? Sed iam somniamus refugium, forte dicturi sunt ingeniosi cauillatores tui, extortas à te litteras esse, quandoquidem non uidemus, quam aliam in formam hic proteus sese conuertat.

Refugium quod forte nebulones illi, qui Illustrißimū Holsatiæ ducem seduxerūt assumpturi sunt.

Atq; ex quo scimus cum legum simijs nobis congrediendum esse, ita duximus agēdam hanc defensionem aduersum te nostram, ut nihil tandem habere poßis, quo ignaris rerum hominibus fucum prætexas. Itaq; qui fieri potuit, si ui extortæ sunt, ut in arce tua Gothorpo confirmarentur. An puer eras? Atqui, ni fallimur, plus minus uicesimum septimum annum agebas. An

Solutio refugij nō coactū in litteras ducē quādo non sunt in arce regis, sed ducis factæ litteræ, deinde

matre

solus

solus eras? Minime uero presto erant ducatuum consiliarij. Presto illa, que te unice deperibat, mater, quæ tibi soli ducatuum illorum possessionem cedere maluisset, & contenta tamen ea diuisione fuit, testatur id litteris sigillatis sepenumero. Ea erat que diuisioni interfuit, quæ partitionem non acceptauit modo, sed aperte approbauit. Sed neq; postea unq̃, aut ea protestata est, illatam esse tibi iniuriam, aut coactum in litteras te, sed semper commendauit equalitatẽ: semper iustam legitimamq; partitionem asseruit. Hic non dicimus, si omnium subditorum sententia exquiratur. protinus futurum esse, ut æquissimam dicturi sint diuisionem illam. Non dicimus à te nihil unq̃ ante hoc tempus dictum esse, quod partitioni illi posset aduersari, quæ cum ita sint uides patrue, q̃ imprudenter id à te nobis obiectum est. Quid autem ad negotiũ quod tutorem tuum egit Illustrissimus pater Ioannes? Nonne multis te natu maior annis fuit? quid ergo, quod tutor fuit, commissum est? Ideone protinus malum hoc in iugulum nostrum retorquere debes? quid commisit? quid aduersum te machinatus est? sed rationem administratæ tutelæ non reddidit. Non reddidit uero, quem tu litteris, sigilloq; tuo ex actißimam fecisse testatus es. Audi litteras, lege dyploma. Neq; enim uidemus, quo te meliore poßimus q̃ tuo gladio interimere.

matre presente cum consiliarijs ducatuum ut patet ex instrumẽto diuisionis.

Illustrißima Dorothea mater Illustrißimi ducis Holsatiæ q̃ cum unice amabat, approbauit diuisionem ut patet non ex uno, sed multis instrumẽtis publicis que apud Serenißimum regem Christiernũ sunt, sed neq; Illustrißimus dux hoc dicturus est, sed uoluit rex etiam respõdere his nõ quæ dicuntur solum, sed que dici possent à leguleis.

DE ADMINISTRATIONE TVTELE.

DYPLOMA ILLVSTRISSIMI DOMINI FRIDERICI HOLSATIAE DVCIS ETC. quo testatur aperte legitimam sibi rationem redditam esse de administrata tutela à Serenißimo domino Ioanne rege D. CHRISTIERNI patre.

NOS FRIDERICVS DEI GRATIA HERES NORVEgiæ, Dux Slesuiæ, Holsaciæ, Stormariæ, Dythmersiæ, Comes in Oldenborg & Delmenhorst, Notum facimus & aperte fatemur coram omnibus ex quo Illustrißimus princeps Dominus Ioannes Daniæ, Noruegiæ, Vandalorum, Gothorumq; rex etc. Dominus noster & frater Charißimus, iam aliquot annis istarum terrarum Slesuiæ, Holsatiæ, Stormariæ, receptor & noster tutor fuit & omnes prouentus arcium feudorum, prefecturarum, uectigalium & oppidorum suæ dilectionis & nostro nomine leuauit ex data huius testimonij ex

prenominato domino & fratre nostro de omnibus quae ex prenominatis dominijs etc. prouenerunt ex tempore quo illius dilectio primum huiusmodi ditiones nostras Slesuicum, Holsatiam & Stormariam prenominatas ex parte suae dilectionis & nostri in tutelam nacta est, usq; ad datum istarum litterarũ iustam & apertam rationẽ suscepimus. Vnde & pro nobis & heredibus nostris predictum dominum & fratrem nostrum & illius heredes ex parte huiusmodi tenatorum quitamus, & liberamus ab omni impetitione & requisitione, quae illius dilectioni aut heredibus illius inposterum accidere posset, gratiasq; agimus illius dilectioni de sufficienti & bona computatione. Datum in Sunderborg, dominica post Egidij Abbatis, à Christi natiuitate. M. CCCC. XC. sub nostro sigillo. Vides patrue q̃ tu omnem pollicearis impetionem iuris ab heredibus dimoturum? Id uero an nunc probe egisti? quid hic dicis? uiolenter extortum dyploma esse? Atqui in arce matris tuae Sunderborgo presente eadem uidente tota nobilitate, prodijt. Istae uero sunt gratiae, quas Illustrissimo fratri tuo patri nostro retulisti? Istud est premium rerum tam bene iuditio etiam tuo administratarum? Tu mortuum impetis quem uiuum ab omni uolebas impetitione tutum esse. Tu à mortuo rationem requiris, quam à uiuo exactissimam redditam esse confessus es. Tu ea ex re nobis inuidiam conflare paras qui ne unquam impeteres, deuotus es. Et hec quidem omnia in hoc ut tandem in mentem reuoces q̃ preter offitium fratris agis, qui Ioannem regem insimulas. q̃ preter principem facis qui datarum à te litterarum memoriam tam facile aboleuisti. En rationem diuisae hereditatis habes. Diuidenda erat. Sed & diuisit mater. Heres omnium esse non poteras. comprobauit id genitrix. Illa cum nihil in tui gratiam omitteret legitimam tamen diuisionem esse, confessa est. Atq; hic responde, Minor pars tibi relicta est? ergo mendatiũ (quod abominamur dicere) clarißimae matri tuae, mendatium tibi impingis. Siquidem uterq; litteris sigillatis equam factam esse testamini. quid ad hunc laconysmum respondes? Insidiari potes? Sed ostendimus.

Solnitur & hic refugiũ de extortione uiolenta, quandoquidẽ in arce matris ipsius ducis fuit factum instrumentum.

EPILOGVS.

LACONYSMVS.

NVNC ALIA AVDI.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

POSTQVAM VERO ad perfectam etatem peruenimus, tutelaresq; annos egreßi sumus ab eodem domino fratre nostro rationem administratæ tutelæ, deinde & fraternam hereditatis & equalem diuisionem fieri petiuimus, sed & apud eundem pro adnata nobis regni Noruegiæ parte ex quo hereditarium id regnum est, sollicitauimus. Preterea ut nobis id permitteret, quod minoribus natu regum filijs, è paterno regno attribui solet, Centum aureorum millia presolueret, que nostris ex ditionibus pro illo data fuerant. In his tamen tam fraternis petitionibus hereditariaq; promotione, nihil consequuti sumus; & tametsi in eam rem amicos nostros sollicitauerimus, qui pro nobis intercœssere, Hæ tamen preces à D. fratre nostro contemptui habitæ fuere. Cum uero & id iure cum illo promouere uoluissemus, noluit iudicem aut superiorem, ut qui Daniæ rex unctus erat agnoscere. Quinimo auditæ sunt hæ uoces, nisi ab illis conatibus desisteremus, futurum esse, ut & alteram nobis partem detraheret, uiq; sibi seruaret. Vnde factum est, ut nullam unquã iuris executionem consequuti simus. Quod & sufferre coacti sumus, donec idem D. frater noster è uiuis migraret.

ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS DOMINI CHRISTIERNI DANIAE ETC. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS ARTICVLVM RESPONSIO.

CVM IN eandem tutelæ rationem litteræ à te exhibitæ sint Charißime patrue, sintq; penes nos sigilla tua, quibus recte administrata omnia tute asseueras, quur superiore articulo citra omnem rationem administratos tutelares annos inculcans, Nunc uero eandem rationem tibi reddi non potuisse, quo animo audes asserere? Nam de fraterna hereditaria diuisione iam dictum est quum tu illam multis modis ratam habuisti. principio dum loco tui Charißima auia nostra, mater tua eligeret. Deinde dũ quarto post anno, iterũ oblatiõe eligendi facta, eam quam prius seruaueras partem retinuisti. Demum cum solemnibus litteris ea te parte cum heredibus tuis contentum futurũ asseuerares. Reliquum est igitur, ut tibi de regni Noruegiæ parte respondeamus, pro qua sollicitasse te, Clarißimum. D. patrem nostrũ asseueras, neq; tamen

Litteræ sigillatæ ducis apud regem sunt quibus patrẽ Serenissimi regis dominũ Ioannem ab omni calumnia quæ incidere posset aperte liberat.

Loco ducis illius mater elegit, qui eum unice diligebat, unde non est dubium quin falsum sit, quod nũc ait deteriorẽ sibi partẽ cessisse, Deinde facta est illi altera eligendi copia quarto post anno.

neq; tamen id impetrasse. Principio, ut ad singula tibi respondeamus.

Respõsio ad id quod pretendit dux de regni Noruegiã parte.

Satis constat, post mortem clarissimi principis Domini Christierni primi aui nostri, patris autem tui Noruegiam totam rebellasse, excepta forte arce una. Quo factum est, ut coactus sit Illustrissimus Dominus pater noster, fraterq; tuus coniunctis uiribus id regnũ in potestatẽ redigere.

Noruegiae subactio prima & secunda.

Et fecit sane accedentibus, quod negare non uolumus, auxilijs tuis, quo tam egregie facto negotio, cum ad regni inaugurationem proficisceretur ad te misit oratum. uti secum in Noruegiam proficisceretis, & quam tibi deberi dicebas partem, eam uenires assumpturus.

Vocatur dux Holsatiae ut ius suũ ueniret requisiturus & non uenit neq; misit aliquẽ suo nomine.

Id inficiari non potes. Ipse tamen cum ad ius, quod tuũ esse ais, suscipiendum uocareris parere illis precibus, quae tuã utilitatem concernebant, noluisti. Neq; uenisti enim, neq; aliquem unq̃ tuo nomine transmittere dignatus es. Hec aperta sunt, Ius tuũ prosequi spreuisti, accedere cum fratre noluisti, qui tuo nomine ius tuum prosequeretur ut iret aspernatus es.

Noruegiae subactio secũda citra auxiliũ ducis facta à rege Christierno uiuente adhuc tamen patre.

Re ipsa nullam tibi curam partis illius sat monstrasti, ipsoq; adeo facto ius tuum antiquasti. Procedente tempore dum post assumptionem sacramenti à populo, iterum regnum illud Suetorum uiribus totũ, excepta arce Bahausio subactum fuisset, cum iterum, ut id sibi subijceret D. pater noster, exercitum compararet, à te petijt, ut auxilia tua transmitteres, ut communibus auspicijs idem regnum subigeretur.

Negociũ feliciter in Noruegia gestũ quã Sueti totã excepta arce Bahousio expugnauerant & iecerãt.

Neq; transmisisti uero tu, neq; prius unq̃ sollicitaueras aut ne mentionem quidem ingesseras partis tuae, quam nũc nobis inculcas. Ipsi tamen nos a Clarissimo D. patre nostro transmissi sumus, & accedente singulari dei gratia foeliciter negotio perfuncti sumus, & haec omnia citra auxilia tua, aut minimas suppetias à te missas. Ex hostium manibus regnũ uindicauimus, rebellantes arces, immo non tam rebellantes q̃ iam hostilibus presidijs firmatas, in potestatem redegimus. Suetos qui illud regnum occupauerant in sua redire, coegimus.

Si iure stare uellet dux Holsatiae nihil sibi deberi i regno noruegiae, quia id passus sit subigi & ut redigeretur in potestatẽ non laborauit,

Id deniq; effecimus, ut quae Suetorum erat Noruegia, patris imperium rursus acceptaret, profligatis inuasoribus. Hic tu clarissime patrue, si iure stare uis, aliquid deberi tibi eo ex regno affirmabis? Hostium regnum fuit. Tu ut ex eorum manibus eriperetur, nullum subsidium misisti. Belli iure Suetorum regnum fuit. Nos ut illorum diutius esse non posset dei omnipotentis gratia effecimus. Tu domi sedebas, nullam curam huius, quam nunc introducis, partis, agebas, cum nos tot periculis corpus nostrum obijceremus, & quod iure bellorum Sueticum uideri poterat, eodem efficeremus, ut

arcemus, ut paternum fieret. Expensas, militem, stipendia pater pre-stabat, nos quod unum poteramus, diligentiam & laborem. Tu qui-etus procul agebas. Hic nos si legibus tecum agere uelimus, nonne protinus conuincere possumus, omne quod esse tibi ius ais, eo bello antiquatum fuisse? fecisseq́; te eo ꝙ auxilium non miseris, ut dignus sis nihil unq̃ earum rerum consequi? Nam qui facto suum sibi ius amo-ueri patitur, neq́; curam illius recuperandi habet, is protinus efficit, ut & ius quoq́; sibi merito poßit derogari. Atq́; hic obiter uide q̃ id nõ semel transgressus sis, quandoquidem cum uix anno finito, iterum Kanuti allonis equitis instinctu, paternum imperium Noruegia detre-ctaret, neq́; tu hic iterum subsidium misisti, & citra omnem operam rursus subacta est. Hic denuo nullam tibi illius partis curam esse reip-sa ostendisti. Quid uero curã haberes ut subiiceretur, qui ne semel qui-dem partis tuæ mentionem ingesseras? Missum est tamen ad te crebro à Clarissimo D. patre nostro prius ut adesses, aut qui absentis munere fungeretur transmitteres, & recusasti. In summa nullum unq̃ signum edidisti, quo tale quid uideri posses requirere uelle, quale nunc Illu-strissimo domino fratri tuo patriq́; nostro, quasi à te requisitum esset impingis. Imo neq́; nos unquam sollicitasti eam in rem, nisi cum ad te pacis studio uenissemus in Borsolmum. Isthic cum adessemus, uideres q́; nos in ditione tua, citra uires esse hostilibus armis circumseptos, max imo in uitæ periculo, cum liberum tibi esset omnia à nobis timore uitæ perculsis impetrare: de Noruegiæ parte mentionem fecisti. & ut com-promissum à nobis fieret, coegisti. Qui non faceremus enim nos? In di-tione tua eramus, tuæ uires aderant, timeri poteras, Animus erga te noster dubius erat. Nam ut non posset non dubius esse, facile declara-bat, ꝙ à nobis amicæ requisitus ut ad aliquẽ ad nos locum uenire dig nareris, noluisti. unde ad te medijs in periculis uenire coacti sumus. Hic tu nobis cõpromissum extorsisti, quod quia tu non obseruasti (quod & ipse fateris) nos hoc presenti scripto plane asserimus eidem nos stare non uelle. Petiuimus ut Daniæ Noruegiæq́; consiliariorum arbi-trio ius tibi quod esse dicebas, committeres. Neq́; uoluisti autem, quid aliud potuimus magis unq̃ tibi prestitisse? Bis uiribus nostris ex hostiũ manibus regnum ereptum est: citra omnem suppetiarum tuarum acces-sionem. Iure ergo belli preter antiquum ius nostrum, fuit nulla tibi parte debita. Petiuimus tamen ut Noruegiæ, Daniæq́; consiliariorum

D sententiam

Iure belli quia totum illud regnũ e Suetorũ manibus rex eripuit non adiuuãte altero illius esse.

TERTIA SVBACTIO REGNI NORVEGIAE.

Negligentia ius suũ in Noruegia perdere uideri poterat Holsatiæ dux deinde nunq̃ huius rei mentionem fecit nisi hoc demum anno quo regem expulit.

In maximo uitæ periculo constituto rege cum in ditione Holsatiæ ducis esset idem dux ab eodẽ facile potuit quicquid uoluit impetrare.

DVX Holsatiæ compromissum à rege extorsit quod quia ipse dux non obseruauit rex asserit se non obseruaturum.

Rex cōtētus est stare sentētia cōsiliariorū regni Noruegiæ pro ea parte quam sibi deberi dux ait & quid illi iudicauerint facere.

Rex Christiernus mauult officiosus esse erga patruū q̃ per ius seuerior.

De debito quod minoribus natu regū filijs debetur regis Christierni responsio.

Litteræ ducis apud regē sunt quibus protestatur sibi de ea parte satisfactum esse & fratrem suum ab omni calumpnia absoluit, cur ergo hic iterū uulnus refricat?

sententiam exspectares, & noluisti. Quid ultra requiris? Hic tu conscientiam tuam examina, atq; apud te, si quid iniquum commisimus, tute perpendi. Vides ius? uides causæ tuæ segniciem? Nunc ut modestiam nostram percipias nolumus omne ius nobis subsidio esse. Antiquamus factum, ꝙ tute ius tuū contēpseris, ꝙ suppetijs non missis merito partem quam tuam esse dicis amiseris, ꝙ ne semel quidem rei mentionem inieceris. Christiane tecum agere parati sumus. Ius tibi in Noruegiæ partem uendicas? Contenti sumus ad consiliariorum Noruegiæ ad legislatorum arbitrium omnia tibi facere, quæ illi deberi tibi à nobis determinabunt. Aliud requiris? Tu nos citra ius exegisti, nos tecum iure agere uolumus, in quo tametsi tibi succumbendum est, mauult tamen rex CHRISTIERNVS in te officiosus esse, q̃ per ius seuerior uideri. Talem tu hostem uocas, in talem tu omnes reges & principes conuertis, omnem populum conitas, oblitus es regem Christiernum patruelem tuum esse, at nos te patruum nobis esse nolumus obliuiscā, In nos citra magnam pietatem inuectus es, nos cum iustitia nolumus tale aliquid imprecari tibi, quale tu nobis adesse uoluisti. Idipsum tibi persuade, nos in reliquis omnibus obseruaturos. Neq; enim maius tibi ius esse potest in eo quod auersus nos subiungis debito, quod natu minoribus regum filijs conferri solet. Causaris hic Illustrißimum dominum patrem nostrum. Illius apud omneis homines memoriam traducis, tanq̃ is minus bene tecū egerit, desyderasq; idipsum in eo de quo tibi satis factum esse, neq; tuipse negare potes. Quare deceit enim hoc uulnus hic refricuisse, cum tu probe tecum actum esse litteris & sigillis tuis testatus es? Aut quid oportuit ex illis petitionibus tuis nihil consequutum te dicere, quum nihil amplius unq̃ desyderaturum te litteris tuis firmaris? Num enim litteras dedisti tu quibus iurasti, nihil unq̃ moturum te quantum ad id spectat quod minoribus natu regum filijs dari solet? Num tu Illustrißimum dominum patrem nostrum, fratrem autem tuum, plane ab omni querela, quæ à te uel heredibus tuis sequi posset absoluisti? Num tu in forma iuris omnia quæ in illum torqueri possent amolitus es? Deniq; nonne litteras dedisti, sigillo muniisti, legitime tibi satis factum esse à domino patre nostro coram omnibus, lecturis, uisuris, audituris, testatus es? quid ergo hic iterum hoc refricas. Tute aliquando contentus fuisti, tute legitime tecum actum esse dixisti. Tute omnem questionem si quæ incidere posset, à Serenissimo domino

patre

patre nostro dimouisti. & hic tam in transuersum egere te consiliarij tui, ut plane occæcasse te, nisi patruus esses, dicere cogeremur? Absit uero ut id uelimus. Iuris apud nos mentio est. Tute aliquando, ut litteræ, quæ apud nos sunt, tuæ ostendere possunt, Serenissimum dominum patrem nostrum absoluisti, tute ab eo omnem culpam ademisti, quid ergo hic illius memoriam tam indigne traducis? Hæc negare non potes. Nam id nos coram omnibus principibus statim possumus euincere. Litteras tuas habemus sigillo munitas, quibus te contentum esse, quãtum ad id spectat, quod minoribus natu regum filijs dari solet, coram omnibus hominibus ad perpetuam rei memoriam testaris. Ipse uero nouisti à te profectas esse, ipsi nouisti solemniter testificatum esse te. Illustrißimum dominum patrem nostrum ut egregium principem, & fratrem decuit, legitime tecum egisse, quantum ad id pertinet quod minoribus natu regum Daniæ filijs dari solet, & hic quem semel solemniter absoluisti, quomodo potes secundo in hominum sermones mortuum traducere? Non te fratris cineres permouent? Non te tot principum sententia deterret? qui in te inconstantiam admirari possent, nisi à te culpam in consiliarios aliquot, qui te seduxere, traduceremus. Neq; uero hinc existima causæ tuæ melius futurum, ꝙ nos & regnis & litteris spoliaris, aut exinde puta in iuditium non descensurum Christiernum regem patruelem tuum, ꝙ litteris, ut tu rere, minime instructus sit. Secus est Friderice patrue. Nos eas, quæ te concernunt, quas sigillo munijsti é media, quod aiunt, Troia eripuimus. Cumq; iam terra & mari nos obsedere paratus esses, illarũ assumendarum curam non pretermisimus. Idipsum quanto uoluisses redimisse Friderice? Nunc litteras audi.

Quomodo ducis consiliarij illũ in transuersum egerunt, ut plane immemor esset omniũ dictorum & per se confirmatorũ & sigillo suo munitorum uelut & in alijs quibusdam quæ precedunt & sequuntur.

Maior debuit esse apud Holsatiæ ducem fratris reuerẽtia q̃ ut illũ sic indigne iam mortuum traduceret, quem olim immunẽ ab omni calũpnia reddidit.

Nihil melius futurũ causæ ipsius ducis ꝙ regem Christiernum, regnis & litteris spoliarit, Siquidem litteras à duce sigillatas rex assumpsit, dũ ex regno profugeret.

DYPLOMA ILLVSTRISSIMI FRIDERICI HOLSATIAE DVCIS, QVO TESTATVR APERte, legitime secum actum esse, ab Illustrißimo rege Ioanne D. Christierni regis patre, in eo quod pretendere potuit de hoc quod minoribus natu regum filijs debetur, cuius tamen contrarium in euulgata epistola AIT.

NOS FRIDERICVS DEI GRATIA, HERES Noruegiæ, DVX Slesuid, Holsatiæ, Stormariæ, Dythmersiæ, COMES in Oldenborg & Delmenhorst. Notum facimus & aperte fatemur, pro nobis & heredibus, & successoribus nostris, & quibuscunq; alijs, q nos ab Illustrissimo & potentissimo principe Domino Ioanne, Daniæ, Suetiæ, Noruegiæ, Vandalorum, Gothorumq; rege, Duce Slesuid, Holsatiæ etc. nostro gratioso domino & dilecto fratre ex parte hereditatis, quæcunq; nobis post obitum piæ memoriæ Domini & patris & matris nostræ, in regno Daniæ prouenit noningentos septuaginta supra uiginti octo millia aureorum Renensium mediam partem in legitima moneta, qualis Lubecæ & Hamburgi exponitur, & alteram mediam partem in bona moneta Danica, quemadmodum nos cum dilecto Domino fratre nostro conueneramus ad duos terminos plene & legitime leuauimus, & ex uoluntate nostra recepimus, sic ut nos eiusdem dilectioni, ex parte eiusdem solutionis, gratias habemus. Quare dimittimus & quitamus prenominatum nostrũ gratiosum dominum & dilectissimum fratrem, & suæ regiæ Maiestatis heredes & successores, ex parte prenominatæ summæ 28970. aureorum Rhenensium, & de omni requisitione, & iuris dictione, quam habuimus uel habere præsumeremus erga prenominatum nostrũ dominum fratrem, & suæ Maiestatis heredes, & successores, ex parte prenominati regni Daniæ, pro quacũq; impetitione in futurum, quocunq; modo contingere posset, irreuocabiliter in perpetuum absq; dolo malo. Ad cuius testimonium & robur, Nos FRIDERICVS prenominatus pro nobis heredibus, & successoribus nostrum sigillum scienter appendi fecimus. Datum in arce nostra Gothorp ANNO DOMINI nostri M. D. Die Purificationis MARIE.

Suma pecuniaria ,pp ter id quod minoribus natu regũ Daniæ filijs solet dari Illustrißimo duci Holsatiæ persoluta ab Illustrissimo rege Ioanne, ut patet ex precedente instrumento.

Quid aduersum hoc testimonium respondes patrue? Libere hic fateris persoluta esse tibi uiginti octo aureorũ Rhenensium milia supra noningentos septuaginta. Deinde Illustrißimo domino patri nostro fratri autem tuo, & heredibus omnem impetitionem & requisitionem, super omni eo quod ex iurisdictione, quæ tibi esset uel presumeretur esse in Daniæ regno remittis, idq; irreuocabiliter atq; adeo in perpetuum. Et adhuc tamen nihil impetrasse te ais. Quo tu in nos impetu inueheberis, si tale tibi argumentũ oblatũ fuisset? protinus hostem periurum omnis iuris inuersorem proclamares. Negligentiam nostrã

detestareris

deteſtareris, imo tyrannidi aſcriberes & iuſtum iuditium dei proclamares, quod nos omnibus ſenſibus ſpoliaſſet ita ut uidentes non uideremus & emiſſum ſigillatumq; dyploma ut tu loqueris, ſcienter non meminiſſemus penes te eſſe. quã hic inſultarẽt patroni tui Lubicenſes (niſi forte clientem mauis appellari) ſi tale quid oſtentare poſſent, quale nos in te iam euicimus, Quantam iſthic tragœdiam concitarent, quot cantiones effingerent? Quoties idipſum publico decreto euulgaretur? Confeſtim id noſceret Hyſpania, Protinus innoteſceret Italiæ, Chriſtiernum regem literis à ſe ſigillatis citra uim, citra omnem neceſſitatem contraueniſſe: reuocaſſeq; indubium rem, quam prius tam ſolemniter admiſiſſet. Iſtud hoc non facimus patrue, tantum nos miſeret tui quod prius diximus, qui in id infamiæ incidiſti, ut alterum malorum ſubterfugere non queas. Aut enim te imprudentiæ, nequid grauius dicamus arguent principes. aut tam excæcatum eſſe ut hæc minime uideas, admirabuntur. Porro duo quidem indicabat dyploma, ſed quorum alterũ alterius interpretatio eſt, deſyderebas idipſum quod natu minoribus regum filijs in Dania concedi debet: atq; hoc conſequutum eſſe fateris te. Requirere prius aliquid poteras: & ius aliquod adeſſe tibi dicere, & modo quicquid id eſt Illuſtrißimo domino patri noſtro, illiuſq; heredibus remiſiſti. Quid expoſtulas igitur? Amicos eam in rem ad tam fraternas petitiones ſollicaſti & contemptui habitæ ſunt. qualia ſunt hec patrue? Contemptui habitæ ſunt preces tuæ, quæ ex animi tui ſententia admiſſæ fuere? Spreuit petitionem tuam Illuſtrißimus pater, quem egregie omnia egiſſe teſtaris, quem liberas, quem ab omni impetitione, ab omni requiſitione iuris immunem reddis? Quæ eſt hic concordia, quod hic prudentiæ ſignum? Annuiſti ne tu? Conſenſiſti ne? legitime ne tecum actum eſſe teſtatus es? Cur ergo fratrem inſimulas? Cur patruelem tot regnis citra rationem, citra omne meritum exuis? Cur hanc camarinam moues, quæ in nullum magis q̃ te uirus omne ſit euomitura? Quid ſacratiſſimus Cæſar, quid Illuſtrißimus Angliæ rex ubi hec tam diſſona audierint, quid alij omnes reges & principes dicturi ſunt? Videre iam pridem que euulgaueras, uidere & modeſtiam noſtram qua nunq̃ te hoſtem uocaueramus. Videre deniq; ſimplicitatem tuam, qua effectum eſt ut apertum hoſtem, Illeſum hoſtem & neſcimus quibus alijs nominibus regem Chriſtiernum patruelem tuum traduxeris. Nunc quo id iure effeceris exponetur. Patebunt omnia: preſta ſunt

Si tale quid cõmiſiſſet Illuſtrißimus Dominus Chriſtiernus rex quantum inſultaretur ab Illuſtrißimo Holſatiæ duce & Lubicenſibus.

Toti orbi proderetur confeſtim illud factum ſi Chriſtiernus rex cõtraueniſſet litteris libere in quibus non contrauenire poſſet.

Petitiones ſuas dux ait ſpretas eſſe cum non ſolum admiſſas eſſe, ſed ex animi ſui ſententia etiã omnia facta eſſe ex litteris eiuſdem euincã confeſtim poſſit

Modeſtia Chriſtierni regis iam aperta erit cũ uiſuri ſunt reges et principes quo genere ſecum egerint hoſtes.

sto sunt quæ te conuincunt, presto sunt quæ hortatoribus tuis medium unguem ostendere poßint. Hæc ratio rerum & obiectionum tuarum est. Nunc ad alteram partem ueniamus.

De Centũ florenorũ milibus, quæ sibi debita fuisse ab Illustrissimo rege Ioanne dux asserit.

QVI fieri autem potest ut tu centum florenorũ millia tibi debita fuisse asseras, quæ nunq̃ tibi Illustrißimus D. pater noster persoluisset? Vt enim hic subijciamus, quæ tu diuersa inculcas hic, & in litteris quibus bellum nobis indixisti cum in his exposita pro nobis centum milia.

Diuersitas ducis in allegando eo debito, cum modo in Ioannẽ regem centum milia modo in Christiernũ referat.

In epistola autem tua hac centum milia, pro Illustrißimo domino patre nostro numerata esse ex ditionibus tuis insinues: qua ratione deberi tibi eam summam potes euincere? Si ex ditionibus tuis assumpta est, num tibi satisfactum est? Remisisti enim omnia & egregiam exhibitam rationem in eo dyplomate, quo tutelæ administratæ mentio fit tute testatus es. Quid hic iterum ingeminas? Nos aliud nil subiungere uolumus. Tantum id dicimus. Primo. nunq̃ nos in animum inducere posse eam summam ex hereditaria ditione tua pro Clarißimo domino patre nostro fuisse persolutam.

Protestatur illustrißimus Christiernus rex nescire se unde ea sũma centum miliũ ipsi duci debeatur ex quo dux nunq̃ illius mentionem fecit, quãdiu rex Christiernus fuit in regnis suis.

Itaq; & id plane protestamur. Neq; enim tu huius rei unq̃ aut uiuente patre quod scimus, aut regnantibus nobis mentionem fecisti, donec ad id periculum nos redigeres, cuius & prius meminimus, & in sequentibus uberiorem mentionem subijciemus. Quod si tibi ius fuisset in eam summam, cur nouem annis quibus in regno uiximus, nunq̃ à nobis eam efflagitasti? Cur ne semel quidem illius memoriam introduxisti? Adeo nunc tibi curæ est, tam ignotam rem ex inferis reuocare, & mortuo D. fratri tuo, eo ex argumento tam ingentem inuidiam conditare? Deinde si tibi summa ea debebatur, cur causam non explicas? Vbi exposita est? quid nam ea ipsa tum agendum fuit?

Causa expositæ summæ explicanda est à duce, aut quomodo sit ea pecunia à ditiõibus eiusdem adempta.

An bellum aliquod inceptum sit, an conscriptæ nouæ copiæ, àn indicta gentibus aliquot certamina, an conducta classis, àn procul è Germania euocati milites, àn nouum aliquod fœdus transactum in quod oportuit eam summam profundere? àn donatio facta, àn transmissa noua munera? Nihil horum omnium inculcas, nihil horum omnium insinuas patrue. Tantum ex ditionibus tuis collectam summam ais. et mõ illi modo nobis impingis, utrisq; dispari argumẽto.

In neutra parte causam debiti subiungit dux Holsatiæ.

Neutra enĩ in parte causam subiungis. Quis porro crediturus est tibi, tam diuersa tam contraria scribenti? An ne legere enim improbi illi homines qui te seduxere, mendacem oportere memorem esse? Ipsi uero cum bellum indicerent subscriptis rationibus, idq; facerent non tam iubente te

q̃ admittente

q̃ admittente, cur non deſyderarunt harum rerum dictarum rationem aliquando reddendam eſſe? Vbi tu pro nobis eam ſummam expoſueris, neſcimus. Illuſtrißimum patrem ſubſidio tuorum eguiſſe, adhuc fidem nobis non feciſti. Scimus uero ingentia debita, ab Illuſtrißimo domino Chriſtierno auo noſtro, patre autem tuo relicta eſſe ob continua quæ illi bella interceſſerunt. Atqui equaliter illorum diuiſionem factam eſſe, nonne principio diuiſionis hereditariæ tutemet nouiſti? Intereà indica tempus, locũ, neceßitatem, quibus coactus fuerit Illuſtrißimus dominus pater noſter à tuis ſubſidium mutuari. Obligationẽ illius deprome, qua ea in ſumma tuis deuinctum ſe eſſe litteris ſigilloq; ſuo teſtetur. Alioqui quomodo in animum inducemus in alienam meſſem, illum unquã falcem immiſiſſe? & à tuis ſubſidium flagitaſſe, qui ſuorum opera ſupra ſolitum, nunq̃ tam grauiter uſus fuerat? Hoc profecto tibi agendum eſt, ſi fidem facere uelis eam ſummam pro illo erogatam fuiſſe. Neq; uero tu unq̃ nobis id intimaſti. Iam ſolum ubi te ita in diuerſum traxere nebulones illi, cur occaſionem quereres, ob quam amicitiæ noſtræ renunciaſſe uideri poſſes. hec commentus es, ut ſcz iure motum te aliquot homines exiſtimarent, qui ex profeſſo ueritati hoſtes eſſe ſolent. Tunc tu è medijs tenebris hec eduxiſti, futurum exiſtimans ut uel non reſponderemus, uel legentium aures prior occupares. Nos uero neq; querimus legentes demulcere, iuris tantum noſtri rationem habemus. Neque fidem petimus tibi derogari, niſi in his in quibus fidem adhiberi tibi non poſſe, hec noſtra reſponſio poſſit conuincere. Enimuero quod ad debitorum mentionem pertinet, in Serenißimo domino patre noſtro non opinamur rationem tibi eſſe, cuur deberi tibi comminiſcare, In nobis uero quam tu occaſionem potes aſſerere? Et in Serenißimo domino patre quidem idipſum habere potes, quod te poßit euincere eam debitorum ſummam quam Illuſtrißimus auus noſter pater tuus reliquit cum tutelam tuam adminiſtraret, quod ad partem tuam ſpectabat perſoluiſſe, tradidiſſeq; tibi immunes grauaminibus principatus tuos, qui tot illos modis oppreſſos inuenerat. Ceterum quod ea ex ſumma, quæ interea collecta fuit, ſuam debitorum partem non perſoluerit, in litteris quibus de adminiſtrata legitime tutela egregiam à D. patre noſtro rationem tibi redditam eſſe fateris, illumq; ob omni calumnia liberas: aperte teſtaris. Tantum abeſt ut tale aliquid hic diutius inculcandũ ſit. Age uero deprome teſtimonia ſi contentus non es, deprome litteras

ſi deberi

Rex Ioãnes ſubſidio ſubditorũ ducis non eguit, unde ergo ait à ſubditis ſuis eam expoſitã fuiſſe pecuniã?

Obligationẽ regis Ioannis qua ſeſe ad id obligat, depromat dux & tunc credetur eidem alias minime fides illi adhibebitur.

Quomodo inductus eſt dux ut hec cõmiſceretur per nebulones & infames proditores quoſdam.

Nullã occaſionẽ dicit eſſe, ob quam poßit conqueri de D. Ioanne fratre ſuo, neq; item aliam qua de rege Chriſtierno patrueli.

Summa debitorum à D. Chriſtierno primo patre ducis Holſatiæ equaliter inter fratres diuiſa.

Depromat teſtimonia aut litteras quibus eam ſummã ſibi deberi oſtendat.

si deberi tibi eam summam, adhuc non dubites ingerere. Id profecto hactenus non fecisti, unde neq; ad huc facere posse, apertum ipse testimonium nobis subministras. Quid ergo consequutus esses aliquid? Debitum non erat, neq; tu quesiuceras quid ergo consequereris? Hereditaria Noruegiæ parte ut minime potiri posses, tute met negligentia tua effecisti. Neq; tu requisiuisti uero partem eam, imo toties admonitus ut uel aduenires: aut qui partes tuas exequeretur transmitteres, parere noluisti. In eo autem quod minoribus natu regum filijs debetur, litteris sigilloq; tuo optime tibi satisfactum esse testaris: conuincentibus illis tuis scriptis, euulgatæ huius à te epistolæ falsitatem. Enimuero & idipsum non omnino diffiteris, ipsa statim fronte epistolæ ubi fractarum à te litterarum crimen studes amoliri. Amicorum uero quos in causam tuam sollicitaueras, nullam apud Clarißimum dominum patrem nostrũ rationem habitam esse, nonne que predicta sunt ostendunt? Nonne à te profectæ littere cuincunt illorum curam non exiguam Illustrißimo domino patri nostro fratriq; tuo fuisse? Ex his an recte facias clarißime patrue, qui iure stare uoluisse te, sed admissum non esse q̃ Serenißimus D. pater noster Daniæ rex unctus esset, unde neq; iudicem neq; superiorem cognosceret epistolæ inseruisti tutemet existima. Quando uero requisiuisti ut causa iure determinaretur? Num litteræ tuæ aliud euincunt, quæ nostris in manibus sunt? Num aliud prius deduximus? & tu aliud esse q̃ diximus num potis es ostendere? Quorsum uero pertinet inseruisse, q̃ Illustrißimus pater noster noluerit superiorem aut iudicem cognoscere. quamq̃ enim uterq; Daniæ reges uncti fuimus nunq̃ tamen iuri stare recusauimus. Omnes Christianos principes semper iudices admisimus, & adhuc in hac causa tua tam consanguinea omniũ arbitrio stare parati sumus. Tu uero quorum principum iuditium sequutus es, ubi comunem Germaniæ pacem per Illustrißimum Sacratißimumq; Cæsarem ipsiusq; regimen tibi ut obseruares preceptã in tam ferox bellum permutasti? Iudicem enim cur non admitteremus patrue? Num Holsatiæ, Stormariæq; ducatus iudicem habent? sed obliti sumus contra illum te hostibus subsidium prestare, & ad Francos Gheldrosq; militem, uires, suppetitas submittere. Ita tu minime iudicem cognoscis, qui contra Cæsareum regimen bellum assumis, qui in Cæsarem impetum conuertis, qui rebellibus uires suggeris, qui deniq; cum alijs omnibus iudicibus, iudicem quoq; cõtempnis conscientiam. Alioqui neq; tu hec

ARGVMENTA AD IDEM.

Amicorum quos sollicitasse sese dux ait magnã rationẽ fuisse apud regem Ioannem precedentia sat ostendunt.

Nihil ad causam q̃ D. Ioannes unctus Daniæ rex fuerit, quãdo ex hoc nil detractum est iuri.

DVX Holsatiæ nũquam uoluit iuditio stare.

Falsum esse q̃ rex Ioannes noluerit superiorẽ cognoscere, Cum ratione ducatuũ semper cognouerit superiorem.

Dux Holsatiæ tam bene superiorẽ cognoscãt ut Cæsarẽ & Cæsareũ regimẽ plane ludibrio habeat idq; & uerbis et facto.

Dux Holsatiæ contra Cæsarẽ superiorẽ suum francis subsidium transmittit, Euge bonum obseruatorem superioris sui.

tu hec inculcaſſes. Nunq̃ animo tuo ſedit iudicij fortunam experiri. Siquidem nunq̃ defuere iudices: Cæſar, principes, ipſum deniq; regni Daniæ conſilium. Quod cum tu nunq̃ ad cauſam tuam audiendam ſollicitaueris, quomodo uoluiſſe iuditio ſtare te perſuadebis? deduc ſi potes à regibus Danis qui uncti fuere, ſubminiſtratam aliquando non eſſe iuſtitiam? Aut compromiſſi non ſeruati labem ſi potes abſterge? Quando enim quæ à te firmata ſunt nõ obſeruas, putabit aliquis, quod per alterum determinari poſſit unq̃ te ratum firmumq; habiturum? Nihil hic preter uerum dici tute teſtis es. Indicat & epiſtola tua compromiſſi, q̃ tenax fueris, ſiue enim id ipſe feceris, ſiue ſcelerati illi impoſtores qui te ſeduxere, certe à te profectum eſſe malorum ſeriem preſentes calamitates oſtendunt.

VOCES autem quomodo perſuadebis à Sereniſsimo D. patre noſtro fratre autem tuo auditas eſſe? Aut quale poteſt hoc argumentũ eſſe quo tu libere talia dicta eſſe potes comminiſci? Neq; enim ueriſimile eſt eas emiſſas ab eo uoces eſſe, quem ſuis contentum neq; illi ipſi qui penes te fœdifragi, & periuri transfugæ, inficiari poſſunt. Adeo ne Chriſtianum ducis patrue in fratrem talia excogitare, nedum in totius orbis theatro exponere? Iſta eſt reuerentia tua erga fratrem qua tu illi tyrannidem impingis? reliqui omnes prudentem principem uocant. Solus Fridericus germanum fratrem eumq; iam mortuum quibus illum traducat criminibus nullum modum imponit. Illi illi predones qui te impulere Friderice patrue ut hec emitteres, optimum regem uocant, eo qui aduerſum nos Danorum nomine prodijt libello, & tu ſolus tot illum uicijs obnoxium reddis. Quid uero non hec uiuente eo effecisti? An tum deerat Cæſar? àn tum principes? àn regni Daniæ conſilium? Cur tum non quiritaſti? Conqueſtum te ais, in iudicium prodijſſe inficiaris. An ne uero audiuiſti unq̃ cum mortuis nil niſi laruas pugnare? Tu nunc mortuo fratri inuidiam conatas, cuius memoria apud te melior eſſe debuit. Quod ſi cum mortuo conflictari ſemper tibi in animo fuit, cur in annum uſq; nonum ab illius morte querimoniam diſtuliſti? Alteram ſe partem adempturum tibi dicebat ſi perſeuerares, ut ais, & Cæſarem non fuiſſe id in negocium euocandum exiſtimas? Cæſarei ducatus illi fuere, è quibus ſe expulſurum fuiſſe te interminandum eſſe dicebas, niſi deſiſteres. Id uero ſi effeciſſet num ad Cæſarem peruentura erat iniuria? Num is paſſus fuiſſet abigi

Nũq̃ defuere iudices ſi iudicium requiſiuiſſet Holſatiæ dux.

Dux Holſatiæ nunq̃ ad Danicũ conſiliũ cauſam ſuam tranſtulit aut committere uoluit.

A nullo rege Danorũ male adminiſtratã iuſtitiã q̃q̃ uncti fuere

Dux Holſatiæ que ipſemet pollicetur et ſigillo munit non obſeruat, quõ ergo ea obſeruaret que ab alijs determinarentur.

Dux cõpromiſſum ſuum fregit.

Mendaciũ eſſe qđ ſubiungit auditas uoces eſſe quibus rex Ioannes illi minatus eſt ſe alteram partem adempturum.

Omnes Dani nunc hoſtes regẽ Ioannem optimũ regẽ uocant, ſolus Fridericus frater tot illi crimina impingit.

Dux Holſatiæ uiuẽte fratre nihil unq̃ tale quid fecit, immo nouem annis poſt illius mortẽ nihil niſi nũc ſolũ fratri ſuo obiecit

Non potuiſſe regem Ioannẽ

Ioannē etiā si uoluisset duā Friderico partem suam eripere eo q; iudex erat Cœsar cur ergo quod non poterat dixisset?

Vocatur dux ut testes adducat qui pbent Ioannem regem id dixisse.

D. patris sui rationem habere cogitur rex Christiernus.

Iuris prosequutionem nunq̄ flagitauit dux cur ergo uel à quo habere posset.

te citra omnem aut iniquißimam rationem. Caue uero id existimes, & putes non hec considerasse D. fratrem tuum aut probe cognouisse, neq; id sibi liberum, si uellet, efficere? Adeo ne imprudens fuit? adeo ne inhumanus? adeo dictaulus ut quæ facto explere se non posse cognosceret, id uerbis facturum se minaretur? tu uero charißime patrue an testes habes qui id illum dicentem audiuerunt? qui cum hec minaretur, interfuerunt? parce uero si durius paulatim tecum agamus. Nam ut tu multis in rebus inique fratrem traducis, ita nos equum est patris rationem q̄ tui habuisse maiorem. Hæc fuere, quæ tandem sufferre coactus es, quæ donec é uiuis decederet Illustrißimus pater D. Ioannes perpessus es. Indigna sane, & eo magis indigna, quo tu patruelem tan to amore prosequutus es. Iuris executionem nunq̄ flagitasti, quid mirum ergo si nunq̄ impetraris? literis tuis egregie tecum actum esse testatus es, & hic iterum hanc confictam tragediam ingeminas. Ingemina uero quantum libet, modo hanc toties nobis cramben repetere supremam necessitatem non imponas.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

POST mortem tamen eiusdem non pretermisimus iuris nostri prosequutionē, sed eadem uia apud regem CHRISTIERNVM eius nominis secundum illius filium ijsdem requisitionibus egimus, at eodem quo uiuente D. fratre nostro, nobis modo responsum est. Neq; eo satiatus fuit quinimo multis duris inimicis, & patrueli non congruentibus machinatiōibus, erga nos nō perinde affectus esse uisus est.

ILLVSTRISSIMI D. CHRISTIERNI DANIAE, SVETIAE, ETC. REGIS AD supradictum Illustrißimi Holsatiæ ducis patrui sui articulum responsio.

Hactenus in D. Ioannem regis Christierni patrem actum est superest ut in filium uis conuertatur.

HACTENVS IN SERENISSIMVM DOMINVM Ioannem patrem nostrum fratremq; tuum egisti, charissime patrue, nunc in nos omnem impetum contorques, quanto magis elaborandum nobis est, ne fœlicius tibi succedere possint, quæ in nos criminatus es, q̄ q̄ immerito in D. patrem nostrū impegisti. Porro id ipsum

ipſum uoluiſti artifitio efficere, ut è patris commiſſo non exiguam filio conflares inuidiam, & facilius illum proſterneres, quem ex paterna impietate multum hauſiſſe fidem facere poſſes, ſed te fortuna non ſpes deſtituit, quando neq; nobis perſuadere poſſumus, id te ita feciſſe quod ita eſſe exiſtimares, ſed uoluiſti quod pridem diximus hoc quaſi efficto tragœdiæ prohemio lectorem ineſcare, ut is demum nobis iniquior eſſet qui à te in partes traductus fuiſſet: quacunq; ſane id occaſione feceris mutuum pro uirili reddere conabimur, ſiue q̧ ita eſſe credideris, omnes ex te uno dimenſus qui id ipſum non dixiſti modo ſed re effeciſti ut uerum diceres, reddimus oſtenſæ ueritatis iam ſeipſam prodentis premium, ſiue q̧ ſtudio nos omnium hominum uoluiſti maledicentiam contrahere. modeſtiam noſtram obijcimus, q̧ te apud omneis mortales egregium principem tantiſper uocauimus, donec eo nomine magis commendari epiſtola tua paſſa non eſt, quorſum uero hec pertinent mortuo Illuſtriſſimo domino patre noſtro idem à nobis tibi reſponſum datum eſſe? aut quid ad diſceptationem pertinet quo te uultu ſumus intuiti? Potes autem aliud unq̃ à nobis in te relatum eſſe, q̃ quod ex naturæ inſtinctu patruelis debet in patruum? Conſcij durioris reſponſi non ſumus. Quis tibi hoc coryceus ingeſſit? Tempus habes quo hanc rem factam teſtificere? Locum habes quo durius aduerſum te reſponſum emiſimus? Teſtes preſto ſunt, qui tale quid dicentes nos audiuere? aut literas habes quibus tale quid interminati tibi ſumus? Habes uero, Produc iuditio ſiſte ut examinari poſſint. Non recuſamus, non refugimus tam ſcelerati, tam impij, tam male patrueles iuditium. Id ſemper flagitauimus: tute illius nullam unq̃ copiam nobis feciſti. Quæ ſumus te: cauſam habes? durum quid interminati tibi ſumus? Adeſto adfer in medium quidq̧d aduerſum nos habes literarum. Nam quod tu hac epiſtola non exprimis, neq; à nobis factum eſſe conſcij ſumus, quo modo poſſumus refellere? duri fuimus, impatrueles fuimus? inhumani erga te fuimus? Penitet ſane & apprime penitet, ſi ita id eſſe poſſis euincere. Duros fuiſſe oſtende, impatrueles fuiſſe demonſtra, inhumanos fuiſſe erga te conuince, quid moraris? Tu uero chariſſime patrue quando nobis mortem intentaſti, humanus fuiſti? quando periuros illos proditores id tibi conſilium ſuggerere paſſus es, patrui officium executus es? quando ſacramentum nobis preſtitum antiquaſti, fidi ne principis munus executus es? quando ſpecioſis nos uerbis ſeduxiſti, nihil iam

Cur fratrem ſuum uoluit dux Holſatiæ principio deferre.

Voluit dux Holſatiæ lectorem ineſcare ficto illo de criminibus Ioannis prohemio.

Dux Holſatiæ ex ſe omnes dimēſus eſt putatq; alios ſui ſimiles.

Rex tantiſper optimū principem ducem uocauit donec magis citra mendatium uocare non poteſt.

De reſponſo duriore dato duci rex conſcius non eſt dux id probare debet datum eſſe.

Si quid aduerſum regem habet dux Holſatiæ ſi literas habet quibus poſſit oſtendere regem aliquid cōtra ſe minatum eſſe producat.

Dux Holſatiæ quando intentauit mortē regi Chriſtierno q̃ humanus fuit.

Dux Holſatiæ iuramentū quod regi preſtitit fregit.

Idem cum pollicitus esset ad pacem componendā uenturū bellū immemor dictorū in dixit.

Quando talia unquā fecit dux rex quod regi dux intentauit.

Tot indignis modis lacessitus rex nunq̃ de patruo male dixit, dux autem cū tot indigna in regem fecisset ad huc nomen illi omne adimit.

Rex nūq̃ in patruū male machinatus est si negat dux, consiliarij regis apud ducē sunt infames proditores, ab illis querat dux non timet rex illorum quāq̃ hostium iudicium subire.

Rex Christiernus nunq̃ refragatus petitionibus ducis est sed semper quecunq; uoluit fecit.

Proditores regis cōsiliarij aliquot apud ducem sunt ab illis potest facile sciscitari si tale quid regem unq̃ tentasse cognoscant.

aliud quam coniurationem eructans, integritati, quam in te esse uideri uolebas, num uim intulisti? Quando armatus ipse in patruelem progressus es, ex auitis illum ditionibus expulisti, sanguinis tu rationem habuisti? Quando fugientem in omnium hominum odium conaris inducere amici partibus functus es? Nos quando hec tibi intentauimus? Quando à te fugientes proditores nostram in tutelam suscepimus? quando ut à te deciscerent consiliarij tui, procurauimus? quando aduersum te militem comparauimus? copias eduximus, uim intentauimus? quando te in exilium compulimus, quando in absentem calamū strinximus, quādo apud homines te detulimus? Cum nos tot ditionibus spoliasses, laudauimus principem, factum non laudauimus, tu neq; nos neq; factum aliquod nostrum unq̃ cōmmendasti, nos te sine honoris præfatiōe nunq̃ nominauimus, tu præfationis loco hostem apertum Christiernum uocas, atq; hic si dicere non uereris conatum tale quid aliquando Christiernum esse, sed ut perficeret defuisse fortunam, quid magis à ueritate poßis alienum dicere? Literas intercepisti quibus in te molitos aliquando tale quiddam possis fidem facere? Consiliarij omnes nostri apud te sunt, maximam illorum partem in manibus habes, sponte quosdam nonnullos fortuna ab his sciscitare, si tale aliquid unq̃ machinati sumus, & citra tamen illorum consensum fieri non potuit, ut tibi bellū inferremus. Quod uero ante istam coniurationem tuam commissum, aduersus nos tuum fuit ut tibi bellum uellemus inferre? Nihil peccaueras, nihil bello dignum feceras, cur ergo bellum aduersum te fuissemus moliti? Nisi forte quia ipse citra rationem nos tot regnis exuisti, ex tuo illo insigni facto, aliorum uoluntatem dimetiare, aut cur erga te non perinde affecti uisi essemus? An forte quod eadem quæ à patre quæsiueras & non impetraueras, neq; à nobis cum frequenter instares tulisti? Atqui si nunq̃ super his quæ prius scripsisti, mentionem ingesseris totis nouem annis quibus in regno fuimus, quid potes iniuriam illatā tibi esse conqueri? Produc uero litteras nostras si potes, quibus refragatum petitionibus tuis regem Christiernum esse ostendas. Produc tpa, locum, testes coram quibus id tibi quod petieras negatū est, in manibus proditores illos habes, qui nobis à consilijs fuere, tu ab illis sciscitare àn tale aliquid quale nunc inculcas unq̃ nobis propositum fuit, Non fuimus duri, inhumani, impatrueles, ut tu loqueris, patrue, etatē tuam magis ueneratí sumus, cani tui in maiore apud nos honore fuere.

Cum nos

Cum nos exegiſſes cauſa erat cur emiſſis libellis accuſationem aduerſum te in totius orbis conſpectu intentaremus & peperamus tamē ſenio tuo ꝙ coactum ad res nouas, non ultro progeſſum exiſtimaremus. Poteramus apud omneis mortales hec paßim obijcere Fridericus Holſata fidē fregit, quam nemo unq̄ generoſus princeps, Fridericus ſacramentum quod nobis preſtitit abominatus eſt. Fridericus ebrioſorum & ſcortatorum agmine circumſeptus generis ſui obliuiſcatur, Fridericus tam ſenex princeps, tam prudens habitus, tam integer creditus fœdo auaritiæ crimine in aliena impetum conuertit, Fridericus in mulieres bellum gerit ablata illis que nunquam commiſere, quæ propter nuptias obuenit donatione, Fridericus Iudam proditorem emulatus eſt qui cum Chriſtierno regi, preſens promiſiſſet ad futurum in componenda fœdera, bellum confeſtim abiens indixit, Fridericus omnem populum à legitimo principe auertit, & inaudita dominandi libidine delyrus ſenex regis ſibi preter omnem pontificis preter omnem Cæſaris conſenſum, nuncupationem aſſumit. Hic iſte eſt qui in fratrem non ueretur quicquid poteſt iniuriarum comminiſcā. Hic iſte eſt egregius bellator qui cum mortuis conflictari turpe ſibi non ducit ſed decorum arbitratur. Hic unus eſt qui publicam germaniæ pacem indictam primus perturbare non eſt ueritus. Hic ille eſt qui nūq̄ de ſe male merito patrueli palam mortem intentauit, Hic eſt qui feneratoribus & lenonibus primus nobilitatem proſtituit. Hic eſt Chriſtianus ille qui deum fœderum iudicem, tam egregie ludificatus eſt, qui palam aperteq; indigna in patruelem comminiſcātur, qui Cæſarem & omnes principes abominatus eſt. Hic eſt illud proditorum aſylum quod ſceleratiſſimis quibuſq; nebulonibus etiam premium proponit, non defuiſſent exempla quibus in te omnes homines exacerbaſſemus, illaq; omnis generis dum feris crudeliorem te, quæ generi parcunt, potuiſſemus euincere, quibus ſanctum pre te fuiſſe Hieroboam oſtenderemus. Ita natura receptum eſſe ut fratrem frater non poßit non diligere, unum eſſe te qui à nobilißimo genere tuo deſæuiſti, qui cum tam indigne fratrem traducis plane oſtendere te quantum à clarißimis parentibus inueteratus ſurculus deſciſceres. Apud reliquos omnes proditoribus ſupplicium irrogatum fuiſſe te unum qui illis premium primus proponeres & huberioribus ad te muneribus pelliceres, in hoſtem pyrrhum noluiſſe olim populum rhomanum mediā operam emercari, ſed illum ad principem ultro tranſmiſiſſe. Te unum

Rex poterat illis criminibus que hic ſubiungūtur ducem per totum orbem diffamare ſed noluit, & tamen dux ipſe regi nō peperat.

Iſta ſunt facta ducis admodū inſignia quibus egregie commendari poſſet ſi rex uellet, & hec omnia ob anno domini. M. D. xxij. facta ſunt ab eo dē ſed non uoluit rex ut hec omnes cognoſcerent & patruo ſuo donec coactus eſt nomen ſuum defendere et patrui ſeuiciem in illum conuertere.

Egregia facta ducis Holſatiæ Friderici etc.

O egregiū patruum qui hec aduerſus patruelem facis.

in patruelis caput omnes incitasse in eum qui te patris loco habuerat, familiares armasse inaudita dementia. Valere apud nobiles animos, supplicis etiam hostis petitionem, apud te regis Christierni patruelis tui tam humiles preces uiluisse, orasse illum a bello dignareris abstinere, obtulisse totam Cymbriam, Chersonnesum donec iure causa determinaretur, ad te supplicem uenisse & infamiter illic polluatum esse quæ perpetuo dedecore tuo non obseruasses. Prodidisse te illum, cum quo perpetuo fœderum nexu coniunctus esses adeo neq; preces neq; ius neq; generis respectus neq; ueterem amicitiam, neq; fratris merita, neq; Christianam pietatem, ullum apud te locum inuenisse. Egisse extorrē te sacratissimi Cæsaris sororem, & in domini tui sanguinē uiolentas manus & sanguinarias illas preparasse, quid commeruissent paruuli liberi? quid insons etas? quid tantorum principum genus, & tamen in illos scæleratum illum impetum meditatum esse te, Barbarissimos hostes illi etati parcere, cui non pepercisset Fœdericus, adeo humanum illum esse, adeo nobilem, adeo generosum principem, ut cum mulieribus bellum gereret, cum infantibus inimicitias exerceret. Quid tanta ira dignum sacratissimi Cæsaris soror effecerat, ut tu in eam iure belli statuere pius bellator deposceres? quid tot malis dignum commiserat ut tu mariti interfectori scælestissimis nuptijs nobilissimam principem alligare conareris? Citra sacratissimi Cæsaris consensum, citra tot maximorum principū authoritatem, in eam ius usurpare uoluisses? Insontibus autem liberis cur mortem intentare uoluisses, nisi unica regnandi libidine ut scilicet regiæ stirpis perditione heredibus tuis regnum strueres. Emulatum itaq; Baasa, Zambri, Iehu, Hierobaal sed eo longe ab illis deuiasse q, iubente tres illi id domino efficerant in occisorum prophetarum ultionem. Ipse uero in solam libidinem id efficeres. Hec & alia multa in te potuissemus promulgare, nisi maiorem tui rationem habuissemus, q̄ tu hactenus Christierni habuisti. Siluimus nihil emisimus, nihil moliebamur, contenti eramus apud omnes principes tyranni scælerati pessimi nomine deferri. Audireq; id palam merito expulsos nos esse qui tam indigne cum Illustrissimo patruo egissemus, & audiuimus hec indurati aduersum opprobria & ad omnem iniuriam sustinendam parati. Deniq; Christianius duximus citra meritū uituperia perpeti q̄ ex male & indigne factis honorem emereri. Cum tali hoste negocium tibi fuit, nihil adhuc prodijt nostro nomine e quo se lesum esse quispiam

Rex supplex ad patruum uenit orans ne bellū cū sanguine suo susciperet, dux polluatus est se non facturum bellum & fregit iuramentū. Hec acta sunt in Borsolmo anno domi M.D.xxii.

Egregium factum ducis in mulieres & liberos insontes bellum gerere.

Dux Holsatiæ emulatus uolūtate hic sero baal baasa, zābri reliquosq; quibus curæ fuit regiam stirpem interimere.

Ingentia mala que de serenissimo rege dicta sunt que homines credunt uera esse sed an ita sit nouit deus, qui omnes iudicaturus est & tamē siluit semper rex Christiernus neq; ad tot maledicta unq̄

esse quispiam testari possit. Tu fratrem tuum & patruelem quantum in te fuit peremisti. Aderat argumentum, aderat causa, tempus aderat aderat oportunitas, amici flagitabant ut nostri nominis rationem haberemus, & parere hactenus indecorum nobis existimauimus. Ipse interea perpende qualia inditia non perinde erga te affecti patruelis prebuerimus, cum nos tam grauiter nunc leseris, tot regnis exueris, uxori, liberis dira interminatus fueris, uitæ nostræ insidiatus sis, nos uero nullum unq̃ signum non perinde erga te affecti prebuerimus, quis existimabit eo quo tu putas tempore cum nihil adhuc aduersum nos machinatus esses, nihil patruo indignum commisisses, duris & inhumanis & patrueli non deseruientibus machinatiõibus aduersum te usos esse? Nunc meritus eras cur erga te non perinde afficeremur interemisse uolebas, sacramentum exueras, proditores nostros ad te premijs inuitabas, alios ut tales essent in caput nostrum emercabaris, & cum tali hominum genere ex natura bonis hominibus simultas esse solet. Neq; tamen alio unq̃ te nomine q̃ Charissimum patruum & tanq̃ patrem nominauimus. Testis est sacratissimus Cæsar, testis inuictissimus Angliæ rex, testis conscientia nostra q̄ nihil de te detulimus, Culpam autem & factum semper abs te moliti sumus. Ipse uero, quæ nos gessisse plane nunquam nouisti, in nos contorques, & tam bene meritum de te patruelem tuum, tot indignis modis orbi execrabilem reddis. Hic nos tuam conscientiam appellamus. Mouere ne te ultima illa uerba cum iam Borsolmi essemus, & dextris datis tu pacem pollicerere? An ne hæc saxeo cordi dicta adhesere? Cum te in nos hominum quorundã instinctu uideremus exacerbatum, cõuenissentq; in Borsolmum non exigui principes num tibi ita loquutus rex Christiernus est? Charissime patrue cum deceat omnes homines generis sui rationem habere, iniquum est inter nos dissensionem oboriri, aut minimum etiam animorũ diuortium. Nosq; longe preferimus in magnam etiam calamitatem incidere, q̃ cum patruo digladiari. Proinde à te requirimus generis nomine, ut si quæ tibi nobiscum controuersia est, tu illam iure paciaris exsandi. Accepta est à te conditio, dies indictus, locus conuentioni designatus. Tu eo uenturum te regi Christierno data dextra pollicebaris, Literis tuis obsignatis in eum te deuinxisti, & humanioribus uerbis sopitam tu flammam salamandra fouebas. Neq; uero fieri potuit, ut induceremur eas res moliturũ te, quibus iam tam fœliciter perfunctus es, Neq; ex=

unq̃ respõdere uoluit, comparetur, nunc utriusq; modestia & omnes iudicent.

Probatio q̄ non fuerit grauius affectus erge ducem Holsatiæ rex Christiernus qđ tamẽ occasione bellandi accepta non uereretur Holsatiæ dux dicere.

Rex Christiernus semper optime de duce patruo suo etiã postq̃ ab illo regnis omnibus exutus est scripsit & dixit.

Verba regis Christierni ad patruũ suum Borsholmi anno domini. M.D.xxij. circa diem Laurentij uere pia quæ efferatũ ducis animũ permouere potuissent nisi lapideus fuisset. Hec autem audiuerunt quattuor principes qui aderãt eo in loco.

Promissio ducis quã tamen nõ obseruauit.

Nunq̃ existimasse regem Christiernum q̄ Fri=

ꝙ Fridericus patruus id facere uellet qđ' efficit.

Fridericus Holsatiæ dux supplicē Christiernū patruelē contempsit cū tamen & feræ soleant supplicibus parcere ut multis exemplis probatur & ostenditur.

Barbaros supplicibus parcere exemplo esse apud Homerum Hectorem in Paridē exacerbatū suppliā tamē peperasse.

Leones supplicibus parcere qđ' non facit Holsatiæ dux in rege Christierno.

Memorandū exemplum Karoli ducis Burgundiæ in Ludouicū regem Francorū hostem suum quē cū supplicē uideret assumpsit in fœdus.

Regis Christierni erga patruū modestia

Neq; existimauimus enim in senilem æuum eam regnandi libidinem cadere, neq; patruum unq̄ tam nefanda patrueli intentare posse. Simplex nobis controuersia oboriebatur, quam tu pro integritate tua à nobis iure credebaris determinaturus. Quo tu facto potuisses hanc generi labem abstergere, & uiolenti inuasoris nomen, in meliorem sane nuncupationem egregie conuertere. Tu interea cum hæc legis patruenum facti subit penitentia? Num dedecoris pudet quo effectum, ut supplicem tu patruelem aspernareris? Si non te permouisset sanguinis coniunctio, si nihil existimasses iisdem ex progenitoribus ortum esse, si tibi uiluisset patruelis nomen, si fratris memoria tibi tam inuisa fuisset, an ne si aliquid in te auiti sanguinis fuisset, supplicem tam infamiter potuisses reijcere? & reiecisti sane magno tuo cum dedecore uerbo absit inuidia, sed hic non quid feceris, sed quid efficere debuisses, in controuersia est & magnum sane aduersum te prebituri sunt testimoniū barbari, apud quos neq; Hector, ut in fabulis est, supplicem Paridem cum iam mortem intentaret, ledere uoluit sed amplexatus est, & Adrastus supplicem Tidea cum intueretur, qui illi sacrificium disturbauerat filia etiam ultro sponteq; donauit. Quid quod & leones traditum est humiliantibus non nocere. Quanto tu magis inhumanus fuisti patrue, qui preterq̄ ꝙ me ad uos quasi supplices uenie͂tes intuereris & litteris obsignatis staturum te compromisso pollicitus sis? indictum conuentioni diem bello preueneris, in quo tot nefanda à te nobis intentata sunt? Si te neq; Barbarorum hominum neq; belluarum exempla permouissent, at saltem in mentem uenire debuit quomodo etate nostra ferè: certe tua cum puer esses Ludouicū undecimum capitalem hostem ad se uenientem Karolus Burgundio excepit, tot ab illo pridem indignis modis lacessitus. Non modo non cepit eum cum illi liberum esset hostem in potestatem redigere, sed icto firmissimo cum illo fœdere testatus est quantum in nobilibus animis generositas ualet, q̄q; sit omnibus hominibus merito commendabilis. Nos tibi hostes non eramus, promittebas omnia: litteras tuas eam in rem dabas, diem, locum indicebas, cōuentioni te adfuturum data dextra pollicebaris, ut deum & homines falleres. q̄ uero hæc obseruata à te sunt, quid opus est in medium producere? Nolumus hanc tibi maculam inurere, ut dicamus fœdifragum esse, periurum esse, impostorem esse, & tamen, ut merito dicere possimus nisi pudor obstaret, effecisti. An tu istas putas in patrueles machinationes

nationes

nationes fuisse quod supplices ad te uenerimus? quod potius magnam calamitatem subituros nos, quam tecum dissensuros asseruerimus? audientibus id magnis principibus, & tua idipsum testante conscientia? Quid magis exoptare poteras patrue? Num cessimus? Num ubi audiremus te bellum moliri, in exiliū procul ab auitis ditionibus profugimus? Num perfidiæ tuæ quod dicere abominamur, sed ut dicamus indignitas cogit, locum dedimus? Iurauerās ad indictum diem uenturum te, Atqui cum infesta in nos signa moueres, pacis ne indicia pre te tulisti? Cum arces, oppida nostra in potestatem tuam redigeres, sanguinis tui rationem habuisti? Cum mortem intentares patruis machinationibus usus es. libet enim & in hoc tecum genere paulatim digladiari, quando machinationes nobis attribuis, quarū neq; unq̄ conscij fuimus, neq; unq̄ indicia prodidimus. Nos tibi nihil intentauimus. Tu quid feceris totus orbis nouit. Sed noluimus omnem in te fabam conijcere. Veniamus autem ad ea quæ consequuntur.

Rex Christiernus ubi à patruo bellum incipi sensit uolens abijt in exilium ne cū sanguine suo bellum gereret.

Iuramentum ducis Holsatiæ non obseruatum.

Machinationes regi Christierno à duce attribuuntur quarum nunq̄ conscius fuit.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

PRECIPVE uero tametsi nobis in fide regia pollicitus esset, se nihil apud Cæsaream maiestatem, aut Cæsareum regimen, in nostrum aut ipsius ducatus Holsatiæ preiudicium attentaturum, nihilominus horum omnium oblitus est nescientibus nobis & nostris ad Cæsaream maiestatem profectus est: eandem miris, & à ueritate diuersis & dissentientibus sermonibus, & persuasionibus perduxit, ut nos & heredes nostri in perpetuum, ducatum Holsatiæ ab eo & heredibus illius in feudum assumeremus. Nobis uero & subditis incolis eiusdem principatus, nullo modo dubium uidetur, si Cæsarea maiestas de conditione illius ducatus secundū ueritatem informatū fuisset non potuisset citra uoluntatem & cognitionem principum & electorum id concedere. Sed magis sub sacro imperio & Germanica natione nos tutata esset & protexisset. Postq̄ uero à predicto patruele nostro, ut re ipsa principatum ab se in feudum assumeremus, requisiti fuimus, concilio episcoporum, prelatorum, equitum, oppidorum & communitatum contracto, inuenimus illos aperte grauatos & in id nullo modo consentire uolentes.

SERENISSIMI DOMINI CHRISTIERNI DANIAE, SVETIAE, NORVEGIAE ETC. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS PATRVI SVI CHARISSIMI ARTICVLVM RESPONSIO.

aperte nũc inuehitur in regem Christiernũ Holsatiæ dux.

Nullũ preiudicium ducatui Holsatiæ illatũ à rege Christierno sed omnem potius honorem.

Lubicensis episcopus olim ducatum Holsatie in feudũ cõmunitibus dare solebat, rex autem impetrauit à Cæsare ut à se in feudũ sumeretur.

Lubicensis episcopi negligẽtia de iure ducatus Holsatiæ ad Cæsarem pertinebat quẽ Cæsaris benefitio rex sibi & duci consequutus est, & hanc gratiã modo idẽ refert.

BENE habet autem charissime patrue, ex quo nunc aperte in nos inueheris, ostendisq; quibus in rebus aduersus patruelis officium fecerimus. Nam quod prius clanculum nobis inuidiam conflabas tanquam multa enormia aduersum te commenti simus, nunc aperte ostendis quæ nã ingentia illa fuere, nẽpe q polliciti eramus, nihil nos in præiudiciũ ducatus Holsatiæ acturos, adhuc nõ uidemus qua in re idipsum infregerimus, tametsi enim à sacra Cæsarea maiestate impetrauerimus, ut ducatus Holsatiæ à nobis in feudum susciperetur. Quid istic est in ducatus illius præiuditium commissum? Scilicet uero hoc illius principatus præiudicium fuit, cum nos eam ipsam ditionem quæ nostra fuit sed tecum communis ẽ sacræ Cæsareæ maiestatis, ad quam de iure pertinebat manibus eripimus? Cum enim quondam Lubicensis episcopus à sacratissimis Cæsaribus impetrasset, ut Holsatiæ feudum ipse à Cæsare, Comites autem & duces à se exciperent. Accidisset autem ut subsequentium episcoporum nemo Cæsari id prestaret quod debebat, hoc est, in Cæsarem Holsatiæ feudum referret, neq; pater noster D. Ioannes rex neq; tu unq̃ patrue ueterem consuetudinem obseruasses, neq; Lubicensi episcopo sacramentum prestitisses, uidebamus haud dubie fieri iure posse, ut & nobis & tibi Cæsar ducatum eum adimeret tanq̃ suæ maiestatis contemptoribus eundemq; cui uellet impartiretur. Id cum ita perpenderemus itineri nos accinximus. Ad Cæsarem uenimus, deniq; tantum apud illum promouimus ut & nobis & tibi ducatus ille auitus integer remaneret. Exposita sunt ei omnia, neq; negabamus nos, neq; fucatis uerbis usi sumus, tantum rem, ut erat, exposuimus. Petiuimus ut hoc sororio tribueret sineretq; suum Lubicensibus episcopis priuilegium antiquari, qui ut antiquari merito posset negligentia sua effecerant, sed nos quoq; meriti eramus ut amitteremus nisi Cæsaris maior fuisset benignitas. Annuit petitioni sanxitq; ut ab Holsatiæ duce principatus ille non à mitrato episcopo in feudum susciperetur.

ſuſciperetur. Hic ſi quod preiudiciū fuit, ipſi Holſatiæ animaduertant, & conſyderent ſane an ne honeſtius ſit à proprio principatum eum duce, q̃ ab extraneo epiſcopo deſumi. Nobis certe arbitrabamur magnam à te gratiam relatam iri, q tam diligenter rebus tuis proſpexiſſemus, q ducatū, quem iure amiſeras, laboribus & induſtria noſtra tibi uindicaſſemus. q heredibus tuis ditandis tantam curam impendiſſemus, & nunc hoc premium ſuſcepti laboris referimus. iure ducatum amiſeras, nos ut non re ipſa amitteres, effecimus, auferri à te iure poterat, nos ut non facto transferretur curauimus. Hoc ſi in preiudicium Holſatiā ducatus fuit, quid poteſt eſſe per deum immortalem in illius utilitatem & commodum? Promiſeramus nihil acturos nos in Holſatiā ducatus præiudicium. Quid hoc? nempe ſi præiudicium eſt, patriam è manibus hoſtium uindicaſſe, in nobiliorem longe conditionem tranſtuliſſe, in geminam & auitam ſobolem retuliſſe, ueris heredibus conceſſiſſe, & eam deniq;, quæ iure perdita erat, diligentia & labore eripuiſſe, ſit hoc nominandum præiudiciū, modo intelligatur quod nam o patrue tu præiudicium uocas, ſed imprudentes ſumus, qui exiſtimamus tantum poſſe reſpondere nos quantum tu potis es obijcere. Liberū eſt tibi his interdum nominibus tragœdiam hanc agere, & quecunq; tibi dictauerint ſcortatores illi, memoria donare & permanſuris chartis inſerere. Nobis uero quis tantum uerborum ſufficere poterit? At queſumus te, quid fuit hic quod in detrimentum Holſatiæ factum fuit? An eam poteſtatem Cæſaris munificentia conſequuti, uectigal nouum Holſatis indiximus? An ius aliquod cuius prius potiti non fueramus in eum nos principatum uindicauimus? An quod tua opera in Dania effectum eſt: inſontem ruſticorum manum magnis pollicitationibus ſecuriorem effectam indigne interemimus? Quod ſi neq; hoc commiſimus, neq; tale quid efficere conati ſumus, quod poteſt eſſe ingens illud preiudicium in quod labores noſtri ceſſere? Sed dices forſitan, graue non fuiſſe ex Lubicenſium manibus feudum illud uendicaſſe, indecorum attamen tibi eſſe id à nobis ſuſcipere. Atqui hic te compellimus patrue num paulo honeſtius nobis id q̃ ſacerdoti competit? Aut utrū tibi magis decorum eſt à rege q̃ ſacerdote feudi poſſeßionem deſumere? Enimuero quid opus eſt hoc iterum malum iterare? Nonne tibi ius noſtrum remiſimus? nonne Cæſarcum officium antiquare, q̃ patrui beneuolentiā maluimus? Cum uero ipſe fatearis hac epiſtola ut poſtea

Iure ducatus illos dux Holſatiæ admiſerat quos rex illi & heredibus illius uindicauit.

O ingratitudo?

Preiudicium quale eſſe potuit in ducatuum Holſatiæ à rege factum.

Scortatores epiſcopi Dani qui ducem aduerſus regem incitauerunt.

Dux Holſatiæ in Dania inſontē ruſticorū manum poſt ſecuritatem datam fecit interimi.

Longe honeſtius eſſe regem q̃ epiſcopū ſuperiorem agnoſcere.

Rex Chriſtiernus beneficiū quod à Cæſare acceperat duci remiſit ne conqueri poſſet.

apertum erit remissum id tibi & heredibus tuis fuisse. nosq; idipsum quod consequuti eramus ut tibi gratum feceremus submisisse, qua audes prudentia hystoriā hanc ab ouo retexere? Aut quæ erit hic belli gerendi occasio, q̃ è Lubicensium manibus decus illud extorsimus, deinde tibi sumus elargiti? Cur uero nunq̃ id concessisset Cæsar nisi à ueritate dissentientibus sermonibus & miris persuasionibus à nobis fuisset inductus? Quid enim opus fuit miris persuasionibus ut exponeremus, id olim Lubicensi episcopo in priuilegium datum fuisse, ut à se Holsatiæ comites feudum susciperent, Ipse uero à Cæsare, & neutrum tamen obseruatum esse? Quæ sunt hic miræ illæ persuasiones? deinde petere nos ut quod iure ob negligentiam Lubicensi episcopo derogari poterat, id nobis re ipsa permitteret, quas & hic inuenire potes? & tamen uides ad eam rem maioribus uerbis opus non fuisse, cum hoc tenore causa claudi penitus ualeat, neq; opus sit ex inferis excogitatas diu uoces reuocare. Adde quod & tute melius nosti natura nos admodum dicaculos esse, adde neq; plane ceremoniarum peritos, quæ uiam ad adulationem struunt. Subiunge deniq; odisse nos fucum omnē sed semper ueritati pro uiribus astipulatos fuisse, ex quo magnam seditionis causam ortam fuisse nostro periculo non dubitaremus asserere, Accedit qđ & uulgo dicitur et nostro nos malo didicimus, ob nulla alia occasione, nonnullos nobis succensuisse, q̃ q̃ liberius ueritatem Cæsari totam exposuissemus, indeq; factum esse ut eam nos libertatem exilio tamdiu luerimus qđquid illud sit miris persuasionibus usos esse neq; uerū est neq; tu uerisimile ut sit efficere unq̃ potuisti. Porro quid ad te quibus persuasionibus egerimus? àn ne satis tibi est q̃ heredibus tuis tibiq; tam egregie persp exerimus & cum iure amittere ducatus tuos potuisses illos ut non perderes effecerimus? O gratiam tuam patrue. O meritum pro beneficijs premium. Age uero cur si recte fuisset informatus Cæsar non potuisset citra principū & electorum consensum id facere, sed eodem ducatū sub imperio & germanica natione tutatus fuisset. Aut quare hoc facto nō est tutatus? Neq; enī opus erat principū et electorū cōsensu, ut feudū in principē imperij conferretur. Quādo et nos sub imperio Holsatiā Stormariaq; ducatus ratione eramus. Quod si in extraneū ab imperio regem contulisset tum demū electorū et principum consensu opus erat. At in Danorum regem contulit, is autem ab imperio & Germanica natione extraneus est. Principio à te querimus uter à

Quod rex persuasionibus ad Cæserem usus non sit.

Rex Christiernus natura non admodū dicaculus.

Rex Christiernus adulandi imperitus.

Rex Christiernus omnem fucum natura exosus.

Rex Christiernus q̃ liberius quarundam rerū ueritatem Cæsari exposuit é regnis pulsus est.

Cæsar poterat citra principū & electorū cognitionē id feudū Lubicensi episcopo adimere et regi dare quæ rex sub imperio retione ducatuum est.

Regem Danorum inquantū rex est sub imperio nō est sed in quantum dux unde nihil

uter à Germania magis alienus eſt àn qui illius publicam pacem contemnit àn qui diligentiſsime illi ſemper obſequutus eſt? Tute quid feceris non commemorabimus, neq; enim multum refert dicere à Germanica natione ſacraq; Cæſarea maieſtate & illius regimine tibi interdictum fuiſſe omne bellum. Quod tamen qualiter obſeruaris incomperto eſt. Deinde quid ad rem ꝙ Daniæ rex imperium non agnoſcit, cum Holſatiæ Stormariæq; dux Cæſarem ſuperiorem fateatur? Neq; enim cuilibet Dano regi in ſucceſſionem idipſum à Cæſare conceſſum fuit, ſed familiæ noſtræ quæ ſemper eorundem ducatuum cauſa, Cæſarem habitura erat quem agnoſceret. Num conſyderarunt idipſum legulei tui, quibus tu conſiliarijs hac in euulganda epiſtola uſus es? ubi erant hic qui omnia uident illorum tam agiles oculi? Sed id tibi & ſubditis tuis uidetur. Quid non uideretur autem tibi patrue, cui nihil quod à Cæſare geritur bonum honeſtumq; uidetur? In eum tu cum Franco rege conſpiraſti, in eum Geldris hoſtibus ſubſidium tranſmittis, in eum tu nihil non hominum commoues. Illius mandata abominaris, Illum palam conuicijs laceras, Nam qui ludibrio habes ab eo profectas quibus te admonet litteras quomodo illi integer es, aut quod ab eo fit tibi probe factum eſſe aliquando uidetur? An ne Danico bello functus, milites tuos aduerſus illum ad hoſtes Gelros & menapios tranſmiſiſti? àn ne Germaniæ conſilia ad Francum regem per Ebniones Leucoſq; perſcribis? Quomodo igitur tibi non iniquum uideretur? Ceterum cur cum id requireremus tuos mirum in modum grauatos & nullo modo conſentire uolentes inueniſti? Neq; requiſimus enim nos, ſed cum Sleſwicum ducatum à nobis in feudum uelles per oratores ſuſcipere reſpondimus copiam facturos nos illius rei quandocunq; uelles & in alios principatus inaugurari. Hæc ſi tam acerba requiſitio fuerit reliqui trutinent, certe nos in eam partem feceramus ut à ſacerdote & illius ipſius principatus conſiliario qui ſua negligētia nobis eos ducatus ademerat in ſpecioſiorem dominū uindicaremus, ꝙ aliquanto ſpecioſus ſit regibus q̄ ſacerdotibus paruiſſe. Subditos autem & incolas tuos neſcimus conſentire noluiſſe, id tantū cognoſcimus indignum tibi uiſum eſſe Cæſareo mandato quo id facere iubebaris obtemperare. Non autem in ſontibus illis tuis, qui niſi à ſanguiſugis quibuſdā ſeducerentur, non omnino male audire mererentur.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

nihil pro duce ꝙ in regem Danorum collatum ſit id beneficiū.

Sacratiſsimus Cæſar non omni familiæ regū Danorum ſed ſoli generi Chriſtierni regis id ipſum beneficium conceſſerat.

Reſponſio ad id qđ dux ait ſecundū qđ ſibi uidetur Cæſarem id non ſciuiſſe.

Illuſtriſſimus Holſatiæ dux Cæſari nūq̄ integer fuit.

Dux Holſatiæ Danico bello functus milites ſuos ad ducem Geldriæ tranſmiſit.

Dux Holatiæ per aquiſgranū & urbē Meldenſem litteras ad regem Francorum mittit & recipit.

Incolas ducatuum illorum non recuſaſſe ſuperioritatem regis.

QVO factum est ut in multas dietas conueniremus inter reliquas uero in oppedo Daniæ Koldingo personaliter comparuimus, ab eodem amicam patrueli conuenientem concordiā expetiuimus, at nihil utile expetiuimus nisi quod nobis tametsi fide regia & commeatu illic uenissemus furca nocte dormientibus ante diuersorium erecta fuit, Ex tali facto quam patrueli conuenientem & amicam erga nos propensionem potuerimus eliacre aliorum existimationi relinquimus. Vnde conuentio postposita est, & indies res ad tumultum & inimicitias respexere, ita quod in bellum tandem apertum prorupit.

SERENISSIMI DOMINI CHRISTIERNI DANIAE, ETC. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS ARTICVLVM RESPONSIO.

CVM ITA PARTITVS sis commissa nostra Charissime patrue ut tu ex singulis nouum aliquid & horrendum nobis inferendum esse uelis, decet & nos famæ & nominis rationem habere, et si non eadem mordacitate at saltem maiore modestia ad impacta nobis crimina respondere. Inter multos igitur conuentioni dies indictos cum apud Koldingum esses, furca tibi nocte dormienti ad diuersorium erecta est in summum ludibrium tuum & dedecus, tametsi fidem tibi fecissemus qua tutus esses. Hoc crimen est quo in nos uteris. Hoc facto non parum quid tractum tibi esse conquereris. Sed age per Christum. à quo tibi ingestum est, eam ut tu rem proderes & mandares memoriæ? & mendatium impudentiæ & impudentiam mendatio subscriberes? Namq; in tanto hominum Germanorum & Danorum cœtu qui isthuc confluxerant nemo preter te, o patrue, quod scimus furcam erectam conspexit. Adeo omnes cœci fuere, adeo stupidi, adeo male sensati? ut quod eorum nullus uideret hoc solus tu intuereris patrue? Deum cuius benefitio tantum acutire potes. Nos tecum eramus furcam tamen non conspeximus. Nescimus an dormienti tibi in somnis furca aliqua uisa sit, unde confestim existimaueris erectam aliquam esse. Nam quomodo aliter quod nemini hominū constitit, hoc tibi soli innotesceret patrue? Somniare igitur poteras alio te in diuersorio uersari atq; furcam erectam fuisse. Nisi enim somniasse te interpretemur non uidemus

Ingens est mendatium de furca ante hospitiū Illustrissimi ducis erecta.

Nemo Germanorum & Danorū furcam Koldingi erectā uidit.

Forte dormienti sua furca oculis obiecta est.

uidemus quomodo duplicis mendacij notam possis abstergere. Neq; enim in diuersorio fuisti, sed nobiscum in arce. Neq; furca erecta fuit ulla, nisi si quam forte nebulo aliquis parieti appinxit quod in ea hominum colluuie, quae eo confluxerat, neq; mirum esse neq; nouum plane dinoscitur, liberum enim fuerat illi hominum generi furcam aliquam carbone, ut in castris Christophorum depingere. Cuius rei neq; nos conscij sumus, neq; in ludibrium tuum factum esse interpretari debes. Alioqui quare magis haec te q̃ nos iniuria contingit? Num & nos tecum in arce diuersabamur? Num coniunctis cubilibus fouebamur? Num solus nos dirimebat paries? quid ergo lesum honorem tuum conquereris? Tu uero cum isthic maneremus an unq̃ conquestus es honori tuo grauem iniuriam illatam esse? Cunq; aliquoties posteà conuenerimus, àn huius aliquando rei mentionem iniecisti? Nunq̃ sane nunq̃ patrue. Nunc uero furcam ad hospitium tuum erectam fuisse q̃ miris & te prorsus indignis suspitionibus inculcas? Hospitium tuum arx fuit nobis tecum communis, sed ad arcem furcam erectam fuisse quis testabitur patrue? te interrogamus, ad arcem tu erectam furcam intuitus es? Age, dic, testare. Minime: scimus dicturum te. Sed in oppido furca fuit. Bene habet autem. Sed nunquid erecta eo, quo ais, tempore? Sex illa mensibus prius ad facinorosorum terrorẽ erecta fuerat, anteaq̃ eo uenturus dignosceretis, quid ergo ad te? Sed hospitium tuum contingebat ais, Non tuum mi patrue, nam in arce nobiscum eras, sed si forte quod nescimus lixae tui eo in hospitio uersabantur non hercle magis interpretari debes honori tui uim illatam esse, q̃ si in Cariosam aliquam domum Calones tui incidissent. Quid enim hoc nos possumus patrue, sex forte mensibus transactis aliquot peditum cohortes eam urbem transierant & ex more militari ad nebulonum terrorem furcam erexerant. Abeuntibus illis furca ad malorum auium terrorem permansit. Quae hic te contingit iniuria? Aut quod opprobrium lixis tuis illatum est, q, in diuersorium inciderint, dignum illud quidem sed ad cuius fores furca erat? àn confestim illis uis intentata est? Nequaq̃. An ex illis aliqui affixi sunt? Neq; hoc, quid ergo nocuit cariosum illud lignum, nisi quod forte dormientibus illis ad oculos obuersabatur, quo illo spectaculo non secus atq; pueri lamijs perterreri poterant. O delicatos homines. O teneros. O gratiosos. Atqui si conquesti fuissent dormientibus furcae spectrum obuersari, iussissemus exscindi

Dux non fuit in diuersorio sed in arce cum rege.

Nisi furca ad parietem forte depicta fuit nulla alia fuit ad diuersorium ducis.

Dux nũq̃ conquestus est recti honorem suum lesum esse, neq; enim lesus erat.

Ad arcem nunq̃ furca erecta fuit unde primo mendatiũ fuit de furca ad diuersorium ducis erecta.

Verum est sex mensibus priusq̃ dux adueniret Koldingũ, furcã in urbe à militibus erectã fuisse, sed hoc quid ad ducem?

Nullis familiariũ uis intẽtata est furca enĩ prius fuit, & deinde ibidem permansit nõ ad illustrissimi ducis, sed ad latronum terrorem.

Si illustrißimus dux conquestus fuisset fur cam familiaribus suis noctu in somnis obuersari rex iussisset excindi.

Etiam si furca erecta fuisset quid hoc ad ducem?

Auellitur suspitio quã is quisquis fuit nomine Illustrißimi ducis epistole inseruit.

Furca illa neminem offendit neq; lixam neq; minimũ etiã, nã uiri nobiles in arce erant.

Furcæ erectionem si facta fuisset nihil derogasse fidei regiæ Illustrißimo duci prestitæ.

Quin omnia eo genere in illustrißimum regem torqueantur quid tandem idem facturus est?

excindi, aut si tu unq̃ patrue, lesum esse honorem tuum causatus fuisses, ita confestim egissemus ut omnis ablata fuisset conquerendi ratio. Cur idipsum ergo nunc inseruisti? Sicine studes omnes in nos homines exacerbare, ut ex minimarum rerum, quæ te non contingunt relatione, magnam & grauem iniuriam tibi factam esse ingemines? Quod si uero furca erecta fuisset illaq; familiaribus dormientibus tuis, quod hic fuisset iniuriæ specimen? Multi illuc mortales confluxerant, inq; his non pauci quos occasio in malum proniores efficere poterat. At illorum terrorem quis senatui uitio uerteret, q̃ furca ut erigeretur in mandatis dedisset? Neq; enim hec bonos uiros contingunt non magis sane q̃ si quod olim Rhomanis consulibus uirgæ & secures preferebantur, existimet aliquis tyrannidis illam speciem & non muniendæ iustitiæ potius fuisse. Nihil id nostræ erga te propensioni derogare poterat. Nõ tibi ludibrium mortuus truncus permouisset, quando hic ad fontes affixus erat, insontem uero te qua parte debuisset permouere? Nam quod is quisquis fuit qui epistolam, cui subscripsisti, nomine tuo euulgauit, suspitionem hominibus iniicit de nobis sinistre sentiendi: facile illius stoliditatem possumus reprimere & testudinem illam que protensis cornibus caput exeruit in priorem iterum speluncam redigere. Enimuero ais ex hoc facto posse unumquemq; facile existimare q̃ patrueli conuenientem & amicam erga te propensionem habuerimus. At quare precamur patrue? furca erecta non est. Hospitium tuum nobiscum cõmune habuisti. Calones tuos non offendit. Nobiles uiri qui tibi familiares sunt: in arce uersabantur. Quæ est ergo hic inconueniens patruele propensio? Nam quod ita intelligi uult factum si fuisset stolidus ille nugarum istarum author quasi ex hoc mortem aut indignum aliquid tibi uoluissemus intentare locum sane habere non potest, cum nobis non defuisset potestas si uoluntas non defuisset, deinde neq; publico in loco idipsum effecissemus. Demum neq; uidente te. Mala enim fraus tum intentatur non in propatulo intentatur, nonne hec uidere & consyderare potes? sed in fide regia illuc ueneras. Quid ad hoc? Nõ enim in commeatu continebatur, quin ad fontium terrorem furcæ erigi possent aut in scæleratos homines animaduerti. Nihil ergo fidei regiæ derogare id potest. Sed neq; in minimo etiam nobilitati tuæ ludibrium intulisse. Quæ cum talia sint quid agemus tandem patrue cum omnia eo genere in nos contorqueas? Cum nihil tam abditum tam abstrusum

tam secretum

tam secretum sit quod in nos non eruas? Cum somnia & anilia nugamenta subijcias? Hoc ne est charißimi patrui officium? Honori tuo derogatum esse conquereris furcæ erectione cum erectam esse non possis euincere. Neq; hoc honori tuo detraheret, ad fures, ad latrones erigitur, Non ut nobilitati tuæ ludibrium inferatur. Sed neq; ob id conuentio postposita est. Sleswicum petebas ut in feudum tibi daremus, nos id ipsum prius consiliarijs nostris relatum iri respondimus, deinde factum iri quod peteres, & fecisse id ea ratione neq; tu negare potes. Nulla hic furcæ mentio facta est. Neq; uero cum amice discedere=mus ulla in parte lesum fuisse te coquestus es, tantum abest, ut nihil ea in conuentione promotum fuerit, quantula enim fuisset prudentia tua, si ob furcæ erectionem que in latrones parabatur negotium dissolutum fuisset? Non animaduertit hoc quisquis ille fuit qui in ordinem redegit epistolam tuam qua in xpti à te belli causas prescribis? insignis sane Rhetor si non consyderauit in nullum magis q̃ in te argumenti huius seriem competere, qui ob rem nihili & plane somniatam & ut facta fuisset minime ad te pertinentem, in id irarum exarsisse testificareris, & immerito diceris bellorum tumultibus impliatus esse, qui ut illos acceptares re tam futili fuisses inductus. An enim sat causæ ex furcæ erectione mutuare potes, quare patruelem coniugem, liber[illegible]s exegeris? tot indigna perpetraris? Cæsarem omnesq; Germaniæ principes contempseris? Sola erat uel dominandi libido, uel senilis simpliatas patrue que te ita excæcauit, ut non uideres quomodo prudentiæ tuæ per=iuri nebulones qui te ad hec pepulerunt illuderent. Nos certe tui miseret, adeo maiorem generis nostri rationem habemus, q̃ tibi curæ fuit ut insons patruelis uiueret. Sed deo causam committimus, temperabimus à ludibrio tui. Nam satis copiosum argumentum prebuisti, ut in fabulam uenires nisi qđ alias diximus recorderemur nos tibi patrueles esse.

Infringitur id quod ait, propter id nihil conclusum esse, Nam falsum id est.

Si nihil fuisset eo in conuentu actum idq; ob id solum quia furca ad sontiũ terrorem erecta fuit nonne ingens id argumentum fuisset ducis aut inconstantiæ aut imprudentiæ.

Satis copiosum argumentũ prebuit somniata furcæ erectio cur in fabulam Illustrissimus dux uenire deberet.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

INTERMEDIO tempore Illustrißimus princeps D. Ioachimus Marchio Brandenburgensis elector socer, auunculus & amicus noster dilectißimus, cum D. Alberto duce Magnopolensi & Henrico episcopo Ratzeburgensi in ditionem nostram paternam peruenit animo negotium inter patruelem nostrum regem Christiernum & Lu

biœnses eorumq; fauentes, amicos & confœderatos tractandi. Itaq; & illi talibus discordijs & dissensionibus nostris se immiscuere, modũq; quæsiuere, quo in patrueliam cõcordiam descenderemus. Inter multos autem tractatus inter utramq; partem habitos, tandem ex utriusq; uoluntate & cognitione ita composuerunt, ut predictus patruelis noster infeudationẽ ducatus Holsatiæ quã à Cæsare impetrauerat abalienaret à se & dimitteret. Deinde undecim milia marcarum, quæ multis annis secundũ contentũ litterarum & sigillorũ nobis debuerat in festo trium regũ, Anno domini, M. D. xxiij. in oppido Kyle persolueret.

ILLVTRISSIMI D. CHRISTIERNI Daniæ etc. regis, ad supradictum Illustrissimi Holsatiæ ducis patrui sui articulum RESPONSIO.

Omnem lapidem ad concordiam faciendã rex Christiernus mouit.

QVOMINVS in patrueliam concordiam non descenderimus in causa nunq̃ fuimus patrue. Nihil enim unq̃ commisimus quod patruelicæ concordiæ derogare potuerit. Conscientia tua testis est, q̃ nos omnem lapidem mouerimus ut generi nostro idipsum tandem non posset obijci. Proinde si tu patrueliam concordiam non sis aspernatus facta ista tua tam egregia indicant. Porro cum ipse nunc fateris Holsatiã ducatus in feudationem quam nobis munificentia sacratißimi Cæsaris concesserat tibi & heribus tuis remissam fuisse, cur prius ea ex re tantum aduersus nos odij concicbas. Magnum argumentum putabaris assumpsisse, ob quod merito in nos arma commoueres, nunc uero causæ tuæ confisus aperte fateris, quod nos probare debuissemus, nempe nihil unq̃ patruo denegare uoluisse Christiernum regem, utq; eidem egregie ostenderet quantũ auiti sanguinis haberet proprium ius patruo submisisse. Quandoquidem cum ex Illustrißimi Cæsaris liberalitate id consequuti essemus quod Holsatiã ducatus infeudationem liberum esset nobis heredibusq; nostris suscipere, maluimus Cæsaris id nobis beneficium antiquari q̃ ut tu re in minima honori tuo uim illatam esse conquercrere. & hoc tandem premium suscipimus. Quod uero poterat esse ullum tuum erga nos beneficium ut in illius recompensationem uideri possemus heredum nostrorum ius in te abalienasse, nisi unicam modestiam nostram & charitatem tui qua uoluimus efficere ut pudere

Ex quo nunc fatetur dux Holsatiã ducatus infeudationẽ sibi à rege remissam esse, cur prius ea ex re inuidiam illi mouit?

Maluit rex Christiernus Cæsareum beneficium antiquare q̃ patruo minimã etiam ansam irascendi præbere.

pudere tandem te posset cum eo te principe bellum gerere, qui in tui honorem quod prestare poterat nihil omisisset? Id si non consyderasti patrue ubi fuit generositas tua? Vsqueadeo ne rationem habuisti ut in nos exacerbatus esses, ut huius beneficij apud te recordationi locus non inueniretur? Concessimus igitur tibi ut quod à Cæsare consequuti eramus nobis & heredibus nostris an quaretur: Sed tu quod rependisti te dignum beneficium? Euincis igitur patrue charißime temetipsum, ostendisq; q̃ non ex equo sanguini tuo faueris, qui tot beneficijs prouocatus eam demum gratiam rependeris. Tanto ingenio prediti fuere consiliarij tui ut magnam nobis tragediam excitare crediderint, si commemorarent q ius nostrum tibi remiserimus. Atqui si neq; exiguum neq; contemnendum est, postulatis & petitionibus tuis tam facile morem geßisse & honestißimæ nobis concessæ gratiæ in tuum desyderium renunciasse, nonne decuit te huius aliquando memorem esse? Nonne hæc te à bello etiam si meritæ causæ intercessissent auertere debuerant, cum consyderare q̃ se facilem rex Christiernus exhibuisset, ut in tuam gratiam nihil non efficeret? Deniq; tu ipse fateris Illustrißimos principes inter nos omnia composuisse, quare ergo tam subito illorum uiluit authoritas, ut confestim omnium tractatuũ obliuiscereris? At undecim milia marcarum ut persoluerentur conuentum est, fatemur. nam ita res habet, sed quod tu multis annis, & quasi à seculo debita fuisse asseris, uide q̃ parum ab humanitate facis patrue qui probe nosti qualiter nos reliquum quod tibi debebatur semper egregie persoluimus. Sed ad alia.

Nullũ beneficiũ huic benefito regis dux impendit, nisi quod illum regnis & principatibus expulit.

Memoria regiæ facilitatis potuisset ducem à bello reuocare, nisi ferreus fuisset nõ sua natura sed aliorum instinctu.

Fatetur Illustrißimus rex uera esse q̃ articulus continet nam nihil aduersus suam maiestatem est.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

CONSIMILITER ne aliquarum controuersiarum inter episcopos, prelatos, equites ducatuum Holsatiæ, Slesuiæ, Stormariæ iudicium fieret citra nostram, aut à nobis deputatorum presentiam, Deinde quia idem patruelis noster certas quasdam causas sibi esse nobiscũ dicebat petiuimus, ut easdem in die diui Martini ad nos transmitteret.

ILLVSTRISSIMI D. CHRISTIERNI Daniæ etc. regis ad supradictum Illustrißimi Holsatiæ ducis patrui sui articulum responsio.

 Sed & hoc

Et hec omnia que predictus articulus continet uera sunt, sed nihil aduersus regem est.

Non obstantibus tam egregijs admissionibus Illustrißimi regis dux auro à Lubicensibus corruptus est.

Ingens uitium simplicitatis Illustrißimi ducis à nobilitate ad usurarios descendere.

Curio olim notatus q. à nobilitate ad populum desciuisset.

Ingens dedecus heredibus Illustrißimi ducis adfuturũ si cõsyderent hanc cũ fœneratoribus preter pacta cõfœderationẽ

Querebant Lubicenses unum aliquem quẽ aduersus regem & nobilitatem emercarentur tandem inuenerunt ducem.

SED ET HOC FATEMVR COMPROMISSVM esse cum uideremus dandum hoc sanguini nostro ut singulari in nos prerogatione utereris. Voluimus enim admonere te quid partium tuarum esset, & si quæ prius inter amicos animorum fuisset concordia tu illam hoc quasi pignore cognosceres per nos stabilitam iri. Sed nõ permouerunt te ea indicia amicitiæ. Herebat senili pectori indigna patruo conspiratio, iam tum preiuerant nos sordidi illi mercatores qui te, cum alia ratione non possent, muneribus corruperunt, adeo experti sumus uerum esse quod à maximo olim rege dictum est inexpugnabilem arcem nõ esse in quam auro onustus asinus ingredi posset, Tute patrue idipsum fassus eras principibus quibusdam sollicitari te à Lubicensibus ut in eorum partes secederes. Id autem quia re effecisti, quis dubitare potest unum hac memoria esse te qui clarißimam stirpem tuam hac infamia contaminasti, ut in illam auro corruptus arma sumpsisse dicaris? Curioni olim uitio datũ est quod ab equestri familia in plebis & populi Rhomani partes transiret, cum tamen neq; omnino indecorũ esset populi tutorem esse, & ad id magnis fauoribus prouocaretur, quanto magis hec presens ætas admiratur Fridericum Holsatiæ ducem rege patre prognatum magni hactenus nominis, magnæ prudentiæ titulo commendatum, tam omnis decoris sui oblitum esse, ut ad sordidißimorum quadruplatorum partes deflecteret, & cum illis ex professo contra nobilitatem arma corriperet? Quantum putas heredibus tuis dedecus adfuturum cum insontibus illis patri infamiam totus orbis est obiecturus? Querebant impostores illi antesignanum aliquem, quem in nos emercarentur. Cumq; diu de te diffiderent ubi tandem tam facile muneribus illaqueatum conspexere, quantum putas illis risus obortum esse? Existimabant ad munera silicem esse te, neq; unq̃ effecturum, ut secum tu bellum capesseres. Vbi uero ad primam statim requisitionem in sanguinem tuum instigatum conspexere, tum illi protinus in tabernis suis triumphum euictæ nobilitatis continebant. Scz uidebant enim iam tẽpus esse quo se de regibus ulciscerentur, quo Christierni primi familiam delerent. Nam tua opera exitiũ nobis construxere, & post nostram subactionem facile occasionem inuenturi sunt, qua in te tandem descuiant. Num fabulam audisti aliquando tu de ouium & canum concordia? quam ubi labefecere lupi in utrosq; pari rabie desceuierunt? Huius num tibi mamoria adheret? Nescis uero quo olim nomine audierint olynthi,

rint Olynthi, Capitolij Gretiæ proditores? & quomodo in totius urbis fabulam sua perfidia relati sunt. Tu autem qui genus tuum prodis, qui à regibus ad sulphuratos descendis, qui ut stirpi tuæ mortem intentes pecunia inductus es quomodo olim ab hac te infamia uindicabis? Si uero in aciem descendendum est, num sub quibus signis mereberis agnoscis? Videbis ubi tu nobilißima auorum tuorum insignia solebas in prelium producere depictas fœneratorum tabulas, & inherentem cruentæ manũ, Tum pro leonibus sulphurata, pro cordibus Haleces, pro Gryphibus aridos pisces in uexillis intueberis, quæ tum subitura est te penitentia? Optabis diem illum quo possis tam insignem contumeliam abolere, & optabis, neq; tamen desyderio tuo aliquid responsurũ est. Hi sunt qui te seduxere, neq; hi tantum, sed periuri illi quos principio muneribus sollicitatos ad uim innocentiæ tuæ inferendam Lubicenses induxere. Hinc factum est ut simplicitas nostra permouere te non posset, uidebamus exacerbatum esse, causam tamen ignorauimus. Neq; deniq; existimabamus in eas unq̃ res ausurum te, neq; fides unquam fieri potuit ut tu tam ingentia in animo uolueres. Fatemur igitur ita actum esse, atq; nunc hoc articulo scribis. Nolumus enim quod tu facis in re aperta ueritatem infidari. Demũ uero inuenturus es hoc quod tu in nos machinaris preludiũ in caput tuum uersum iri. Sed ad alia.

Fabula de ouium & canum concordia, sic Lubicenses ducẽ nũc à rege auerterũt hoc cõsumpto illum facile deleturi.

Si bellandũ sit uideat Illustrißimus dux sub quibus signis merebit.

Lubicenses principio multos auro corrupere qui Illustrißimũ ducem à patruele seduxerunt.

Vera sunt omnia in articulo illo scripta, sed tandem nihil aduersus regẽ faciẽt.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

Deniq; conuentus dictaq; indiceretur ad festum penthecostes in oppido Segeberga ducatus Holsatiæ secundum recessum & compromissum, secundum tenorem eorundem effectum, quo quidem in conuentu tractaretur de Noruegiæ regni hereditate, de eo qd' regũ Danorum natu minoribus filijs deberetur de successione in hereditatem ducatuum Slesuic, Holsatiæ, Stormariæ, demum de ratione tutelæ nostræ ad cognitionem Illustrißimi principis D. Ioachimi principis electoris, soceri, auunculi & amici nostri etc. D. Buslaui ducis Pomeraniæ & Stetinij, & Henrici Albertiq; ducum Megrapolensium fratrum, & D. Henrici episcopi Raczeburgensis.

ILLVSTRISSIMI D. CHRISTIERNI DANIAE ETC.

Regis ad supradictum Illustrißimi Holsatiæ ducis patrui sui articulum RESPONSIO.

Fatetur dux conuentũ esse de dieta ad festũ penthecostes indicenda, cum tamẽ ante festum penthecostes ipse regem expulerit.

Cum multa indicia permoti aduersus regem animi dux p̄deret, uoluit rex humanitate preuenire.

HIC DEMVM ostendis Friderice patrue & modestiam nostram & inhumanitatem tuam, quando ipse fateris conuentum esse, ut ad penthecostes festum dieta indiceretur, quam tam infami bello preuenisti, diu enim nos regnis exegeras, priusq̃ penthecostes festum esset adeo te à conuentionibus scelerata illa munera adegerant. Compromissum effecisti, cumq; iam tua ex parte tuti crederemus subito bellum indixisti. Et hic deniq; cogimur inculcare id quod nunq̃ nisi inuite facimus, beneficium erga te nostrum & eo uno genere famam nostrã aduersus opprobria tua tutari. Enimuero cum multis indicijs proderes q̃ parum amico erga nos animo esses, uoluimus nos quod ex patruelis offitio erat, nominis tui & decoris rationi prospicere, & facilitate nostra efficere ut si prius non omnino æquus nobis fuisses illo tu nostro offitio demulcereris.

Dux dixerat aliquot principibus se à Lubicensibus aduersus regẽ sollicitari, sed rex nũq̃ existimasset eum in talia ausurum p̄pter multas rationes quæ hic enumerãtur.

Augurabamur corruptum & id tu ipse aliquot principibus iam dixeras, à quibus ad nos delatum fuit. Perpendimus magnam labem nobilitati tuæ inustam iri si primus contra regibus cum mercatoribus arma corriperes, & contra nobilitatem in usurariorũ castris uilis transfuga mereres. Deniq; tam cecutire te admirati fuimus, ut non prospiceres illam tuam cum mercatoribus conspirationem in nullum magis q̃ te redundaturam, in quem ab excidio nostro omnem impetum conuerterent. Accedebat ꝙ aperta Cæsaris indignatio subsequutura erat. ꝙ aperta à sacro Cæsareo regimine tibi mulcta indiceretur, si publicam pacem atq; omnium consensu admissam, & grauissimo edicto promulgatam primus infringeres. Ante oculos uersabatur q̃ male audituri essemus nos apud omnes homines, si in nostrum mutuo sanguinem debaccharemur, atq; tametsi nos illius facinoris mundi & immunes futuri essemus, opinionem eam hominum deniq; & in nos seuituram congnouimus.

Dux omnia pollicebatur quia in rem illius multa erant, nam ea tractanda erant q̃ ipse prius litteris suis dixerat egregie absoluta esse.

Itaq; preuenire uoluimus offitio, & si que nobiscum tibi intercederent ut in diem conijcerentur institimus. Et pollicebare tu quidem omnia, quid non pollicerere enim quum in rem tuam futurum illũ cognosceres? Admisimus ut hec que hoc articulo subiungis iterum tractarẽtur, cum tamen ad id nullo iure cogi potuissemus. Nam regni Noruegia hereditatem prius ostendimus tibi minime competere, aut si competeret negligentia tua effectum esse, ut merito antiquari posset, demũ illius nunq̃ rei mentionem feceras, neq; meminisses enim nisi quadruplatores illi quendam pretextũ ut obtenderes consuluissent, ut iure cogi uidereris bellum capessere, & secum ad nobilitatis excidium conspirasse.

rasse. Id autem quod regum Danorum minoribus natu filijs debebatur egregie tibi persolutum esse à patre nostro D. Ioanne rege, litteris obsignatis longe prius tempore testatus eras, literæ tuæ in manibus nostris sunt, illas tuas esse inficiari non potes, neq; inficiaris etiam, sed in te dominatur quadruplatorum auaricia, quæ nullius rationis compotem esse permittit. Permisimus tamē ut iterum si quid aduersum litteras tuas haberes, in medium definito tempore produceres. Successionem in ducatus integros Holsatiæ, Stormariæ, Slesuici, tu quoq; sciebas ad te iure non pertinere, quod & pridem euicimus, & testari adhuc potest idipsum, q. postq̄ superuenisset Serenißimus D. pater noster Ioannes, auia nostra passa sit ducatus diuidi, quæ prius illos testamento legatos esse tibi cōmenta fuerat. Neq; uero diuisionem approbasset si testamentum effictum non esse, potuisset euincere. Porro tutelæ tuæ rationem pariter literis sigillatis testatus fueras legitime tibi factam esse, unde ut iterum in iudicem reuocaretur nulla alia re q̄ innata nostra erga te propensione induci potuissemus. Et paruimus tamen compulsionibus illis tuis ut ea polliceremur iterum examinaturos, quæ nullius unq̄ principū post litteras datas fieri postularet. Quando non potest maius instabilitatis signum esse, q̄ quod semel legitime approbatum est, id iterum uelle rescindere & in dubium reuocare. Hic considera patrue impatrueliam seuiciem nostram & quo tecum animo uixerimus diligenter perpende. Horum omnium legitimam tractationem bello preuenisti, & cum data dextra pollicitus esses & ipsemet idipsum modo fatearis, illi te conuentioni interfuturum, omnibus nos possessionibus exuisti. Id quia ita effecisti Fridericæ patrue, nolumus & nos huic compromisso stare idq; aperte protestamur, quando quominus omnia obseruauerimus tute in causa fuisti.

Permisit rex ut si quid aduersus litteras ducis ipse dux haberet in medium produceret sed ante tempus dux bellum regi intulit.

Dux quod semel immo toties approbarat iterum uoluit in dubium reuocare & contentus erat rex sed tē pus à duce bello preuentum est.

Dux data dextera pollicitus erat se istic ad futurum sed & sigillo dato idipsum promiserat.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATAE DVX.

HEC tamen omnia à patruele nostro neglecta sunt. Vndecim milia marcarum contra regiam promissionem non persoluta. Similiter contra admissam conuentionem citra cognitionem nostram aut consiliariorum nostrorum inter aliquot equites principatuum illorum sententia ab eo lata. Controuersiæ quæ eidem nobiscum intercedere poterant secundum conuentionem non admissæ & ostensæ. Sed multo

magis in

magis in apertum præiudicium nostrum & diminutionem priuilegiorum ducatus Holsatiæ commissarium suum ad precipuam arcem illius ducatus Segebergam post absolutum compromissum transmisit. Turrim cognomento Prasinam quæ murata erat spoliari fecit, omnia & singula priuilegia, indulta sub aureis sigillis quædam ante quadringentos annos eidem principatui à Rhomanis Cæsaribus & regibus nobis & illi equaliter illic ut Holsatiæ ducibus in custodiam positas, auferri curauit, & ex eodem principatu qui Rhomano imperio incorporatus fuit, auehi fecit.

Germaniæ den blaw enthurn.

ILLVSTRISSIMI DOMINI CHRISTIERNI DANIAE, ETC. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS PATRVI SVI ARTICVLVM RESPONSIO.

Iam tandem ad illationem peruenit ducis epistola, precedentia enim magis inducebant ad id quod nũc dux uult.

HVC TANDEM spectabant que prius inculcaueras patrue sed eadem nos ratione amoliemur quæ tu digna existimas, ob quæ tam ingens bellum conderes. Porro quod ad prefinitum tempus undecim millia markarum non sint persoluta nemini certe magis indoluit q̃ regi Christierno patrueli tuo, qui cum in Daniam uenisset nihil prius in uotis habuit q̃ ut tibi pecunia illa integra citra omnem exspectationem remitteretur. Mandatum est thesaurario nostro D. Andreæ glaub, ut q̃ primum citra ullam moram tibi pecuniam eam persolueret. Accepit mandatum sed uel illius negligentia, uel q; non existimaret tanti esse apud te non multo supra septem florenorũ milia ut confestim tam egre ferres si non subito persoluerentur: qui mos regiorum est distulit cum nos plane crederemus pridem tibi satis factam fuisse. Hec ita esse si inficiari uelis, habes domi tuæ hominem quem facile ut omnia tibi prodat, potes impellere, apud te est qui mandatum accepit, qui rem distulit nulla sane nostra culpa, sed magno tamen cum detrimẽto, cum ex eo tu occasionem nactus sis re tam leui, tam futili, tam indigna patruo, ut nos è tot regnis exigeres. Nos autem cum demum intellexissemus nondum tibi satisfactum esse sub octauum Kalendas Ianuarias cum persoluendi terminũ Epiphania faceret ex animo indoluimus, nolentesq; ulla in re ut in nobis boni principis officium desyderaretur, ad te confestim litteras dedimus, orabamus ne egre ferres pecuniam eo

Rex mandauit Thesaurario suo ut persolueret duci eã summã sed ipsius negligentia persoluta non est.

Idem thesaurarius nũc apud ducẽ est unde potest dux examinare hominem an non sit illi datũ in mãdatis ut persolueret diu etiam ante tẽpus

Christiernus rex dum in itinere esset ad Hafniam & audiret

termino

termino non posse persolui, culpam nostram non esse, commisisse prius negotium thesaurario nos, illius autem negligentia irritã promissionẽ nostram factam esse. Precabamur ut hoc patrueli dares, ut hoc sanguini dares, ut innocentiæ nostræ dares. Neu de persolutione dubitares. Paratos nos esse nobilißimos uiros tibi obsides dare qui tantisper apud te essent donec ad integrum tibi satisfieret, quod si neq; hec conditio tibi perinde placeret, uelle nos aliquot arces nostras his in ducatibus tibi oppignorare. Illis potireris donec legitime tecum actum esse tute fatereris. Hec ad te à nobis summa cum diligentia quod ipse negare non potes perscripta sunt quæ te sane admonere potuissent, ne perinde in supplicem patruelem insurgeres, & in illius excidium cum perfidissimis nebulonibus conspirares. Quid enim non permouissent patruum quæ efferatissimum hostem demulsissent? Principio per nos non stare cognoueras quominus tibi persolutum esset. Deinde & supplices literas uidebas quibus excusationem pretẽdebamus, quibus obsides offerebamus quibus ut arces nostr.e tibi cederent contenti eramus. Demum perpendere facile poteras q̃ nos erga te affecti essemus, qui charißimarum rerum custodiam tibi legare parati eramus. Accedit, quod magnum dedecus tibi accessurum esse, cognoscere non graue fuit, si ob septem florenorũ milia in sanguinem tuum insurrexisse dicereris. Hec omnia obuersata fuisse non ambigimus, sed locum tamen apud humanitatem tuã inuenire non poterant. Contempsisti supplicem. Excusationem aspernatus es, Oblata renuisti. Cumq; minimum sit officium pro literis literas rependere, tute uacuum literis nuncium abire permisisti. Neq; rescripsisti enim, neq; quod nobis referret intimasti. Itaq; non inficiamur, derogatum aliquid esse promissioni nostræ. Polliciti eramus, non misimus, tempus persoluendi determinatum erat, & id transgressi sunt qui ut non transgrederentur in mandatis habuere. Hic culpa est, hic officium desyderari potest. Non refragamur, sed te charißime patrue decuit id ipsum innocentiæ nostræ remittere, cum probe cognosceres nostra id incuria minime factũ esse, & accederent supplices litteræ quibus ne id studio omissum esse interpretareris deprecabamur. persoluta igitur non sunt? Quantum in nobis sane fuit persoluta, iusseramus enim ut persoluerentur, quid amplius requiris? Ad tempus obsides offerebamus, arces offerebamus quæ longe meliores erant, q̃ undecim markarum milia. Et hec te permouere potuissent nisi ferreus fuisses. Atqui ut

dicret nondũ persolutum esse dua indoluit & ad ducem misit oratum ne egre ferret quia cõfestim ubi peruenisset in Hafniam se illã ad eum missurũ interea obtulit illi obsides & arces suas in ducatibus illis donec eidem omnia persoluisset.

Tam humilis legatio mouere debuisset ducem ne patruelẽ cõspiraret cũ tam egregia offerentur.

Magnũ dedecus du a accessurũ esse considerare debuit si ob tam exiguam summã paulo serius persolutam bellum inferret.

Vndecim millia marcarũ efficiũt summã 7332 florenorũ cum medio & sexta parte unius egregia sane summa ob quã bellum contra sanguinem assumeretur.

Dux Fridericus debuisset id innocentiæ regiæ dedisse q̃ non fuisset persolutũ presertim cum rex tam humiliter scripsisset & obsi

& obsides & arces obtulisset & per cum nō stetisset quo minus essent persoluta.

Debebat dux perpendere tametsi summa ea persoluta non esset non habere se tamen rationē sufficientem ad bellum.

Generosius princeps ignoscere suppliciter petenti patrueli debuisset.

Non debebat exꝓbrasse dux idipsum regi quod rex emendaturū se obtulit.

De iuditio inter equites Holsatiæ definito.

Verum est controuersiā inter equites à rege cōpositam esse sed cōpromissum qd' uetabat quo minus amplius fieret nondum erat a rege sigillatū neq; signatū chyrographa prius autem semper dederat iudicium rex.

Duabus de causis licuit regi Christierno idipsum facere prior iam dicta est, altera est quo=

nostra ea culpa esset, quesumus te patrue nonne quid te deceret consyderare debuisti? Nonne perpendere, tametsi culpa nostra esset, occasionem tamen sat magnam oblatam non esse ut patrueli mortem intentares? Nonne indignum id generi tuo ut ob tam exiguam summam paulo serius persolutam, sordidissimis nebulonibus nobilitatem tuam uenalē faceres? Vides patrue q̄ tu non admodum officiose in nos retorques, quod ne retorquere posses effecimus. Iniuriam ultro facti sumus, neq; nostram tamen sed eorum quibus id munus delegatum fuit. Nonne generosis animis hoc satis esse solet supplicem hostem & culpam fatentem intueri? Pyrrhum Epyrotam in hystorijs est, cum audisset Tarentinas aliquot aduersum se inter pocula conspirasse, uocatos muneribus etiam datis remisisse, ꝗ libere faterentur id ita fecisse sese, neq; dissimularent plura etiam dicturos fuisse. Quanto magis te barbari hominis exemplum permouere deduisset, ut & nobis culpam si quæ fuit remitteres dum uideres illis apud te precibus instare, ut iram iniuriæ condonares. Non exprobrares autem si in te minima generositatis scintilla inesset, & non tam seduxissent te periuri illi ut non uideres, quantum nobilissimæ stirpi tuæ isthac inhumanitate derogares.

QVANDO uero citra cognitionem tuam aut tuorum inter equites Holsatiæ sententiam definiuimus? Nunq̄ sane nunq̄ patrue, sed si forte ad id alludas iuditium, quo aliquot equitum controuersias composuimus eo tempore quo nondum compromissum confirmatum erat, quid uetat quur minus id faceremus? Nosti enim & apprime nosti patrue qualiter cum ceptares hec esset inter nos decisa, nondum tamen subscripseramus ad nos strennuus D. Nicolaus ab Anefeldt consiliarius tuus, qui iustitiā ut subministraremus expetijt et paruimus. Quid nō pareremus enim, cum compromissum nondū comprobassemus neq; sigillo neq; syngrapha munijssemus? Ceptares decisa erat nondum conclusa. Neq; nos syngrapham neq; sigillum appenderamus. Cur ergo quod prius semper feceramus nobis adhuc liberum non esset? sed neq; munitū neq; admissum adhuc dyploma fuisse tute negare non potes. Euincet idipsum consiliarius tuus, qui pridem dictus est Nicolaus ab Anefeldt. Euincet sentētiæ definitæ notatus dies, neq; ipse aliud potes asserere, neq; audes enim. Tametsi huic epistolæ nō dubitasti inserere. Deinde quamq̄ mētio huius rei iam tum satis diligenter habita erat subiunctum fuit attamen ne post illam abitionem nostram quicq̄ determinaremus citra

remus citra tuam aut tuorum cognitionem. Id autem iudicium cuius nūc
mentio eſt, quo tempore adhuc tecum eramus prodijt, non poſtq̄ te de=
ſerueramus, hec oīa tibi nota ſunt et periuri illi qui te ſeduxerūt ſcor
tatores idipſum tam compertū habent ut negare non poſſint. Sed uo=
lucre, uti diximus hoc uno genere inſtabilitatis nobis notam inurere tan
q̄ omnium à nobis acceptorum rationem infringeremus, & infregimus
ſane eo quo tu uides genere qui nihil commiſimus, cuius in noſtrum ca
put memoria redundare poſſit. Hæc ſunt tua aduerſum nos ingentia
obiecta quibus, ut reſpondere non poſſumus, cōſcientia noſtra uetat. Sci
licet uero iudicium dedimus. Quid uero non daremus nos? Sed obliuiſ
cimur q̄ tu ſoleas frequentius patrue iudicio rem tuam committere, qui
Cæſarem & omnes principes abominatus es. Tu nunc inuidiam mo=
uere nobis paras q̄ controuerſias compoſuerimus. Atqui ſi controuer=
ſijs finem imponere ſit mali principis officium, uolumus & nos hoc ge
nere mali principes eſſe. Hoc nos crimine à te deferimur nullo ſane
merito noſtro. Sed quia utile tu tibi exiſtimaſti, ſi omni ex parte nobis
inuidiam conflares, & uides tamen q̄ nullam occaſionem nactus ſis.
Nam dependente adhuc neq; confirmato receſſu, & ex conditionibus
& ex iure liberum nobis erat donec abſolute annueremus priſtinis par
tibus defungi. & in id requirebamur: & à conſiliarijs tuis ſollicitaba
mur. Age uero poſtq̄ compromiſſum ſignauimus, poſtq̄ regium ſigillū
appendimus, poſtq̄ Cyngrapha muniuimus, habere ne potes, quibus
fidem facias eidem non ſtetiſſe nos? Minime ſane, neq; enim ullam con
trouerſiam poſtea definimus. Cur ergo obſeruatæ compromiſſi condi=
tiones non ſunt? An uero tanti momenti ducebas iure diſceptationi finē
aliquem imponere? Vituperandum hoc? & non potius dignum ne=
gotium cuius alia tamen prefatione memoriam ingereres? Determinaui
mus igitur cauſam. Quid hoc non liceat? Inter equites controuerſiam
compoſuimus. Neq; hoc diffitemur, nam facti queſtio hic non eſt, ſed
quid iure facere potuimus inquirendum eſt, ſed iure primum publico,
Nam principes eramus, ſententiam promulgare poteramus. Dein con=
tracto, nam ut poſt eam abitionem non magis citra conſiliariorum tuo=
rum preſentiam diffiniretur, tractatū erat, non autem interdictum quo
minus pro tempore fieret. Demum neq; illi compromiſſo adhuc ſtipulati
eramus, neq; acceptaueramus enim. Neq; illi ſtare uelle nos aut ſyn=
grapha aut ſigillo proteſtati eramus. Intermedio enim tempore, cū res

eſt quoniā dictum fu=
it ne poſt illud tēpus
cauſæ determinaren=
tur modo hoc factū fu
it eo in tempore quo
de re tractabatur, un
de nihil aduerſum re
giam promiſſionem.

Fridericus dux
Holſatiæ raro cauſas
audit in iuditio aut
nunq̄ proinde rex
Chriſtiernus aut de=
bebat cauſas audire
uel inauditæ remane
re debebant.

Illuſtriſſimus rex à
conſiliarijs ducis Hol
ſatiæ in id requireba
tur ut ſcz cauſam au=
diret et audiuit quid
iſthic mali eſſe poſſit

Rex iure publico &
iure contracto pote=
rat controuerſiā eam
dirimere.

transigi cepisse iudicium id promulgauimus si id iurisconsulti tui sinistrius factum existiment, ipsi uiderint, certe eorum illos professio redarguet.

Cur controuersiæ eo tempore ad ducem non sunt delatæ.

CONTROVERSIAE autem cur ad te nostræ delatæ non sint an rationem ignoras Friderice patrue? Sed scire te nonne longe compertissimum est? Cum enim polliciti essemus ad te omnia transmissuros nos quecunq; tecum intercederent illaq; ad diem Martino sacrum per nos stetit quominus non transmiserimus. Quandoquidem paulatim conquieuisset Lubicensium pyratica qui medijs in conuentionibus in Daniã transierant, & primis partibus tragediæ cui tu catastrophen ut imponeres auro corruptus eras, functi essent nonne conuentum omnium consiliariorum nostrorum Kalundeburgi indiximus? Hec nota sunt. Pars enim illorum iam pridem à te inducta uenire recusauerant, Multi uentos, multi tempestates, multi incertum nauigationis euentum causabantur. Veniendum erat enim ad nos ex insulis multis, quibus omnibus Daniæ regnum constare nosti. Iam tum mense Nouembri difficilem nauigatu Oceanum satis tibi compertũ est eumq; presertim ea in parte quæ septentrionem respiciat, tametsi nulla in parte satis tutam nauigationem esse eo tempore multis periculis ostensum est, unde quidam literis missis in pericula, suam inobedientiam coniecere. Nonnulli uenturos sese proxime ad nos literis suis testati sunt. Quas omnes ad te misimus patrue eo quo tu uolebas tempore petiuimusq; ne id negligentiæ nostræ ascriberetur. Neq; enim posse nos aut uentis aut tempestatibus imperare ut à maris turbatione abstinerent. Neq; reluctantes & inuitos compellere eo tempore facile fuit, presertim cum egre laturus esses eos qui ex animi tui sententia non adessent à nobis durius aliquid perpeti. Non destitimus tamen quod unum ea tempestate poteramus singulos sollicitare ut sub octauum Kalendas Ianuarias adessent. Eam in rem Caduceatorem nostrũ in Intiam transmisimus, literas dedimus quibus singulos ut ad nos concederent adhortatus est, profectus est ad singulos uenit, qui sese una omnes uoce adfuturos ad indictum diem profitebantur. Plerique; etiam literis missis aduentum suum testati sunt, quas cum nostris iterum ad te misimus ne tarditatis crimen in nos impingeres, qui priuato consilio de rebus tam arduis nihil definire, nihil statuere poteramus, eas tu literas ad te delatas negare non potes. Nam ad nos iterum sed citra responsum transmisisti. Quanto minus conqueri

Lubicenses totum mare infestum reddiderant unde consiliarij regis aduenire nõ poterant.

Mense Nouembri mare illud nauigari non potest, unde consiliarij regis ut ex ipsorũ literis patet aduenire non potuerũt.

Consiliarij regis ꝓpter conspirationẽ quã cum duce fecerant aduersus regem non aderant.

Rex Ioannẽ Caduceatorẽ in Intiã trãsmisit ad euocandos consiliarios.

Rex literas consiliariorũ quibus se excusabant ꝙ uenire non possent aut quibus se scripserũt uenturos.

per nos

per nos factum esse ut promissiones antiquarentur. In illis enim rebus quae ad totius regni cōmoditatem spectabant quomodo tam temere praeter consiliariorum consensum statueremus? An tu uero aliquando apud nos hoc negocium sollicitasti & recusauimus? Minime, an controuersiarum summam unq̄ efflagitanti durius responsum dedimus? Neq; hoc simplex negocium est. Regni causa agebatur. Nostrum erat consiliariorum regni arbitrio subiacere. Neq; tamen unq̄ si petijsses aliud commisissemus q̄ quod literis tradideramus: nempe orare nos ne hoc patrueli imputares. Nullius eam minus q̄ nostram culpam esse. Quid si uero tute, cur non adessent, in culpa fuisti? Num pridem tu illos corruperas? Num tecum proditores illi conuenerant? Tu illis ne ad nos uenirent interdixeras. Quandoquidem aliud nihil iam tum agebas patrue. Tute occasionem bellandi ut summeres querebas. Tute consiliarijs persuaseras ut eam petitionibus nostris excusationem obtenderent. Huius tu rei apertam iam fidem facis ne dubitare quispiam cogatur, quin tu non minoribus iam tum illicebris illos irretieras. Non de omnibus loquimur, quando non desunt qui primi innocentiae tuae uim intulerunt. Alij autem postea uolentes, multi autem à te inducti accesserint. Delictum id tuum fuit, & tamen id nobis ea nunc seuitia obijcis? ut ex hoc maximam tu bellandi causam desumpseris. Quid nos ea in re poteramus patrue? tu illos corruperas. Tu ne parerent induxeras? Tu ne preceptum exequerentur effeceras. Non misimus igitur ad te controuersias, quandoquidem ne ad te mitti possent commiseras. Hic de te iuste conqueri possemus, ꝙ tam citra omnem rationem in nos euehare. Nostrum nullum delictum fuit. Siquidem & ad te diligenter perscripsimus paratissimos esse nos, modo illi aduenirent. Cur decet igitur solos nos id luere? Cur si iniquum est controuersias non transmisisse nunc in illos contemptores nostri non animaduertis? Sed primum apud te locum obtinent scelerati illi & perfidi quadruplatores. à quibus si quae tibi aduersum nos bilis fuit profecta est. Nonne hoc iudicio plane conuincis premium etiam illorum à te perfidiae constitutum fuisse? Vsqueadeo humanus es? usqueadeo sanguinis tui memor? Si factum tibi displicuisset patrue ꝙ ad te controuersias non remiserimus debuisses imprimis in eos per quos stetit, quominus transmitterētur, animaduertere. Tunc à te hanc infamiam depulisses. Nunc uero solo furore aut dominandi libidine commotum esse te quis non intelligit? In solum re-

turos ad ducem cum suis transmisit quas dux citra responsum iterum ad regē transmisit.

Dux nunq̄ id negotium apud regem sollicitari fecerat.

Dux occasionem bellandi querebat.

Dux multos consiliarios regis ad se irretierat sed non omnes quando adhuc sunt qui regi & iustitiae fauent.

Dux in causa fuit quo minus consiliarij regis aduenerint.

Si iniquum est controuersias non transmisisse cur dux non animaduertit in consiliarios regis per quos stetit quo minus transmisse sunt.

In solum regem Christiernum dux factum contorquet, cum tamē omnem diligentiā is naua=

uauarit ut controuersiæ mitterentur sed stetit per cõsiliarios.

ἱστορικῶς

gem Christiernum totius huius rei commissum conijcis, & tamen idipsum neq; commisit unq̃, & si commisit, cum multis commisit. Cur illos igitur non abigis, si factum punire non authorem in animo tibi esse possit? Sed in patruelem eruenda erat occasio è medijs tenebris. Consiliariorum negligentia imo perfidia uerius impune talis esse debuit. Immunes à crimine fuere docti illi & Christiani episcopi qui te nũq̃ ad hanc tam iniquam prouinciam inuitauere liberi à proditione erãt qui regem Christiernum non exegere. In illos iure nihil dici potest, qui te semper tam auersati sunt. Merito tu illos in honore habes patrue,

Dux consyderare debet non multo in se mitiores futuros consiliarios illos qui regẽ Christiernum prodiderũt q̃ in eũ fuerũt.

qui nunq̃ didicerunt regis sui proditores esse. Illis utere uero, & doctißimis sermonibus illorum fruere. Sed hoc ipsum tibi tandem perscribe, non multo in te fideliores futuros esse, qui proprij iuramenti tam facile non meminerunt. Neq; diu Fridericum passuros quos Ioannis memoria, ut filio adessent, non promouisset.

In præiudiciũ ducatus Holsatiæ nihil commissum esse.

IN præiudicium autem Holsatiã ducatus quid commisimus? An non uereris hic patrue tam apertum mendacium conscribere, Scilicet uero quod tu bullatis hic uerbis cominisceris dicere non uereris ita esse patrue? Turrim Prasinam quis unq̃ iussu nostro fregerit, nescimus.

Quod literæ tralatæ sint non fuit in præiudiciũ ducis Holsatiæ nullo etiã modo

Aperuimus tamen, & literas & indulta transtulimus, non inficiamur, Quid non faceremus enim, cum in rem id nostram ãtraq; tuũ præiudicium fieret? Neq; enim quod tu comminisceris eo iudicio fecimus, quasi tuum tibi ius antiquari uoluissemus.

Literæ & priuilegia destruebãtur et corrodebantur à uermibus in Segeberga.

Videbamus quod neq; tu negas tanto temporum interuallo collocatis nullam operam impendi, iacuere situ emarcidæ, & à uermibus et tineis corrosæ literæ, quibus maiorem curã adesse decuit, indulta magnorum Cæsarum & regum beneficio ãtra omne discrimen permiscebantur, & quem non prudentem principem permoueret ea tot egregiorum dyplomatum iactura, nisi obiter succurrißimus, iam tum in compromissum consenseramus.

Rex uolebat priuilegia illa pro utriusq; comodo uisitare unde & pro legisperitis miserat in Germaniã qui examinarent omnia.

Volebamus autem & nos cognoscere quod iuris haberemus, ut aduersum te si iure agere uelles munitiores esse possemus. In Germaniã pro aliquot iurisperitis euocandis legaueramus. Constitueramus enim tuum ius à nostro decernere, & eam operam iuri tuo colligendo impendere ut tandem inspectis orignalibus & heredibus nostris & tuis pariter consuleremus An ne enim equum fuit ut quod nostrum utriusq; ius esset cognosceremus? derogare tibi nunq̃ uoluimus, Testari idipsum tu quoq; nunc potes.

Rex nõ destruxit priuilegia aut literas sed in meliorem locũ reposuit in arcẽ Sunder-

nam literas eas & priuilegia quorum nobis tralationem obijcis integra &

gra & incontaminata in arce Sunderburgo reperisti. Illuc enim transtuleramus aliquot menses illorum lectioni imparturi, si idipsum nobis liberum permisisses. Sub quadragesimam transtuleramus, quod tẽpus non diu indictum à te bellum praecessit: minus autem gestum, quando prius arma intentaueras q̃ nos ad tam indigna respecturum arbitraremur. Id tum conabamur patrue heredibus tuis beneficium prestare, & hoc offitio ostendere, quid aggrederemur ad communem nostrum omnium commoditatem, quae tam ad te Friderice patrue quã ad nos erat peruentura. Porro hic iterum admirari cogimur, quo id iuditio prodiderint consiliarij tui quasi rem admodum imperio contrariam fecerimus, ꝙ literas ex Holsatis in Slesuicensem arcem Sunderborgum ad tempus transtulerimus. Quid enim hoc ad Holsatiae ducatus incorporationem? aut quid ad sacri Rhomani imperij praeiudicium? Num hic ad Phariseorum exemplum accedis, in quibus Christus olim reprehendit ꝙ mentum & Anithum & Cuminum decimarent, quae maiora autem legis essent omitterent? Tu magnum imperij praeiudiciũ, magnum Caesaris ludibrium existimas, ꝙ literas aliquot in uicinũ ducatum & qui tibi nobiscum cõmunis est, in arcem à qua hereditatis tuae pars ne quingentis quidem paßibus distat intulerimus, & exiguum putas Caesaris imperium aspernari, publicam Germaniae pacem quae omnium principum consensu promulgata fuit infringere, omnium electorum indicta abominari, cum hostibus imperij foedus contrahere, in idem apertum bellum gerere, ad Francos imperij consilia prescribere, ad Ghelriae ducem milites transmittere. Hec apud te exigua sunt. Illa uero ingentia, literas ab arce in arcem a ditione communi in ditionem communem transtulisse. Neq; enim in Daniam relatae sunt, in eo tu illas ducatũ inuenisti quem priusq̃ pater tuus Illustrißimus auus noster Danicum regum nactus est possedit, qui tam tuus est atq; noster nequid conqueri posses tibi iniuriae illatum esse ꝙ é Segeberga dimotae sint. Enimuero bonam istam nostram uoluntatem de te q̃ optime promerendi in eam tu partem inimiciciae retulisse debuisti? Ita ne tam sinistre interpretari potuisti officium nostrum, quo nos diligẽtia nostra idipsum tibi & heredibus tuis restituimus, quod incuria tua plane deperditum & quantum in te fuit inueteratum erat? Emarcuerant literae uermes partem priuilegijs ademerant & nos ut immundiorem locum constituerentur effecimus, quid isthic indignum est aut quid contra Holsatiae ducatus priui-

catus priui=

deborgũ quae iam supra xviij. miliaria à priore distat.

Id beneficiũ uolebat rex Christiernus heredibus ducis prestare ꝙ indulta ea ꝓ utriusq; parte uisitaret.

Id quod rex fecit imperio nullo modo cõtrariũ fuit aut Holsatiae ducatus incorporationi.

Fridericus dux Pharyseos imitatur putat enim magnum esse litteras é ducatu uno inalterũ transtulisse, Indeq; imperio uim illatam esse econtra nõ arbitratur imperio uim inferre quum Caesarem & omnes imperij principes contempnit et insectatur.

Literae in Daniam relatae non sunt sed in arcẽ quae reginae donatione ꝓpter nuptias obuenerat et que ne quingẽtis milibus passuum à ditiõe Friderici ducis distabat.

Si deperijssent priuilegia illa aut litere tunc habuisset causam conquerendi dux at modo cum sint integra seruata quomodo conqueri unq̃ possit.

Iusta querela est regis aduersus ducem nempe dux regem literis & regnis spoliauit.

Nihil ad ducatus Holsatiæ incorporationem q̃ literæ ex eo tralatæ sunt non hercle magis q̃ si bos aut asinus ex Holsatia diduceretur.

Germaniæ yn vnsern alten betagten iaren.

catus priuilegium? Si tibi deperijssent literæ illæ tum causari potuisses & in nos tam insolens crimen impingere, at modo cum loco ameniore in principatu paterno tuo, & ad tempus relata illic inueneris, quid est quod merito potes conqueri? Permitte hanc nobis iustam querelam quos & regnis & literis exuisti. Tute quod in medium cum ueritate producas unde comparare tibi posis? Quid uero & hoc ad ducatus incorporationem q̃ literæ ab eodem euectæ sunt? Quid enim si bos aut asinus in Daniam transmittatur, ideo ne protinus lesum incorporationis Holsaticæ ius futurum est? At qui boue aut asino Germaniæ fames leuari posit literis autem et inueteratis dyplomatis quesumus, quis mortalium unq̃ in esum uti poterit? O peritos consiliarios, qui te in id ludibrium adegere Friderice patrue. Nos certe tui miseret atq; adeo miseret sane ut hubcriore aduersum te expostulatione agere nō possimus.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

EX QVO percepimus, q̃ nobis neq; literæ neq; sigilla seruarentur, neq; recessus per principes & electores confectus perficeretur, unde in uerum timorem incidimus ita q̃ tandem uitam nostrā ditionem & subditos & precipue consiliarios nostros magno in periculo constitutos cognouimus. Proinde ex licito metum qui in constantem uirum nonnunq̃ incidere solet, ut uitam nostram, ditionem & subditos defendere & tueri posimus coacti sumus cū prenominato patruele nostro rege Christierno apertum disidium in maturis nostræ senectutis annis contrahere & quod optaremus in extraneum cōmissum non esse, idipsum aduersus proximum nostrum sanguinem conuertere. A quo certe abstinere uoluissemus si nostro in iure uiuere potuissemus, & ditiones nostræ & subditi non in tam magno periculo constitissent.

ILLVSTRISSIMI DOMINI CHRISTIERNI DANIAE, ETC. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS PATRVI SVI ARTICVLVM RESPONSIO.

Ex istis

EX ISTIS SANE PERCIPERE POTVISTI q̃ tibi neq; literæ neq; sigilla seruarentur neq; recessus per principes & electores confectus perficeretur, quandoquidem ne perficia posset bello preuenire uoluisti, indecorum tibi duxeras, si promissum per literas & datam dexteram tuam tempus prestolareris. Vrgebant mercatores ut maiorem tibi infamiam pararent, ne fidem teneres adeo dilexere te confœderati illi, & fidi socij, ut in nobilitatis ludibrium cogerent prudentissimum senem existimatum, fidei suę renunciare instabant, & subinde distortis salibus in te agebant. Prudentiam tuam laudabant q̃ in patruelem insurgeres, & corde tamen simplicitatem tuam subsannabant tam facile à se impelli posse. Et dubitare potes quin inter fœneratorias tabulas te sæpenumero traduxerint? quid uero potuere magis efficere, q̃ ut sacramentum quod nobis prestiteras, citra ullam tu occasionem infringeres. Etenim quam potuisses uel in nos somniare patrue? Nam q̃ ex illis percepisse te ais q̃ tibi neq; literæ sigillaue seruarentur, quomodo locum habere potest? Siquidem in duobus solum non obseruatas literas prius causatus es, q̃ controuersias festo Martini non transmiserimus. Et q̃ undecim milia marcarum statuto die non persoluerimus. Nam de controuersijs & sententia lata inter equites ducatuum nostrorum, quid aliud potes obijcere, cum tu ipse plane cognoscas ante subscriptionem nostram et & sigilli appensionē, iudicia illa promanasse? Duo igitur sunt quæ prius diximus. Sed alterum citra consiliariorum nostrorum aduentum fieri non potuit. Quominus aduenirent autem tu in causa fuisti, tametsi inuentus & tempestates causam reiecerint. Diligentiam enim nostram missis ad te, & illorum literis & nostra excusatione ante indictum tempus testati sumus, & magno sane exemplo ostendimus maiorem nobis obseruandarum literarum curam esse, quum tibi nos toties ad te scripsimus, nuncios circumquaq; ad consiliarios transmisimus. Orabamus, hortabamur ut aduenirēt, et id facturos sese receperant. quibus in id se obligarint, à nobis ad te missis potitus es atq; id frequentius, sed animum tuum non permouerunt. Preoccupauerant enim te quadruplatores illi, qui non sinebant incestatam mentem, sanguinis sui rationem habere. Itaq; si obseruatum compromissum non est, id tibi patrue non patrueli tuo debes, quando per te effectum est ne ad nos consiliarij nauigarent, quod prius uel seduxrat uel tua certe authoritas permouerat. Nos quod unum poteramus

Merito dux precepit q̃ recessus non perficeretur quandoquidē bello preuenire uoluit.

Lubicensium in compellando Illustrissimo Holsatiæ duce nequicia.

In duobus solum non obseruatæ literæ sunt & hec quominus facta fuerint rex in causa non fuit.

Rex toties ad ducem scripsit & literas misit quibus excusaretur.

A Lubicensibus dux preoccupatus fuerat.

Cōpromissum q̃ obseruatum nō sit debetur duci Holsatiæ non regi Christierno.

diligentiam ut uenirent non pretermisimus. Compromisso autem & recessui quomodo contrauenimus? Num id cautum est, q easdem contro uersias & articulos prius ad deputatos iudices ferri & coram eisdem declarari pateremur? Deinde uero aut ad diem Martino sacrum aut ad octauum Kalendas Ianuarias ad te iam declaratos submitteremus. Cũ uero ijdem iudices non aduenerint, & nos tamen magnam operam nauauerimus, ut aduenirent quomodo coram illis iam expositos tibi dedissemus? Vides ne à nobis ulla in parte compromisso derogatum non esse. Iam habebat ut coram iudicibus prius exponerentur, atqui ut non aduenirent iudices ipse originem prestitisti, quanto minus ad id obligabamur, quod nobis toties inculcas, nempe ad simplicem mißionem. Examinari debebant. Scrutandum erat, inquirendum erat quid nam de illis iudices statuerent. Et quando hæc emittis Friderice patrue num in animum reuocas, q̃ indigne ad hanc nos promißionem compulisti? Non occurrit enim qualiter cum hanc nobis rem proponeres respondimus? Diximus enim audientibus Illustrißimis principibus Ioachimo electore Brandeburgensi, & Henrico Albertoq; Megapolensibus ducibus & Henrico Ratzeburgensi presule impoßibile esse tam breui tempore utriusq; regni Daniã scz & Noruegiã consiliarios unum in locum conuenire, proinde exiguum aliquot tempus ut assumeremus nulla id ratione fieri posse. Vrgebas ut tempus indiceremus. Nos autẽ ut in omnibus tibi morem gereremus respondimus paratos esse nos iam tum ad Noruegiam mittere & omni diligentia curare ut q̃ primũ fieri posset, adessent. Exclamabas intereà, & id ut fieret noluisti, querebas enim phariseorũ instar occasionem qua nos perderes & de occiso patruele egregium triumphum ageres, in quo usurarij & fœneratores triumphalem currũ consequerentur, & precederent uincti innocentes liberi nostri & charißima uxor tot Cæsarum & regum stirpe progenita. Hæc cũ uideremus non admittere te, proposuimus condicionem aliam. Ne enim existimares facere id iudicio nos ut tibi imponeremus ultro sponteq; obtulimus nuncios nostros, cum tuis ituros in Noruegiam ut arbitri à te deputati esse possent qui animaduerterent àn non omnibus uiribus in id eniteremur ut tibi rem gratam faceremus, utq; conuentus indictus omnium presentia decoraretur. Speciosum erat hoc tibi & diligentiæ nostræ non exiguum indicium, & tamen huic petitioni refragatus es. Neq; uolebas enim nuncios tuos cum nostris transmittere neq; opportunum

Non poterant aduenire consiliarij unde rex cõpromissum tametsi uiolẽter extortũ non confregit.

Quam indigne rex Christiernus ad compmissum coactus est à duce Holsatiæ.

Responsum regis ad ducem Holsatiæ cum urgeret ut ad tam breue tempus controuersias mitteret.

Dux occasionem perdendi regis querebat.

Alia conditio preposita duci à rege Christierno.

Obtulit rex se missurũ in Noruegiã nũcios orans ut dux suos cũ ijsdem mittere uellet expensis reg s ut testatã haberent diligentiã regis et noluit

opportunũ tibi ducebas diligentiam nostram experiri, quid faceremus
interea nos? Omnem lapidem reuolueramus, ut tu tibi satisfactum esse
dicere iure posses, & noluisti tamen & hos tam humiles petitiones as=
pernatus es, audiuere idipsum presentes principes, atq; q non faceres
admirati sunt. Demum cum egregie patrui munere fungereris idipsum
ut nobis referretur iussisti uelle te ut diem indiceremus, tibi enim curæ
esse quem eligeremus. Nos trepidi & anxij cum singulis quibusq; die
bus audirentur illæ uoces tuorum quibus in nos acriter atq; immeritum
inuehebantur, quid tentaremus? quid aggrederemur? Viginti forte
quattuor familiares nobiscum erant, inq; his armatus nullus, uolebas
enim ut inermes omnes ad te ueniremus egregio pretextu quasi nostra
tibi fides suspecta fuisset, & paruimus nullius mali conscij uenimusq;
cum his copijs, quæ uiginti quattuor homines, tam pueros q̃ familiares
non excederent. Adeo innocentiam nostram uolebamus tibi perspectam
esse. Neq; dubitabamus uero cum tibi centum pedites armati, trecenti
equites presto essent & si uelles ad peditum uiginti milia medijs in tu=
multibus ad te uenire tam nudi tam inopes armorum omnium ut fami=
liarium nostrorum nullus cataphrattus esset, sed pauci illi, qui nostrum
tantũ numerum absoluebant gradarijs insiderent. Ipse interea patrue
nocturnam custodiam iusseras centum armatis obseruari, cum tamen con
uentionis locus media in ditione tua esse, adeo tyranni eramus ut ad te
medijs in armis uenire non dubitaremus. Accinctus eras, Martem in=
tentare poteras nisi accederemus petitionibus tuis, & horum omnium
testes uberrimi sunt principes illi nequid putes à nobis confictũ esse.
Iusseras igitur ut tempus illud quod ad diem Martino sacrum aut ad
summũ octauo Kalendas Ianuarias determinabatur acceptaremus, re=
cusauimus palamq; coram ijsdem principibus protestati sumus tam exi=
guo tempore fieri non posse ut ex Noruegia Consiliarij nostri adueni=
rent. Namq; id tempus quo tale quid à nobis postulabas medio in men
se Augusto erat, quem proxime autumpnus sequebatur in septemtrio=
nali octauo minime nauigationis patiens, Sed qui inhabitem eam peni=
tus facit. Quanto id minus fieri potuit, ut in duobus mensibus octingen
ta miliaria Danica quæ quatter milia Italica excedunt permetiri po=
tuissent, quis enim sibi perpetuam prosperam auram audebit polliceri?
Aut quis tam demens est, qui medio in mari sepenumero consyderare
non poßit, ab incepto sibi itinere discedendum esse, & in alios subinde

Responsũm ducis Hol
satiæ ad oblationem
regis durißimum.

Rex solũ uiginti
quattuor homines se
cum habebat & erat
in principatu ducis
qui habebat armatos
pedites centum & e=
quites armatos ad tre
centos, & armatorũ
rusticorum ad multa
milia quomodo ergo
non assentiret dux?

Rex nullum ar=
matum secum habe=
bat.

Si tam ingens ty=
rãnus rex fuisset aut
si alicuius mali consci
us fuisset quomodo
ad ducem solus uenire
fuisset ausus?

Protestatus est tũ
rex coram omnibus
principibus se nõ pos
se id facere qd' factu=
rũ se tunc promisit.

Impoßibile id est
qd' duobus mensibus
qui è Noruegia con=
siliarios uocare poßit
etiã si uentus semper
pſper esset quod nun
q̃ factum est.

portus nauigandum ubi longißimi temporis cura exſpectanda eſt? quo modo igitur tam exiguũ duorum menſium tempus acceptare poſſemus?

Multa fuiſſe quæ impedire poterant quo minus aduenirent conſiliarij Noruegiæ.

Multa erant quæ impedire poterant, primum ꝙ nauigare tutum non erat impedientibus uentis, quæ in autumno longe ſæuius graſſari ſolent atq; minime ſtabiles eſſe ob ſignorum quorundam exortũ, ut naturales putant, quæ ſuapte natura magnam inſtabilitatem conciere ſolent. Oriuntur enim tum Pleiades, oritur Orion, oriuntur Hiades quæ omnia ſydera ut precipue ſeptentrionali Oceano dominantur, ita ambiguũ difficileq; tempus futurum eſt. Sed & hoc magnam uim habet, ꝙ in ea Noruegiæ uaſtitate (neq; enim uaſtius regnum Europa habet) conſiliarij euocandi erant magno à ſe interuallo dißiti, & ad trecenta ſubinde Danica miliaria, congregandi. Hæc omnia quõ tu duobus aut tribus menſibus abſoluere poſſes patrue? Pretermitte uentorum nunq̃ dubiam mutationem. Omitte nullo non die id fieri, ut uenti non ſepe numero immutentur. Non commemora quoties medio in itinere naues ab incepto reuocantur. Quoties aut in alienum littus aut dißimilem fortunam reflectuntur, id tantum exiſtima ꝙ terreſtre iter ex Noruegico portu uix duobus menſibus ad conſiliarios quis dimetiri poßit. Hæc ſi in animum reuoces quomodo interpretaturus es ſæuitiam tuam, qua tu ut tam breui tempore tam ingens negocium abſolueremus inſtitiſti? Cur uero, niſi corruptus fuiſſes, tabellarium tuum non tranſmiſiſti? Num ſpecioſa, num digna patruele, ut à te fierent obtulimus? Nuncium uolebamus tuum noſtris comitem eſſe. Id autem quum recuſaueris, quis dubitare poteſt, quin eo id ſtudio omiſeris, ut non tam facile fraudes tuæ hominibus cognitæ eſſent, Aut ne iterum peierares. Siquidem mercatorum iugum acceperas? Neq; enim alia condicione omiſiſſe te nobis perſuadere poſſumus. Concilium uolebas indici. Cur ergo ut indiceretur non effeciſti? Imo cur tam impoſſibilia poſtulaſti patrue? Sciebas ſex menſibus omnium conuentum eſſe non poſſe, etiam ut omnia optime ſuccederent. At modo, tempore ſi quando alias dubio medio in autumpno, ut tibi diem certũ tam breuẽ indiceremus urgere potuiſti? An ne obiecimus hæc tibi? An ne impoſſibilia petere hæc coram deo hominibuſq; proteſtati ſumus? Cogebas tamen interea cum ſimulares curæ tibi non eſſe quem eligeremus diem modo, ad Martinũ ſacrum aut octauũ Kalendas Ianuarias ad ſummum non egrederemur. Vallabas locum. Abſtinebas à noſtro colloquio, Tuũ erat imperium, Nos

Nullum uaſtius regnũ in Europa q̃ Noruegia.

Vt omnia dubia quæ in mari ſunt omittantur terreſtre iter per Noruegiam ad regni illius conſiliarios duobus menſibus confici non poteſt.

Si dux corruptus non fuiſſet bene miſiſſet aliquẽ nuncium ſuum cum regijs ut idem uideret num rex diligenter faceret quod promiſerat.

Impoßibilia ſe factururum ſub proteſtatione iurauit rex Chriſtiernus quid non iuraret ut qui ad id coactus fuit?

anxij, trepidi

anxij, trepidi, & minime securi, aliaq; re nulla magis quam innocentia nostra tuti cum uideremus, aliud nil impetrare posse, præfati sumus ad supradictos principes impossibile esse tam exiguo tempore concilium cogi posse. Adiunximus postquam ad id adigeremur nos omni opera, & diligentia annisuros, tantũ id requirere, ut cum nostris unũ aliquem transmitteres, aut si cum nostris nolles, premitteres, præsto essent dyplomata nostra quæ secum gererent ad consiliarios omnes. Ne uero impensas causari posses, commeatum obtulimus. Et hæc libere omnia. Addidimus, Dubium adhuc esse si aduenire uellent consiliarij Noruegiã, Quando illius regni priuilegijs cautum est, ne extra suos limites in ius trahi possint, nauaturos tamen omnem operã dicebamus, ut parerent. Hæc ad te per eos principes arbitros & sequestros relata sunt, quoniam tu nobis persentiæ tuæ copiã nisi dum ingrederemur, & discederemus (quo tempore illa ultima uerba nostra habita fuere) nunq̃ facere dignatus es. Abominatus es uero hæc omnia tu, neq; tam iustam excusationem admittere uolebas. Quid plura? Cum uideremus nullũ euasioni locum esse, prius deum & homines protestati admisimus. Tu uero in compromissum contulisti. Hæc ita acta gesta commissa esse, quemadmodum diximus, conscientia nostra, & tua testis est. Et idipsum trium illorum principum iuramenta asserere parati sumus. Quid tot meandris opus est? Coegisti ad quod natura, legibus, deoq; fere cogi non possumus. Hyeme & Autumpno nauigationem exercere uolebas, quod mutatis deum uicibus temporum uetuisse compertum est. Consiliarios ut in ius euocaremus adegisti, qui ne in ius extra ditionem pertrahantur patrijs legibus cautum erat. Vt tam exiguo tempore tam immensum iter conficerent, ut tibi polliceremur adegisti. Et nos ut ita esset nulla ratione efficere, nulla occasione præstare poteramus, Polliciti sumus tamen non inficiamur, Sed quod per uim apertam per mortis periculum imo per certißimum exitium factum est, an ratum haberi leges & iura cogunt patrue? Promisimus, Quid hoc ad causam? Nam & plura promisissemus si instetisses, quorsum enim non moueremur mortis periculo? Itaq; uidendum non est, an polliciti sumus, sed an polliciti iure potuerimus. Et quomodo polliciti sumus in controuersiam uenit, quandoquidem neq; omne quod promittimus, promissum est, neq; quod iuramus iuratum est, Sed definita est utrisq; ratio, quam si excedant irrita & cassa ut habeantur, etiam

Responsum regis ad tam iniquam postulationem ducis.

Attendite Christiani principes ad q̃ impoßibilem rem dux regem Christiernum adegerit.

Hæc ita acta esse tres principes qui aderãt iurabunt.

Ad quæ eo actus esto à patruo suo Rex Christiernus.

Non negat rex se p̃misisse, sed quod per uim promittitur leges irritum esse uolunt.

Promißio non omnis promißio est.

leges iubent. Quid quod & iura uolunt ultimam testantis uoluntatẽ, si in id ui aut persuasionibus dolosis aut pertinacia adactus fuerit, nullam esse. Quanto minus decere possit ratum id haberi deberi, quod per apertam indubiamq; uim non tam impetratum fuit q̃ extortum? Alioqui, cur ibi præsidia habebas patrue? Cur tot equites? Cur tam ingentem peditum & rusticorum numerum? Nudi, inermes eramus. Cur times? In ditione tua media eramus. Quam tibi uim intentari posse somniasti? Scilicet uero num tibi rex Christiernus patruelis obses erat? Qui si tibi uim intentare uoluisset, an putas unq̃ ad te uenturum fuisse inermem, & omni penitus præsidio destitutum? Et ex hoc tu uiolenter extorsisti, ut polliceretur, quod præstari non posse aperte protestabatur. Voce prei isti quid fieri uolebas. Dies illos tute indicebas: Arma, captiuitatem, & mortem intentabas (Namq; ea quæ sponte & ultro non promittuntur, & ex matura) deliberatione, Leges cassa haberi iubent, Quis estimabit illis promissionibus standum unq̃ esse? Poteramus uero aliquid inueteratis regni priuilegijs derogare, quæ obseruaturos, non autem perdituros, prius iurati solenniter eramus? Et tamen ut ea infringeremus nos coegisti, cum ut consiliarios eo ex regno in ius uocaremus ad definitum statutumq; diem adegisti, ut interea taceamus, si parere uoluissent minime id illis ob tempestates liberum esse posse. Age uero si in latrones incidissemus, atq; isthic literis etiam datis polliciti essemus, eo nos die Romæ futuros, & Ierosolymis, cum quia non obseruaremus, fidem nostram regiam labefactatam esse causari posses? Quantum porro ab hoc abfuimus patrue? Aut quantum uis tua à latronum malicia differebat? Nisi quod forte in latrones casu incidimus, In te uero etiam post fidem tuam nobis datam, atq; in nostræ innocentiæ testimonium. Cætera omnia latronum erant, Tristis facies Rarum alloquiũ, minabundi oculi, obtorta supercilia, Equorum fremitus, Armorum tinnitus, Satellitum tuorum armati cunei, Equitum inter syluas, & dumos delitiscentes cohortes, Perditorum hominum, manus ad carnificinam excitata (Namq; hoc protextu consiliarius quidam tuus multa hominum milia euocarat, quasi cum ingenti agmine ueniremus. Qui non supra q̃ uiginti quatuor familiaribus, inque his nullo armato stipati ueneramus) obsessa itinera, ne quis etiam nuncius elabi posset, qui uim aduersus nos tuam proderet. Audiebantur illæ facinorosæ uoces. A familiaribus illis nostris tametsi pauci erant, la=

trones tui

Aduertite principes Christiani, si non fuit uiolenta extorsio à duce regi facta, Siquidem ea, quæ hic scribũtur illic adhuc terribilius erant.

Rex Christiernus tametsi promisit ui adactus nõ potuit tamen promittere, quia erat contra priuilegia regni Noruegiæ unde p̃missio ea cassa est.

Quidam consiliarius ducis rumorem sparserat regem cum armatis uenire qui non nisi cum .xxiiij. inermibus familiaribus uenit, unde multa milia armatorum, erant circumquaq; ad interficiendũ

trones tui uix manus continebant. Noctu dissonus clamor interdiu merum silentium. Superbæ requisitiones tuæ. Et fastuosa responsio. Hæc quomodo à latronum consuetudine differunt? aut quantum inter est in illos q̃ in te inuidere patrue? Nisi (quod uti prius diximus) sponte ad te ueneramus, in latrones autem, ut sponte incidamus fieri non potest. Deinde fide tua data ueneramus, latrones autem fidem ad se ut tuto ueniatur nõ premittunt. Quid cõmemoremus, quod uulgus hominum ait, sola autoritate principum, qui est hic erant coercitum te quominus uim capiti nostro inferres? Quod tametsi, ut tum res erant satis metuebamus, integritatem nihilominus tuam maiorem existimabamus q̃ quæ & in innocentẽ patruelem, & regem, & cui sacramentum obedientiæ prestiteras, & cui ut ad te tuto uenire posset commeatum prebueras, sæuire te pateretur. Vt uero nunc res se habet, uide ne non sit omnino falsum uulgi iudicium, quando non contentus es, omnẽ hereditatem citra rationem ademisse, nisi & famam insuper & nomen patruelis omnibus mortalibus inuisum reddas, Atqui, age, operare, enitere. Non euinces. Siluimus ad maledictiones tuas, & ad illas tam diu occalluimus. Nunc tandem in harenam tecum prodiuimus. Iure age, Responde, Num hæc ita acta sunt? Num is ordo, ea rerum gestarũ est series? Et tamen omnem operã in id contulimus, ut consiliarij aduenirent. Confœderati tui Lubicenses, dum hæc tractaremus, citra indictum bellum, totum Balthicum mare Pyratica infestum reddiderant, sinus, & portus ita obseruauerant, ut impossibile esset, progredi aut nauigationem exercere, & tamen his in periculis non omisimus, quin in id omni diligentia conaremur, quod per uim tibi polliciti eramus, Non quod fieri posse id crederemus, sed ut tu testatam haberes diligentiam nostrã, neu existimares in animo nobis non esse ius tibi tuũ permittere. Omniũ Daniæ consiliariorum literas quibus se excusabant ad indictum tempus transmisimus, ut plane testaremur ad nihil tam iniquum à te cogi posse nos, ad quod non omnes uires impenderemus modo patruum esse te recordareris. Quæ cum talia sint nihilq; inseruerimus, quod non confestim coram omnibus regibus & principibus testari parati sumus, nonne uidere potes, nihil esse, ob quod literas & sigilla non obseruata esse causari possis? Literæ obseruatæ non sunt. Per uim tu illis potitus es. Impossibilia factu continebant. Et quantum in nobis fuit, obseruatæ sunt. Quid ultra? Sigillorum rationem non

fidendum regem parati, unde eodem modo in ducem rex incidit atq; in latrones incidimus, nisi q̃ dux fidem dederat latrones autem non dant.

Vulgo fertur quod dux occidisset Christiernum regem, nisi adfuissent illi tres principes, id dicunt tam inimici q̃ amici ipsius ducis, Et posteriora declarant ueri simile esse.

Dum hæc tractarentur ex professo Lubicenses confœderati ducis, ut reditum regis precluderent totum mare Balthicum obsederant.

Nihil hic insertũ est, quod Rex Christiernus non sit paratus coram omnibus regibus & principibus Christianis, probare testimonio principum.

onem non habuimus. Citra rationem extorseras, fieri non posse, ut obseruarentur. assertum a nobis erat. Et ut rationem haberemus nihil pretermisimus, quod & conscientia tua testatur, neq; insidari possunt uiolenti illi predones, qui te tam inique in nos armauerunt.

Tametsi undecim milia Marcarum minime ad tempus persoluta sint non fuisse tamen rationem bellandi duci Holsatiæ.

Considerate hanc cõtrarietatem factorum Christiani principes, & admirabimini alterius benignitatẽ alterius inhumanitatẽ.

Promat dux, ubi audita sit, uox regis male de duce sentientis si potest.

Hæc facta sunt ducis & tamen à rege timendum sibi fuisse ait, dum nouis se fœderibus alligasset.

SVPEREST ut tametsi minime undecim markarum milia persoluta sint, non tamen cum ratione queas literas non obseruatas esse, conqueri. Quando & per nos non stetit quominus non amplius conqueri posses, & negocium Andreæ Gelaubo dedimus, ut eam tibi summam persolueret. Demum & arces & nobilissimos uiros obsides obtulimus, ut uel eo officio tibi satisfactum esse testari posses. Amicas ad te literas scripsimus, quibus precabamur ne hanc in nos culpam retorqueres, obtulimus longe preciosiora, quanq̃ id ipsum quod tibi debebatur magno precio excederent, quomodo ergo quantum in nobis fuit literæ obseruatæ non fuere? Comparetur nunc utriusq; nostrum factum. Tu impossibilia expetebas. Nos in ea quæ facta esse nequiuerunt, tametsi frustrà, omnibus tamen conatibus annisi sumus. Ob hæc, quia absolui nequierunt tam cruentum nobis bellum intulisti. Nos ne cum sanguine nostro ciuile bellum gereremus in exilium concessimus. Tu cum solemniter iuratus esses indictum conuentioni diem te recipere, diu prius mortem intentaueras. Nobis cum tam iniqua proponerentur, refragari nunq̃ tamen in animo habere potuimus. Tu domi tuæ quietus sedebas medio in principatu tuo, & ut ad nos pro tractatu uenires induci non potuisti. Nos cum sciremus id tibi militum adesse ad te inermes uenire nunq̃ ueriti sumus. Nos te amice, ut patruelẽ decebat, inuitauimus. Tu ut patruum non decet regem Christiernum intractabilem hostem uocas, & tamen uideri uis magno in periculo fuisse, cum ad te tam amice transcriberemus, cum tam patruelice de te semper loquuti essemus. Non pudet istorum? Vbi audita uox nostra qua tibi interminati sumus? Qua consiliarijs tuis aut subditis tuis graue aliquid minaremur? Vbi uisæ copiæ quas aduersum te conduximus? Vbi fœdera noua feri[...]imis? Vbi hostiũ clientes effecti sumus? Vbi cũ imperij hostibus pacem fecimus: Et tamen aliquid horum priusquam timere aut tibi aut tuis potuisses agendum erat, nobis ne non in uanum timere posses. Proh dolor, Fridericus patruus inermen patruelem timet, qui cum armatis patris hostibus non dubitat in tam nefandam conspirationem animum adijcere. Fridericus supplicem patruelem insidiarum arguit, qui tot

qui tot indignis modis proditus nunq̃ ulcionem meditatus eſt, & iſte ſane eſt licatus metus, qui in conſtantem uirum nonnunq̃ cadit, iſte eſt, qui te adegit, ut bellum nobiſcum capeſſeres. Timebas enim uitæ tuæ, timebas ſubditis tuis & præcipue conſiliarijs. Nobis enim præſto erãt, multa armatorum milia. Conſiliarij noſtri non deſciuerant, integra erat omnium fides. Claſſem paratam habebamus. Cum francis conſpiraueramus, cum Lubicenſibus & maritimis urbibus, fœdus ferieramus. In caput tuum familiares tuos emercati eramus. Liberis tuis & uxori mortem intendaueramus. Vnde ergo non timeres Friderice patrue? Arces & munitiones noſtras oppignorare tibi nolucramus, quod literæ ad nos tuæ poſſunt euincere, & nonne hic metus ſatis ingens ob quem uitam tuam, ditionem tuam, conſiliarios tuos, & omnem plebem aduerſus nos defenderes? Nonne ſatis ingens occaſio ob quam in maturis etatis annis apertum diſſidium cum patruele contraheres? Magna ſane & nimiſq̃ ingens. Maturus eras, Nihil non maturum facere potuiſti, Senex eras, In te iuuenilium cupiditatum illecebræ cadere non potuerunt. Patruus eras, in te ſanguinis ratio ineſſe ſemper comperta eſt. Noluiſſes enim in extraneum, tamẽ quid intentare. Quantominus in ſanguinem tuum niſi te adegiſſet. Diomedea neceſſitas. Namq; in iure tuo uiuere non poteras. Subditi tui in magno periculo conſtiterant, & hæc omnia, nonne tibi pulchra uidentur, quæ debeant inſeri? Pulchra ſane ſunt. Nam licite timere poteras. Cadit enim ea affectio in conſtantes ſubinde uiros ne mirum uideatur ꝙ & te eum in modum affecerit. Et audis hæc patrue? Et legunt ſordidi ſanguiſugæ, qui te tam miſere traduxerunt. Qui te in totius orbis fabulã conuerterunt? Quo enim iudicio hæc ſcripta ſunt in magno timore conſtitutum fuiſſe te. Deinde ut uitam & ditionem defenderes arma corripuiſſe? Quis eſt mortalium, qui non intelligat ſecus dicta eſſe, atq; illi nomine tuo in Epiſtolam inſeruerunt? Cur nos timeres? Cur bellum à nobis illatum iri crederes? Arces noſtras oppignorare tibi uolebamus, uix ſeſquimenſe priusq̃ tu nobis bellum indixiſti, & cur hoc obtuliſſemus quæſo, ſi in te arma conuertere in animo fuiſſet. Scz tam uecordes eramus, ut noſtra tibi præſidia traderemus, ſi minima aduerſum te bellandi cogitatio menti inſediſſet? Cur nobiliſſimos uiros obſides offerebamus, quorum fida opera egregie uti potuiſſemus ſi bellum magis q̃ concordia placuiſſet? Tam ignari omnium bellorum ſumus? Tam re-

ἐιρονικῶς

Ad id quod dux ait, ad defendendam uitã ſuam ſe bellum ſuſcepiſſe, Attendite hanc Ironiam principes.

O egregia uerba ducis qui ſe & ſubditos in timore conſtitutos fuiſſet ait.

Nullus hominum non intelligit ridiculũ eſſe quod dux inſeruit epiſtolæ pro uitæ ſuæ defenſione ſe arma corripuiſſe.

Probatur manifeſtiſſime rex non uoluiſſe duci bellum inferre.

Rex arces ſuas uix ſeſqui menſe obtulit priusq̃ dux illi bellum indixit.

Rex obsides duci obtulit, quomodo ergo bellum uolebat?

Deinde etiam si rex uoluisset bellũ aduersus ducem erat illi impossibile propter Suecorum et Lubicensiũ rebellionem.

Rex in subditos ducis non fuit exacerbatus, ut inde possit dux argumentum desumere se uoluisse defendere subditos suos

Regem nulla in parte iuri ducis derogasse, sed auxisse etiam.

Ad arborem securis posita est, Deus futurus est huius causæ iudex.

Liberum est duci regem inuidia apud omnes homines aspergere, Rex autem ad deum, qui omnia melius cognoscit prouocat.

rum omnium militarium imperii? Sed etatem tamen in his contriuimus, ne ita existimes caruisse prudentia nos, ut si bellum cordi fuisset protinus, ut oportuna tibi presidia traderentur effecissemus. Parte altera cum iam rebellasset Suetia obsideretur Stocholmus terra undiq; et mari. Lubicenses Elsingorum maritimam urbem magna classe inuasissent. Spolia undiq; coacervarent, Pyratica totum mare infestum red derent, exhausti tot bellis essemus, quomodo aduersum te bellum potuissemus machinari, quippe qui alijs impares eramus non ignorabamus à tui accessione locupletatis, longe maius negocium nobis adfuturum. Quomodo ergo timorem intenteremus tibi patrue? Quomodo ditioni tuæ grauia minaremur? Quomodo in subditos exacerbati essemus? Aut quid hi commiserant, qui te ducem fuerant prosequuti? Ridicula hæc sunt, si comminiscare tanto magis minime ferenda, ut passim prodeant. Ius tuum tibi semper inuiolatum permansit. Cur causaris ergo in eo non potuisse uiuere te? Qua nos in parte iuri tuo derogauimus? At auximus uero semper idq; præcipue nouissimo tractatu dum nihil nisi ex utriusq; partis consensu iudicatum iri admisimus. Auximus, dum quod Cæsaris munificentia beneficium consequuti eramus id tibi & heredibus tuis remisimus, istud si iuri tuo derogare potuit, quid tandem fieri potest, quod idem promoueat? In extraneum uoluisses hunc impetum conuertere. In patruelem tamen decorum existimasti, si maturi senij uires experireris. Experiare uero nam ad arborem securis posita est, radicem ferijt. Propone deum futurum causæ nostræ iudicem apud quem neq; proditores illi, qui te seduxere, neq; quadruplatorum auaritia, qui tibi imposuere ullum unq̃ locum habituri sunt. Illic innocentia nostra aperta erit. Liberum nunc est subsan nare. Liberum est calamitates nostras in opprobrium uertere. Liberum est hostem inexpiabilem, & ut tu adhuc loqueris illesum appellare. Christiernũ regẽ patruelẽ tuũ, qui si omni humano auxilio destituatur, caue ne diuinum defuturum arbitrere. Cuius respectu neq; opes tuæ, neq; auxilia tua, neq; maturum hoc senium tuum aliquid est. Confringit enim gladium fortium & potentiam potentum comminuit

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

EX QVO etiam dilectiones uestræ facile percipere possunt, quod nos

quod nos ſolum ex magnis rationibus & cauſis patruelis noſtri & extrema humana neceſſitate in tale bellum compulſi ſimus.

ILLVSTRISSIMI D. CHRISTIERNI, Daniæ etc. regis, ad ſupradictum Illuſtriſsimi Holſatiæ ducis patrui ſui articulum RESPONSIO.

Ex rationibus ducis omnes percipere poſſunt nullo iure adactũ fuiſſe ducẽ ut cum rege bellum gereret.

Epilogus omnium obiectorum ducis.

Alia reſponſio ad erectionem illam furcæ ſomniatam.

MAGNAE SANE RATIONES FVERE, quas prius expreſſiſti, ex quibus omnes facile percipere poſſint, iure adactum fuiſſe te, ut cum patruele in apertum bellum deſcenderes. Imo uero ex quibus omnes percipere poſſunt q̃ ab omni ratione bellorum abhorreas niſi unica aut libido regnandi aut auaritia, pro ratione ſumatur. Nam cauſæ, quas hic preſcripſiſti, nullæ ſunt. In preiudicium Holſatiæ nihil fecimus. Furcæ erectio ſomnium eſt, atq; ut erecta ſit, nihil ad te, & pudet ſane refricuiſſe tam ineptum uulnus & tamen hoc poſterius, mirum quantam tragediam excitat, quantam tyrannidis notam nobis inurit, quaſi eo id ſtudio fecerimus, ut triſtius aliquid patruo intentaremus. Cum ad hunc uſq; diem nihil tale ſciamus factum eſſe, quale tu comminiſceris, atq; ut ita ſit nihil penitus nobilitatem tuam leſam eſſe conqueri poſsis, non hercle magis q̃ ſi publicum latronem cum uideres ad ſupplicium deduci, in tui ludibrium confeſtim arbitrarere factum eſſe, quod in illum iudices animaduerterent.

Alia ratio de iudicio lato.

Iudicium latum inter equites non tam ingens malum eſt, ut protinus bello uindicari debeat, ut taceamus iure latũ eſſe nondum obſignato compromiſſo. Deinde gratificum id fuit beneficium noſtrum cum tibi id concederemus, quod hactenus eo in genere nemini datum fuit.

Rex ob iuſtitiã expulſus eſt, Nam ſemper illius rationem habuit, quod illi tot regnis conſtitit.

Alia reſponſio de undecim milibus marcarum.

Tum cum ad id æquitatis cauſa deduceremur, quam omnino omiſiſſe non oportuit. Certe quod in illam ſemper proni fuerimus, tot regnis nobis conſtitit. Vndecim milia marcarum, quod ad tempus perſoluta non ſint, quanq̃ omnem laborem, ut perſoluerentur nauauimus, & arces & obſides obtulerimus, ſi digna ratio eſt, ob quam patruelis a patruo, tot regnis ſpoliaretur, ceteri iudicent, & habeberis tu certe in numero eorum, qui ſua ob cupiditatem proſtituerunt, audieſq; id uelis nolis unũ hac tempeſtate eſſe te, qui ob ſeptem florenorum milia ſanguini tuo excidium interminatus ſis, patruelem exegeris. Totum orbem tumultibus

Rex ad duas hebdomadas postea persoluturum se recepit illa undecim milia marcarum, & interea offerebat obsides nobiles uiros & arces.

Rex fatetur hanc culpam, sed non debuit tanti esse apud ducem statuto tempore 7000 florenorū nō persoluisse, ut protinus sanguinem suum occideret.

impleueris tria regna à sacramento legitimo auerteris, stirpem tuam diffamaueris, Nobilitatem quadruplatoribus ob septem milia florenorum uendideris. Hæc fuit tam ingens pecuniæ summa, ob quam patrueli mortem intentasti, ob quam paulo serius persoluendam forte ad hebdomadas duas, cum interea & arces & obsides habere posses, totam Germaniam ciuilibus discordijs inuoluisti. Sacratissimi Cæsaris sororem charissimam coniugem nostram donatione propter nuptias spoliasti, Liberis nostris insontibus insidiatus es. Hoc solum crimen diluere non possumus. Verum est enim persoluta non esse, septem florenorum milia, nisi forte interpretari quis uelit a nobis persoluta esse, quum mandatum, ut persoluerentur fecerimus, demū quum rescissemus persoluta non esse, excusationem miserimus, arces & obsides obtulerimus. Ceterum noluimus amoliri culpam. Fatemur minus bene factum esse, quod persoluta non sunt. Interq; ea quæ nobis obiecisti in hoc solo succumbendum nobis esse cognoscamus. Sed hoc ad causam tuam nihil pertinet patrue. Neq; enim digna occasio oblata erat, ut iure bellum capesseres, quod ad præfinitum tempus pecunia Thesaurarij incuria, persoluta non fuerit, Solent enim, qui bellum meditantur feciales premittere. Res repetere. Illi demum si uiolentius habeantur, aut hæ repetitæ non reddantur, tum demum legitimam sibi occasionem concessam putant, quare ui id ipsum nanciscantur, quod ultro sponteq; acquirere non potuere. Tu autem Friderice patrue, quando ad nos fœciales tuos res repetitū misisti? Quando quod persoluta non sint ea aureorum milia conquestus es, nisi cum bellum inferres, nisi cum indiceres, & confestim gessisti tu quidem: indixisti autem post sesquimensem. Prius sane neq; fœcialem miseras neq; res repetiueras. Tantum abest, ut negatæ tibi fuerint. En egregiam occasionem, tam cruentæ discordiæ. Istud Christiani est patrue officium? Controuersias ad te mittere non potuimus, quod & aperte protestati sumus. Priuilegias & indultis quæ ex Segeberga delata esse conquereris potitus es, & nos ad utilitatem tuam transtuleramus. En capita rerum, quæ si digna sunt, ut cum publicanis aduersas nobilitatē conspirares tute perpende. Hæ sunt ingentes illæ causæ & bellorum rationes aduersus patruelem assumptorum adquæ te maxima, quæ homini accidere potest, necessitas impulit. Alias enim neq; uiuere poteras, neq; iure potiri poteras, neq; tua tibi ditio incolumis & salua remanebat.

Dux summam eā nō repetiuit, quod tamen in bello fieri debet.

Dux cōfestim ubi summa ea persoluta non fuit bellum gessit tametsi non tam cito indixit, Nam sesquimense gesserat priusquam in dixerat.

De controuersijs alia ratio.

Consyderas

Considerás uerborum lenocinia? Quid dicturi sunt reges & principes, qui contextus tui rationem & iudicium sunt exercituri? Num speciosa hæc supremam necessitatem. Humanam necessitatem aut si mauis que homini potest accidere in ludibrium tuum conuertent & contumeliam? Apertum est enim q̃ ad id ne minima quidem te ratio impulerit, tantum abest, ut suprema & plusquam Diomedea necessitas. Ita illudunt honori tuo nebulones illi qui hæc nomine tuo euulgarunt. Illorum tu dementiã si prudens fuisses perpeti non debuisses tã impune grassari, ut libello edito palam facerent simplicitatem tuam, ne enim auaritiam, & dominandi libidinem dicamus, ius patruelis uetat, qui equior tibi longe esse mauult q̃ ipse specimen equitatis tuæ edidisti. Neq; uero causa hæc nostra dicimus. Longe enim melius nobiscum egisti. q accusationem aduersus nos tuam euulgari passus es, quã si hactenus suppressa fuisset. Quod pleriq; longe maiores tibi nobiscum simultatis rationes esse existimauerint, qui ubi tua hæc facili diligentia perpenderint. Visuri sunt quædam quæ de nobis dicuntur uera non esse. Ne quid magis addamus, quandoquidem commendari non cupimus nisi ut commendari possimus iure efficere potuerimus.

Ridiculum quod dux ait, ob summã necessitatem se cõpulsum fuisse, Germaniæ, hochstẽ menschlichẽ not.

Quã ridicule nebulones illi ducis consiliarij illius simplicitatem traducerunt.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

VNDE petimus & amice requirimus. si forte à prænominato patruele nostro, & hoste rege Christierno scriptis & petitionibus querulosis alioue ullo modo ad consilium consolationem suppetias, & auxilium requisiti fueritis, ut eidem nullum locum nullamq; fidem detis neq; illius petitiones promoueatis. Neq; ut uestri subditi id faciant admittatis, sed potius nostri uos misericordia ob ingentes tribulationes suppeditationes, subiectiones, & inimicas intentiones amice Christiane propenseq; tangat. Idipsum erga dilectiones uestras synœre promereri uolumus. Et officium agnoscere illiusq; sempiternam memoriam habere. Datum in obsidionalibus castris ad Hafniam sexto die mensis Iulij. Anno domini .M. D. XXIII.

Rex Christiernus gaudet, quod dux librum aduersus eum euulgarit eo quod iam notũ fiet utriusq; ius prius tantũ multi existimabant longe maximas rationes esse duci ob quas bellũ gereret quas in hoc ducis libello sane desyderabunt.

ILLVSTRISSIMI DOMINI CHRISTIERNI DANIAE, ETC. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS PATRVI SVI ARTICVLVM RESPONSIO.

Egregia petitio ducis qua omnē fidem regi petit derogari.

Rex non petit fidem duci derogari in his quibus illi fidē adhiberi posse, responsiones Illustrissimi regis patiuntur.

Rex Christiernus hostis nomē nunq; tribuit patruo suo Holsatiæ duci.

Rex Christiernus patruum non prouocauit, Neq; prouocabit etiam unq̄, sed lacessitus unq̄ desinet respondere.

Ex quo dux fidē petit regi derogari magnum argumentū colligitur iustæ causæ regiæ alioqui si iniusta causa regis esset debebat dux petere ut audiretur rex non autem repelleretur

Rex Christiernus omnes principes precatur, ut patruo suo Holsatiæ duci fidem adhibeant si iure uincere possit.

DIGNA certe quadruplatoribus & publicanis petitio, qua tu omnem nobis fidem derogari petis Friderice patrue. Nos sane si iure agere potes nullam cupimus fidem tibi derogari. Petimus à regibus, & principibus ab omni statu conditioneq; hominum, ut omnem tibi locum ius tuum proponendi tribuant, omnem tibi fidem si uincere iure potes adhibeant. Tantum abest, ut hoc maledictionis genere tecum contendere uelimus. Quorsum enim pertinet, quod tu regem Christiernum hostem uocas, qui ne hoc te nomine uocare deberet hactenus siluit? An credis honorificum id esse tibi, quod regem Christiernum hostem esse tibi arbitrere? At is tamen eam tibi nuncupationem nunq̄ tribuit. Neq; enim uult, ut aliquando dictura sit posteritas: Christierni primi regis fortissimi, & prudentissimi sobolem, eo in se odio debacchatam esse. Tibi liberum remittimus, ut mille nominibus, mille conuicijs nos laceres. Neq; respondebimus enim tibi nisi si quando silere nos rei indignitas non patiatur. Prouocabimus autem minime, neq; permittemus intereà, si quo modo possimus, senio tuo ab ignauissimis proditoribus ita illudi. Quorsum & hoc, quod nullum locum nullamq; fidem nobis dari tanto uerborum apparatu deposcis? Hic tam caecutiunt proditores tui, qui ad hæc tam ridicula simplicitatem tuam pepulerunt, ut non uideant quantum hac una petitione suis partibus detrahant? Atqui si nullum esset nobis aduersum te ius aut si probe conscius esses quā indigne tecum egissemus, cur derogari nobis omnem fidem deposceres? Veritatem adeo latere tu posse unq̄ existimasti? Aut quod epistolam citra rationem tua magna cum infamia, nostro autem maximo cum gaudio euulgaris, ut nobis omnis confestim fides derogetur protinus rere futurum? Falleris autem & deciperis patrue. Num audisti aliquando tu ueritatem palmæ arbori similem esse, quæ quando fortius deprimitur, tanto maiori mole sursum enititur? Vt occulatur, ut deprimatur omniū in nos principium conuersione efficere conatus es. Frustra autem hæc omnia patrue, uincet enim uolente nolente te, & fraudes iniquorum in totius orbis theatrum exponentur. Nos omnes principes precamur, ut tibi fidem adhibeant si iure uincere poßis. Sed conscius es rerum tuarum patrue. Nosti q̄ nulla occasione nisi unica dominandi libidine in nos impetum conuerteris. Nosti si ius audiatur in eo tibi succumbendum esse. Id iudicant egregij articuli tui, quibus occasionem qua nos expulisti præscribis. In quibus si quid esse possit, quod

tyrannidi

tyrannidi iſti tue occaſionem prebere potuerit reliqui omnes mortales existiment. Sed ut optima tibi fuiſſet nos exigendi ratio, an tu protinus in nos omnes principes omnem populum excitare debuiſti? Quis hoc tibi perſuadere potuit, ut tam execrabili odio ſanguinem tuum proſequereris, ut apud principes & populum nullum illi locum reliqui eſſe uelles? Quem uero unq̃ tam impium fuiſſe legiſti, cui non aliquis locus ab hoſtibus permiſſus ſit, in quo miſeram uitam ſuperi iuere, liberum non illi fecerunt? Fac tyrãnum ſceleratiſſimum, perfidiſſimum, fallaciſſimum, nequiſſimum, crudeliſſimum, Finge Buſiride, Phalari, Dyoniſio Siculo, Tarquinio Salmoneo Mezentio deteriorem. Finge reliquos omnes quorum memoria apud omnes homines ob infandiſſima, queq́; execrabilis fuit pre rege Chriſtierno patruele tuo bonos eſſe, Sanguinis nihilominus tui rationem eſſe decuit eam apud te patruum, quæ illis fuit tyrannorum exactoribus. Siquidem & Dyoniſio Corynthus permanſit. Tarquinio, Hetruria. Mezentio, Laurentes. Neq́; uero, ut ex his pellerentur, Tametſi infanda perpetrarant elaboratum eſt. Nos cum in te nihil indignum commiſerimus, officium uero noſtrum iactare etiam poſſumus, qua audes fronte, ut nuſq̃ audiamur nuſquam conſolationem nuſquam ſuppetias naniſcamur requirere? Adeo te rerum ignorantia libido inuaſit, ut extincto rege Chriſtierno patruele tuo per ſceleratiſſimum nefas occupatas ditiones. Libere tibi ceſſuras arbitrere? Minime uero. Minime Friderice patrue. Neq́; enim deeſſent, qui mortui cauſæ patrocinarentur, quando fieri non poſſet, ut non omnia in lucem tandem proditura ſint, & partæ per ſcelera dictiones eadem facilitate amittantur. Cum præſertim ne q́; tam iniqui aduerſus importunitatem tuam fuerimus. Principio dum non admodum magnum duceremus eſſe, quod filius tuus Chriſtiernus compromiſſo in quod nos adegeras ſubſcribere noluit. Ad quod tamen ille obligabatur tua etiam ex pactione, ut minime uideri mirum poſſet ſi quæ in nos minime obſeruata contorqueas eadem à nobis ratione dilui poſſe, quum primum illi pactioni non ſtetiſſe, te facile poſſimus euincere. In eo enim totus diſceptationis cardo uerſabatur, quod operæ precium eſſet, & a te confirmari compromiſſum, & ab heredibus tuis in eum tenorem acceptari. Quod cum ne perficeretur per te ſteterit, quis idipſum etiam ſi non amoliremur nobis uicio uerteret? Deinde cum totum Holſatiæ ducatum in uſum tuũ donec iure negocium tranſigeretur

obtulimus

Vt optima fuiſſet Holſatiæ duci regem Chriſtiernũ exigendi ratio non protinus debebat omnes principes in eum prouocare.

Nullus unq̃ tyrannorum tam impius fuit cui non permiſſus ſit, aliquis locus in quo uitam miſeram contereret, exempla ſubiunguntur.

Rex Chriſtiernus nunq̃ iniquus fuit aduerſus importunitatem cũ compromiſſi.

Iunior dux Holſatiæ non ſubſcripſit compromiſſo quod tamen cautum erat, ergo perfectum cõpromiſſum non fuit proin ad id non obligabatur rex.

Regis oblata si dux à bello desisteret donec causa iure determinaretur.

obtulimus, si pacem non bellum expetijsses. Postea cum totam septentrionalem. Intima eadem conditione. Deniq; cum omnem causam nostram Holsatiæ nobilitati determinandam relinquere proposuimus. Hæc oblata tibi sunt, tanti uolebamus constare nobis pacem si tibi eam acceptare cordi esset. Sed induratus eras: Induxerunt te publicani illi, qui ut auro genus tuum uenderes, ut proderes, ut interimeres conduxerunt: Induxerunt proditores illi mitrati scortatores, qui te religionis protextu in nos tam acerbe instigauerunt. Quid uero quod prius diximus facere nos uis patrue? Si principes nobis infestos reddis si Cæsarem, si regem exacerbas, si cum quadruplatoribus omne in nos hominum genus paßim excitas excußis iniquissimis libellis, & confectis decem milibus mendaciorum, quæ omnia iure diluere possumus. Animos tamen hominum in pristinam integritatem redigere non possumus. Deum tandem equitatis iudicem aduersum te interpellabimus. Coram hoc causam tibi reddendam huius perfidiæ, quod sacramentũ nostrum exueris, ꝙ uxori, ꝙ liberis innocentibus, ꝙ nobis mortem intentaueris ꝙ tot regnis quæ tua non sunt spoliaris, ꝙ omnem populum in periuriũ deduxeris, ꝙ Cæsarem principesq; omnes, ꝙ equum, ꝙ ius contempseris, quod tot impudenter & contra conscientiam tuam inserueris, quod mitratis illis scortatoribus tam imprudenter accesseris, ꝙ lenonibus authoritatem maiorum malorum perpetrandorum prebueris, ꝙ hoc in maturo senio tuo non resipisceris, quod tuis contentus non fueris, ꝙ citra meritum hostem tu patruelem tuum uocaueris, ꝙ omne ius contempseris, ꝙ uiolenter citra rationem in compromissum nos adegeris, quod nobilitatem publicanis pecunia prostitueris, ꝙ ad ignauissimos ad sordidissimos, ad auarissimos homines contra sanguinem tuum destiueris, ꝙ in fratrem tuum omne hominũ genus promiscue commoueris, quod per uim omnia attentaueris, quod nihil principum definitioni, nihil illorum authoritati tribueris, De his rationem reddendam esse tibi, cognoscito. Ius & equũ hactenus contempsisti. Illis si adhuc stare uis nos tibi liberũ permittimus parati sumus enim in tã iniqua, ut tu putas, causa nostra, omniũ principũ iudiciũ omniũ hominũ censurã admittere. Id nũc aperte corã omnibus attestamur. Deus faxit, ut in saniorẽ mentẽ redeas quando nos esse hostes tibi, qui nobis hostis es nolumus patrue, Vale.

Illustrissimus Holsatiæ dux ab usurarijs & mitratis scortatoribus inductus noluit tam speciosis oblationibus factis suam causam iuri committere, sed animos hominum confictis iniquissimis intentionibus traducit & auertit.

Rex Christiernus ex quo ius adhuc consequi non potuit corã deo ius suum tandem consequetur.

EPILOGVS totius causæ.

Rex Christiernus palam se offert hic staturũ iudicio omniũ regum & principum.

Rex Christiernus duci hostis esse non uult tametsi dux illi hostis est, Comparetur utriusq; modestia.

SCEPPERVS

SVMMARIVM

EORVM, QVAE IN EPISTOLA ILLVSTRISSIMI DVCIS HOLSATIAE AD SACRVM CAESAREVM REGIMEN TRANSMISSA CONTINENTVR QVOD IN NVRNBERGAM NORYCORVM CONVENERAT.

ANNO DOMINI M. D. XXIIII.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

NTELLEXIMVS QVOMODO Illustrissimus princeps patruelis noster atq; apertus inimicus, Dominus Christiernus quondam Danorum rex nos coram sacra Cæsarea maiestate, & illius regimine, & illustrissimo principe Domino Ferdinando principe Hispaniarum Archiduci Austriæ, adiunctis simul alijs aliquot electoribus & principibus sacri Romani imperij: & conquestus est tanq̃ nos citra ius & omne æquũ regnis Daniæ & Noruegiæ, deinde ducatibus Slesuuico Holsatia & Stormaria illum spoliauerimus, & ui abstulerimus. Vnde à uestra maiestate, Vestrisq; dilectionibus, & alijs pro consolamine auxilio, & suppetijs institerit, utq; nos apertos hostes Romani imperij, & illius contemptores declararemus, petierit. Sed & uestras dilectiones aduersus nos incitare conatus sit. Ex quo ergo hæc à patruele nostro tam inique in nos fiunt, interea emisimus aliquot articulos, quibus ostendimus, & qua ex ratione in tale bellum coacti sumus perscripsimus, Tametsi plures adiungi posse sciebamus per quos taliter a nobis emissos fidem facere possimus, Quos quidem ad uestras dilectiones, his literis appositos transmittimus. Ex quibus .V. D. facile intelligent, q̃ supraquã q̃ paternæ nobis hereditates interceptæ sint finaliter etiam patruelis noster modum perscrutatus sit, quo nos ut Holsatiæ duces ex sacro Romano imperio cogeret, & abscisum membrum illius faceret, & subextraneam nationem deduceret. Quod in simili aduersum confœderatos nostros Lubicenses, & alias maritimas urbes, elaboratum est. Qua propter nos adiunctis supradictis, qui omnes in

sacri Romani imperij limitibus continemur diu citra consolationem permansimus & sub sacro imperio, & Germania natione tutari nos, quemadmodum à maioribus nostris accepimus coacti sumus, quo etiam modo accedente diuino auxilio in hunc usq; diem perstitimus. Vnde nulla uis aut uiolentia patruali nostro illata nobis tribui potest, sed longe magis.

ILLVSTRISSIMI D. CHRISTIERNI DANIAE etc. REGIS AD SVPRADICTAM PARTEM EPISTOLAE ILLVSTRSSIMI HOLSATIAE DVCIS PATRVI SVI AD CAESAREVM REGIMEN TRANSMISSE RESPONSIO.

Rex non negat se institisse, ut hostis Romani imperij dux declararetur siquidem id meritus erat.

Exposita à rege corã principibus.

Ducem non docuit genus illius cũ innocentibus et mulieribus bellum ut gereret.

MERITO sane intellexeras patrue id unum moliri nos. Quandoquidem iure agere semper uolumus non, quemadmodum tu facis, aperta ui citra equum & iustum, qui quo tempore in iudicium deberes descendere, arma induis & cum mulieribus & insontibus bellum geris. Institimus ut Romani imperij hostis declarareris idipsum si promeritus eras cur non eniteremur in Talionem non quamadmodum tu agis uitæ tuæ aut liberis tuis insidiaturi, sed ut hoc timore tot maximos principes aduersum te excitandi in ius pronior fieris, atq; in eo ageres cn tibi iure deberent, quæ per uim tam inique abstulisti, Quod si in causa superior esses parati essemus in perpetuum cedere, & ab omni nos hominum consortio uindicare. Sin minus autem causa esset, ob quam imperij hostis dicereris, dubium esse non potest, quin neq; idipsum, ut prouulgaretur principes admissuri essent. Et exposuimus nos ea quidem, quæ arbitrabamur causæ nostræ apud seuerissimos iudices patrocinatura, qualiter nos regnis, qualiter principatibus exueras, & uere exposueramus, quod & tu modo negare non potes. Exuisti enim & charissimam coniugem nostram, quæ si quid ad uersum te promeruit, cur non exprimis. Id te docuit clarissimus pater tuus, idemq; auus noster Christiernus primus, prudentissimus & fortissimus princeps? Id te docuit genus tuum, quod nunq̃ cum innocentibus semper autem cum uiris tam strenue uires exercuit? Hæc obijciebamus

debamus tibi patrue. Neq; enim latere uolumus, quæ palam publiceq; ut proponerentur instituimus. Causabamur in te ius & equum, quod ad ius prouocantem patruelem aspernareris. Quod si hic lubet recen=sere Lernam illam malorũ, quam nunq̃ poteris interimere: facile fie=ret, ut colores tuos hic tibi subijceremus ob quos non meritus eras modo imperij, sed omnium regum & principum totius orbis capitalis hostis declarari. In illud quidem multa commiseras plurima. Nam & ho=stibus uires suggeris, & omnes principes abominaris, & imperij feudum citra rationem à ueris heredibus alienas & contra imperij edic=tum publicum Germaniæ pacem primus infringis. Quod si uero com=muni imperij consensu indictum erat, ut qui primus bellũ citra impe=rij consensum capesseret is statim banni imperialis, & interdicti reus haberetur, cum hæc omnia feceris, cur ex præfixo in id non elaborare=mus, quod citra omnem excusationem tyrannide tua promerueras? In omnem nobilitatem id commiseras, quod regem, quod patruelem, quod de te semper tam optime meritum interimere uolebas, quod innocenti=bus liberis mortem interminatus eras, quod charissimam coniugem nostram donatione propter nuptias spoliaueras, quod citra occasionem, regem expuleras, quod aduersus nobilitatem cum publicanis & fullo=nibus conspiraueras, quod illis sub signis uilis transfuga mereres, sub quibus optimi quiq;, quadruplatores sunt. Nolumus omnia recensere. Nam & apertum hostem nescimus, quomodo eum uocari posses, qui te cum iure potest contendere. Sed tu quidem, ut eam à te culpam amo=lireris, aliquot articulos transmittere te ais. Et gaudemus sane, quod tam ingeniosos ad prudentissimos principes emiseris, quando facile a=pertum erit, quam equa in causa elaboraueris. Respondimus enim his se tamen ut responderi illis deberet, promerebamur. Nam anilia nu=gamenta erant, quibus ostendebas impudentiam tuam. Libet enim & tecum apertius loqui, ex quo apertos hostes nos uocas. Iudicabunt hæc & ridebunt homines, & insatiatam auaritiam tuam admirabuntur, quid promouerimus non referemus. Liberum enim erit perlegere. Cer=te unum uoluimus, Nempe & articulos, & epistolam tuam in unum manipulum colligere, & quemadmodum tu articulos epistolæ, ita nos responsionem responsioni adiungere. Plures uero si tibi præsto sunt, quos possis adiungere, cur non euulgas patrue? cur non emittis? Non deprecamur enim. Neq; tibi fidem derogare uolumus, quod ut nobis

facile posset ostende=re rex, ducem meritũ esse non modo impe=rij sed totius orbis de=clarari.

Causæ ꝓpter quas meritus erat, dux ut imperij hostis decla=raretur.

Causæ ꝓpter quas dux meritus erat toti=us orbis hostis decla=rari.

Dux uocat regem apertum hostem cum tamen rex possit iure egregie cum illo con=tendere.

Responsio ad id, quod scribit dux se transmisisse articulos illos impressos ad prin=cipes.

Dux dixit plures esse sibi si uellet unde pe=tit rex, ut euulget si quid habeat & osten=ditur nihil habere.

stat nullos conatus pretermittis. Sat tuti sat immunes sumus innocentia. Tu illam nullis articulis labefactare possis. Macheram tuam non ueremur plumbeam illam, & Luteam. Longe fortior Vrbina domi nobis est. Atqui uide, cui facere fidem possis plures tibi domi tuæ esse, qui adhuc nullum producere potuisti e quo lesum te iure conqueri posses, ne quid amplius dicamus. Nam si in omnibus inde tyrannidis tuæ & inhumanitatis specimen adijceremus non admodum aduersum ueritatem eniteremur. Siquidē et id euicimus prius, & si plura requiris nondum tam deserati sumus, ut non facile ineptijs tuis tragulam inijcere queamus. Illis rationibus tu bellum intulisti, quæ cum nullæ sint tute perpende nondum constitisse tibi, cur bellum committeres nisi ob unicam regnandi libidinem & infamem propensitatem, quam aduersus omnem nobilitatem conceperas. Paternam enim hereditatem non tibi unquam abstulimus. Respondimus enim longe quam tu obiecisti diligentius & uerius. Refragari si potes in medium prodi, age. Causam committe iudicio. A sacro Romano imperio alienare te, neq; uoluimus neq; potuimus unq̄. Impudens mendacium est & cui pridem diu respondimus. Iudicia illius si quæ habeas, quæso committe, ut producantur. Impudenter enim ut multa comminiscare quis prohibere potest tantum eiuincere ipsa non mentiri te. Sin minus omnem ueritatem tua tibi imprudentia adimere poterit. Siquidem & nos si in animo haberemus iocari tecum multa comminisci possemus, falsa illa quidem sed tamen ad miseros animos irretiendos sat idonea. Verum si quando in iudicium uocares nos tum demum nostram nos impudentiam proderemus. Idipsum nunc tibi sane continget, quando ostendere id nunq̄ poteris, quod ut apertam in nos inuidiam conātes proposuisti. An uero ad id alludere uelis, quod à Cæsare pridem impetrauimus, nimirum, ut à nobis eos ducatus in feudum susciperes? Atque beneficio nostro id consequutus es, ut quod Cæsaris munificentia nobis elargita erat, idipsum tibi remitteremus. Neq; uero tametsi non remisissemus ab īperio abalienare uoluimus te, quando quidem familiæ nostræ id Cæsar non omnibus promisaue Danorum regibus concesserat. Atq; ut alijs subinde contulisset, quid hoc ad nos, quod illius sacra Cæsarea maiestas elargitur? Et non consyderas interea tu quo hæc iudicio ad Cæsarem transmittis? Nescis enim dum hæc prodis quan tum illius nomini, quantum iudicio detrahas? Concessit enim ut feudum illud nobis cederet. Hoc si iniquum

Solutio omnium quæ à duce Illustrißimo regi obijciuntur.

Nunquam dux probare poßit idipsum quod regi obijcit.

Responsio ad id quod dicit dux regem uoluisse illum ab imperio alienare.

quū est, ille iniquū fecit, quid ad nos culpæ huius preiudiciū? Vi non anni si sumus. Neq; potuimus uero urgentibus tot grauibus bellis tale quid moliri. Atq; ut omnibus defuncti fuissemus, cū iperio tamē impar nobis dimicatio futura erat. Quid ad hæc respondes? Num fœdus nū francis contra imperium contraximus? Sed nolumus idipsum iterum refricare. Nam imperij membrum illud tuum, & sub nobis membrum est. Cæsareum illi ius permittimus & permisimus. Iudicij appellationem, Cæsari non derogauimus. Ad nationem extraneam, Tu Danos putas neq; conferre uoluimus, quando neq; illorum tam ingens erga nos meritum fuit. Neq; istorum tam ingens demeritum & commissum. Voluimus igitur alienare te, & sane si uerum est hoc, uoluimus quod perficere non possumus. Vestræ uobis uires maiores sunt. Iudicium prebuisti cum publicanis tuis, quos tamen egregius preco eiusdem culpæ conuictos defendere conaris. O egregium patrocinium Cascus Cascum? Holsata Lubicenses, & hi Holsatam. Egregie sane quod in finibus Romani imperij constituimini, quid hoc ad negocium? Ideo iuris uobis unq̄ ratio derogata est, quod in finibus & limitibus habitatis? Siquidem neq; tam uastum est Romanum imp.rium, ut non queat ubiq; iustiQiam subministrare. Neq; tam imminentes uobis hostes habuistis, ut magni interfuerit, si suppetiæ ad uos non transmitterentur. Sed nosti, quos nunc patronos habes Friderice patrue? aut si mauis quorum tu nunc patrocinium suscepisti? Tu quomodo illos, qui sese non cognoscunt, qui terræ filij sunt, cognoscere possis? Non pudet fullonibus sanguinē tuum coniunxisse? Non pudet coriarijs accessisse? Quos non conuertere, non in meliorem uitam reuocare unq̄ queas? Quid illi agunt interea queris. Sane si nobis credas, admirantur stultiriam tuam, quod te eo adegerint, ut illorum tu uiolentiæ patrocinere, & pro sordidissimis quadruplatoribus egregius princeps & prudentiæ titulo commendatus corpus, honorem, famam, & nomen obijcias. Eadem ais causa Lubicenses & confœderatos adegit. Sed tua iniquissima est, illorum iniqua. Neq; mirum enim si nos odere, qui nobilitatis hostes, semper ex professo fuere. De te magis mirandum est, quod ea illis fidelitate accesseris, quod si omnino eadem tibi cum illis et par ratio est, ostendis sane causæ tuæ semper abominandam iniustitiam. Namq; ut illi à bello desisterent pena bis mille librarum auri puri indictum erat. Non paruere tamen imperio. Nam tecum fœdus cum francis Ghelrisq; fe=

Holsatiæ & Stormariæ ducatus etiam sub rege imperij membra fuerequā rex eosdē à Cæsare infeudum sus ceperat.

Nihil ad rem quod infinibus Romani imperij sunt dux & Lubicenses.

Pudere sane debet, Holsatiæ ducem tam sordidis nebulonibus accessisse.

Si par causa est Lubicensium & ducis q; idem ait ergo eidem pene 2000 librarū dux subiacet.

cere, ut minime mirum uideri poßit, ſi illorum tu nunc rationem habe-as, qui tuã alias cauſam ſunt defenſuri. Id non docuere te maiores tui,

Lubicenſes non curãt quibuſcum bellum gerant modo aliquid lucrari poßint.

ut cum nobilitatis hoſtibus conſpirares, ut cum mulieribus & pueris bellum gereres. Sed bene didicerunt idipſum confœderati clientes tui quos parum ea res permouet. Neq; enim curæ illis eſt, quibus cum contendant modo aliquid auaritiæ adijciant. Diuino auxilio factum ais, quod in Romano imperio tam diu permanſeritis. Sed ueſtra nequitia factum eſt, quod ab illo iam pridem aperte deſæueritis, & cum Francis duraturo fœdere, etiam uires coniunxeritis, & imperij interdictum abominati fueritis. Hic profuſi non erimus, neq; hac de re

Breuiloquentia.

longum ſermonem protrahemus. Nobis enim alia conſuetudo fuit, ut breuißime ſemper in animo dicere habeamus, atq; id iure quidem

Lubicenſibus interdictum fuit ne cum rege Chriſtierno bellum gererent.

bonis enim cauſis breuiloquentia ſuffiat. In alijs uero ne myriades quidem uerborum. Itaq; ſymplici queſtione querimus, num interdictum Lubicenſibus fuit ne nobiſcum bellum gererent, ſed iure cauſam ſinerent determinari? Reſponde patrue. Interdictum fuit, cur non obſeruarunt? Non obſeruarunt, igitur & penam debent. Videlicet è duobus alterum eſt, ut fateare, aut doceas interdictum non eſſe, aut ſi inter

Aduerſus ducem hæc omnia quõ citra cauſam bellum uoluit.

dictum eſt, deſinas tuam cum illis cauſam coniungere. Tu uero nonne nobis duo regna ademiſti? Ademiſti. Iure ergo ademiſti? Opus eſt, ut oſtendas. Oſtendere non potes, Nam cauſæ quas tu proſcribis nihil aduerſum nos faciunt, Ergo iure non ademiſti? Videlicet enim alterum è duobus doceas neceſſe eſt, Aut non ademiſſe te, aut iure ademiſſe. Ademiſti autem, Iure ergo, quod ademeris oſtendendum eſt. Id facere non potes, iure ergo non ademiſti. Quid hic longis ambagibus opus eſt?

λακωνικῶς τὰ παντα

Corrupere te illi ſordidi & barbari homines, & aureis cathenis uinctum ad ſe pertraxere. Tu teſtimonium prebes. Nam & illorũ partibus te ingeris, & tuas cũ illis fortunas coniunxiſti, & illorum nomẽ et fama tibi pluſquã tua aut liberorũ tuorũ curæ eſt. Nũ aliquãdo tã ſpecioſa obtulimus tibi tres ducatus, Aquilonarẽ Iutiã. Cauſæ determinationẽ ſubditis tuis donec iure controuerſia cõponeretur? Obtulimus uero, Beneficiũ autẽ ne erat hoc? Erat. Cur ergo non acceptaſti? Non acceptaſti autem, igitur & bellũ tibi curæ fuit. Bellum expetebas igitur. Non ergo

Nihil petijt unq̃ dux à rege quod non fecerit quantũ in ſe fuit.

tibi uim inferre meditabamur. Alioqui, neq; ducatus, neq; Iutiam, neq; arces obtuliſſemus. Prodi nunc dicaſq; quam à nobis rem expetieris quam non acceperis? Volebas ut beneficium quod à Cæſare conſequuti

eramus tibi

cramus tibi remitteretur & remißimus. Volebas, ut concilium indiceremus, & indiximus. Vt iterum in disceptationem uocarentur, quæ prius indubitata esse literis tuis asserueras, & consensimus. Quod si quid dicere potes, quod a nobis in quantum potuimus consequutus non sis ne millesimam quidem partem meritos esse nos qua digni sumus aperte fatebimur. Sin minus, aperte fatearis oportet à nobis tecum optime actum esse, a te nobis peßime. Hoc enim tu officiũ rependisti, hanc parem gratiã meritis erga te nostris retulisti. Ex damnis nostris diues effectus es, ex modestia nostra superbus. Ex patientia, intollerabilior. Quod si aliquis ad te uenerit, atq; hoc tecum sermone usus fuerit. Regna ista, quorum titulum tibi uendicas cedo unde acquesiuisti. Num quemadmodum Iohannes frater aut Christiernus auus in ea assumptus est, ita tu illa citra uim aut dolum malum uendicasti? Nimirum aut scelerum tuorum prudens mentieris aut ueritatem fassus auaritiam & libidinem tuam confiteberis. Quod si quis propius uenerit, & dixit. Regna hæc cedo quomodo tibi oblata sunt, & per quos à uero rege ab alienata? Tunc certe scortatores episcopos, & quadruplatores fullones, Lubicenses publicanos, nisi dixeris per quos oblata sint, alios non habebis, quos enumerare poßis. Hic te offendi nolumus, rerum enumeratione primum, quod alias neq; modestia nostra ab opprobrijs tuis defendetur, neq; simplicitas tua minus nota fiet, nisi quomodo illi te seduxerint exposuerimus. Ad hæc ne fieri quidem potest, ut nominis nostri rationem habeamus, nisi quantum nos leseris in medium adducamus, & subijciamus ea uicißim, quæ ad plagæ nobis inflictæ remedium pertinent. Scilicet ais enim Lubicensibus, & tibi periculũ semper à regibus Danorum imminuisse. Sed pater tuus rex fuit, frater rex ab his ergo periculum imminuisse ducatibus tuis necessum est, ut fateare. Et de fratre quidẽ nõ dubitamus, quin idipsum asserturus sis, ita sanguinis tui studiosus semper fuisti, In patrem autẽ nescimus, àn id crimen referre poßis. Ais autem nullam uiolentiam tibi attribui posse, sed nobis. Cedo uero, quis nos expulit? Num tu Friderice? Expellere autem uiolentũ esse non ducis? Nos uero àn te expulimus? minime. Vter ergo uiolentus fuit? Rursus. Mortem nobis num attentasti tu? Attentasti. Et hoc minime uiolentum est? Ad hæc Hafniam, quis octo mensibus obsedit? Num tu? Ita enim. Et hæc uiolentia non est? Liberos, uxorem nostram, quis in exilium egit? Num tu, & hanc

uiolentiam,

A rege duã optime actũ est à duce regi peßime.

καὶ τὸ ἄυτὸ λακωνικῶς

Non debet dux offendi libertate sermonis huius ob rationes quæ subijciuntur.

Respõsio ad id quod ait Lubicensibus & ducã semper à regibus Danorum periculum fuisse.

Responsio ad id quod ait dux nullam uiolentiam sibi sed omnem regi attribuendũ esse.

Responsio ad id quod ait dux regem uoluisse illi malũ inferre.

uiolentiam, uiolentiam esse negas? Breuiter responde. Vxorem nostram quis donatione propter nuptias spoliauit? Tu ne? Spoliasti. Atqui si hæc uiolentia non est, quæ demum talis erit? quid hic sermone opus est. Nos uero tale quid unq̃ intulimus tibi patrue? Minime. Sed uoluisti dices. Verum hoc probare debes patrue. Nec enim satis est uoluisse nos dicere, nisi indicia, quibus id uoluisse conuincere possumus in medium producantur. Illa uero, àn tibi præsto sunt. Præsto uero habemus quibus omnem à nobis suspicionem amoueamus. Dic enim si bellum uoluisses, munitionem tuarum potestatem illi in quem bellum meditatus eras, fecisses? Minime dices. Sed num hæc tibi obtulimus? Num parati eramus, si pacem acceptares. Intima aquilonarem, arces, oppida, uicos, munitiones donec iuris causa determinaretur tibi tradere? Voluimus. Parati eramus. Num obsides si bellare uelles hosti traderes? Nequaq̃. Patruelis autem tuus rex Christiernus nonne obsides tibi obtulit, quibus se recepit confestim uoluntati tuæ staturum se? Obtulit uero. Nam litteras nostras habes. Acceptasti uero tu? Non acceptasti.

Si bellum dux rex uoluisset inferre non obtulisset illi munitiones suas.

Dux cum Ignobilibus & Mercatoribus aduersus nobilitatem conspirauit.

Bellum igitur uolebas non ille. Hic Laconicæ tecum agimus. Adiunge. Qui sunt qui causam tecum communem habent? quibus hic patrocinaris. Lubicenses. Quale uero est hoc hominum genus? Mercatores sunt ais. Mercatores uero, sed humani? Hic sites. Nam probe cognouisti quo modo extranei Germani & Dani mercatores Lubecæ habeantur. Age rursum. Generosi sunt, nobiles sunt? Minime ais sed probi. Hic de probitate non dicimus, solum àn generosi, & nobiles sint inquirimus, Minime dicis, Cum ignobilibus ergo & plebeis & mercatoribus fœdus inijsti. Inijsti uero, Iterum, Quis est quem hostem uocas? Rex Christiernus, In quem conspirasti? in hunc. Cum mercatoribus ergo in sanguinem conspirasti. Demum qui sunt qui Elsingorum urbem nostram, dum tecum colloqueremur exusserunt? Lubicenses sunt. Et hi num tibi confœderati fuere? fuere uero, Nam non longe post cum illis arma coniungisti, & prius aliquantum, ab his sollicitatum esse aliquot principibus fassus eras. Violentiam ergo, mediam parte fecisti tu. Confœderatus autem cum his es. Sed tu illos àn hi te in partes traxere? Si tu illos quæ sumus quãta fuit illa libido tua, ut aduersum genus tuum, fullones tu & publicanos sollicitares? Quod si illi te. Cedo quanta auaritia tua, ut tu cum publicanis & deceptoribus, nobilitati ex professo bellum inferres? Sed audiamus depingentem te fac-

Lubicenses Elsyngorum urbem in Dania exusserunt quo tempore cũ duce rex erat.

Indignum sane factum.

tum tuum

tum tuum, & quomodo facti culpam amoliaris tute animaduerte.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

QVOD uero regnum Daniæ acceptauimus, coram deo .M. V. D. V. & alijs omnibus factum excusare possumus. Patruelis enim noster ob malum regimen, quod in subditos exercuit spoliatus est, nos autem assumpti & in regem electi, atq; eo modo idem regnũ cum firma appellatione & titulo & fundamento, quod iure fieri potest, per uoluntariam electionem & assumptionem eorundem subditorum nobis, ut regi colatum est, & ad nos desciuerunt. Arces, & oppida nos admiserunt. Tametsi ad ea pondera, lassitudinem & labores in maturo senio nostro, percipue cum patruele nostro, tam magno duraturoq; bello contendendi, grauatos nos & difficiles inuenere. Veruntamen dum eligeremur per oẽs status regni Daniã aperte nobis significatum est, nisi id regnum acceptaremus futurum esse, ut alium regem & dominum, ut regem Francorum, Angliæ, Poloniæ, Scotiæ, aut Gheldriæ in regem suum eligerent. Ex quo nobis & heredibus nostris perpetua ruina, & Cæsareæ maiastati perpetuum detrimentum, idq; apertum ipsiq; Romano imperio eccreuisset. Hæc cum prenoscerentus coacti sumus ad salutem regni, & requiem hereditatum nostrarum consyderantes alias, quando in timore, lassitudine & grauamine consisteremus, id regnum sub protectionem & gubernationem suscipere, quemadmodum dilectiones uestræ & alij ex adiuncta Danicorum statuum annotatione sub illorum sigillo (quam quidem longe maluissemus modo per promissionem liquisset pretermisisse, & sane aperto dolore & commiseratione afficimur, propterea, quod talia de filio fratris nostri in lucem proferentur) ad longum intelligent. Germanicæ mishandelunge.

ILLVSTRISSIMI DOMINI CHRISTIERNI DANIAE, ETC. REGIS AD SVPRADICTAM EPISTOLAE AD CAESAREVM REGIMEN TRANSMISSE PARTEM RESPONSIO.

EXCVSARE QVIDEM POTES, VT TIBI & cofœderatis tuis uidetur factum tuum coram deo, aut qua id fronte ex

Coram hominibus putat dux factum suum defendi posse cæterum coram deo non.

fronte excusari posse audes dicere? Num preceptum habes, quo ut alienam rem expetas mandatum tibi est? Quod si magno id precepto uetuit Christus, qua tandem ratione eo in iudicio defenderis, in quo non quid scortatoribus illis uisum est, sed quid Christianum hominem decuit iudicabitur. Coram sacratißimo Cæsare, q; sororem tam turpiter abegeris, q; donatione propter nuptias spoliaris, quod citra illius mandatum aliena inuaseris, quod fratrem & sororium, patruelem autem tuum interimere uolueris, In exilium egeris, nomen famamq; illius tam indigne traduxeris. Neq; enim tam malum regimen nostrum fuit, ut tu ais patrue, ut nos pudere poßit, siquidem meliorem rerum a nobis gestarum rationem reddere non possemus, quam tu uiolentiæ tuæ poßis astuere. Hæc uero neq; miranda sunt tibi, qui idipsum non ignoras, sed uoluisti rem gratam facere aduersarijs nostris scortatoribus & lenonibus illis, deinde et causæ tuæ patrocinium accessurum confidebas, si malum regimen nostrum citra probationem magna tamen cum calumnia nostri inculcares. Tametsi nihil ad te quales uixerimus. Peccatores enim sumus & infirmi, atq; hac subinde, atq; illac impellimur, quod si operibus tuis tantum confidas age contemplare pedes tuos, & quæ tu commiseris perpende, Si ab omni culpa immunis es, fer. mus à te iudicari. Sin autem, desine festucam in oculo fratris aspicere. Quid uero ad te regimen nostrum? Ideo ne protinus malum futurum est, q; lenones illi malum esse predicarunt? Enimuero si impurißimorum hominum authoritas satis efficax est ad uitam hominum denigrandam oporte atq; cum scelestißimarum beluarum iuditio confestim singulum quemq; talem esse, nonne & Christus protinus talis censendus esset, qualem illum scribæ & pharisæi depinxere? Non igitur regimen nostrum malum est, quod illi malum putant, & tu malum uocas. Sed si res ita sese habeat, tum demum ut malum uocetur promeruit. Atqui nisi illorum factorum excusatione in palinodiam adigamus spurios illos, & infames proditores, sane ita, ut depingantur curabimus, ut citra meritum, neq; lenonum, neq; scortatorum, neq; spuriorum: citra rationem, neq; proditorum, neq; beluarum nomen attributum illis uideri poßit. Nobis adhuc, neq; ius deest, & consolatur innocentia conscientiam. Quo fit, ut omnium à nobis gestorum rationem coram omnibus regibus & principibus, reddere parati sumus. Et quod tu malum regimen uocas, idipsum coram omnibus hominibus exponere non moramur. Neq;

Regis Christierni tam malum regimen non fuit, ut pudere nõ posſit, siquidem meliorẽ rationem rerum gestarum reddere non posset quam dux belli.

Nihil ad ducẽ qualiter rex Christiernus uixerit paratus est enim rationẽ reddere.

Dux si immunis à peccato est iudicet regem.

Regis Christierni regimen non ideo malũ est quia illi malum uocãt, ostendet enim sufficienter in libro, qui aduersũ Danos quosdam est qualiter uixerit, Imo iure contendere de regimine suo cum omnibus hominibus paratus est.

Rex Christiernus nõ ideo iure spoliatus est q; de facto spoliatus est.

mur. Neq; ideo enim iure ſpoliati ſumus, quod uiolenter tu nobis reg
na ademiſti. Alioqui oporteret & ſacrilegum & furem excuſari, ſi
factum iuri, ut derogaret fieri non poſſet. Nunc uero plurimum inter
eſt, qualiter & nos ſpoliati ſumus, & tu introductus es. Iniuſte enim,
& uiolenter ſpoliati ſumus. Tu iniuſte & uiolenter non tam intro=
ductus es quam te ingeßiſti. Neq; tam aſſumptus es & electus, quam
in nobilitatis tuæ ludibrium accitus, ut cupiditatis tuæ ſordidißimis ne=
bulonibus fidem faceres. Id ſi iure fieri poteſt patrue, atq; ut illorum
quæ tua non ſunt inuaſor iure eſſe poßis ſtulti ſumus, qui hanc rem,
quaſi iniuriam grauem nobis illatam eſſe dicamus toties retractemus.
Sin autẽ tyrannũ uocant, qui in aliena temere citra rationem ſeſe im=
miſit, egre hoc ferre non debes patrue, ſi eo te nomine urgente indig=
nitate donemus. Si enim tu nobis iratus es, quia hæc tam uera ſcribimus
eaque tu audire cogeris, quanto putas maiorem nobis indignationem
ſub eſſe, qui hæc à te perpeßi ſumus, & ſi inter audiendum toto cor=
pore fremis, quanto maiorem dolorem nobis eſſe credis, qui hæc ſuſtu
limus? Nos itaq; ob malum regimen fuimus eiecti. Atqui eiectos fu=
iſſe non infitiamur, neq; hoc incõtrouerſiã reuocamus, ſed àn iure e=
iecti fuerimus in controuerſiam uenit. Neq; enim quiſquis pulſus eſt,
iure pulſus eſt, neq; quiſquis eiectus, iure eiectus eſt. Proinde duo hic
agenda ſunt, Sed alterũ in Danicam reſponſionẽ reiecimus, nempe iure
expulſos non eſſe nos. Alterũ, nempe te ſi probus fuiſſes non debuiſſe
ea regna acceptaſſe, conſequens eſt, ut et tu fateare. Sed obtulere ais reg
num, cur non acceptaremus? Alijs regibus ab imperio alienis tribuiſ=
ſent, cur non magis imperij principes acceptaremus? (Nam & uide=
mus hac quoq; in re te gloriam & gratiam uenari, quod probe tibi
debeat imperium multis nominibus, quia tu imperij princeps, quæ tua
non erant rapuiſti) Heredibus noſtris & toti ditioni noſtræ, ipſiq;
Romano imperio apertum detrimentum occreuiſſet, ſi alium aliquem
regem aſſumpſiſſent, cur ergo, ut heredibus conſuleremus, ut ditioni
noſtræ proſpiceremus. ut imperio caueremus non acceptaremus? Iſtæ
rationes tuæ ſunt, cur Danicum, Noruegicumq; regnum aſſumpſiſti,
quæ ſi dignæ ſunt, ob quas his rebus immiſcere te debuiſſes omnium
principum iudicium eſto. Atq; ut ad primum deſcendamus. Quæſumus
te patrue, àn omnia, quæ offeruntur acceptari debere unquã exiſtima=
ſti. Quod ſi leges eũ, qui oblatam furti partem, ſciens furti partem eſ=

Iraſci non debet dux Holſatiæ quod rex libere loquatur quando quidem ſi iratus eſt dux, qui hæc audit quõ regem decet iraſci qui hæc perpeſſus eſt?

Probat rex quod iure expulſus nõ fuit.

Argumenta ducis quibus defendit cauſam ſuam in eo quod regnum acceptauit.

Solutio argumenti primi non omnia oblata acceptanda eſſe.

Diuisio eorum quæ acceptanda sunt.

se eadem pena plectendum esse, qua fures ipsos, qui scelus perpetrarunt, sanxere. uolueréq; inuiolato id iure seruari, protinus uides non omnia, quæ oblata sunt acceptanda esse. Sunt enim quædam, quæ penitus, acceptanda non sunt. Aliaquæ tametsi ne acceptentur leges non prohibent, attamen infame est, indecorũ, acceptasse.

Diuisio eorum quæ offeruntur.

An est quispiam, qui hoc ignorat cum de oblatione questio decernitur id primum queri solere legitima ne sit ea, iureq; àn fieri potuerit? Nisi uero confestim arbitremur, cassas leges esse debere, quæ cum de testamento ultimaq; uoluntate anquirunt, primum anquirunt, liberum ne illi fuerit tale quid constituere, quale ultima illius uoluntate cautum est.

Videndum est àn Dani regnum offerre potuerint, deinde àn dux acceptare.

Itaq; uidendum est, àn offerre potuerint. Deinde àn tu acceptare, quod si primo euicerimus offerre illos tibi id potuisse, quod tu acceptasti protinus iure acceptare non potuisse conuinceris. Imo si non obtulere illi quorum interfuisset, sed tu illos ui coegeris, quid tum dicturus es patrue?

Dux in regnum Daniæ, uocatus non fuit ab omnibus.

Oblatum esse regnum ais ab omnibus, & in id communi omnium consensu uocatum. Sed id quo animo egregie patrue non dubitas asserere? Vocatum ais te. At à qua Daniæ parte, à quibus regni consiliarijs?

Tres Episcopi perfidißimi scortatores ducem uocarunt reliquis omnibus nolentibus.

Enumerabis forte mitrata aliquot monstra, quæ totam etatem in lupanaribus triuere. Ripensem, VViburgensem, Burglonensem, quæ si perinde cognosceres puderet sane ab his uocatum esse te, quibus ut similis uideri poßis simplicitate tua effecisti.

Episcoporum horum trium facinora.

Nos de illis nunc pauca dicemus reseruaturi suo omnia tempori. Neq; enim multum refert illorum homicidia, & facinora enumerasse, adeo egregie in Apostolorum locum successere pij episcopi illi. Neq; multum interest, quod alter cum castitatem uouerit domi neptem foueat ad libidinem: uiuente adhuc marito, & in tam nefandum exemplum omnes homines incitante: camq; cũ consanguineo seniore episcopo comunem habeat: quod in miseros subditos sacerdotes & plebem tam indigne deseuiat, q. delatores media in plebe foueat, qui rusticorum simplicitati insidiantes occasione capta omnibus illos bonis exuant. Alter dies & noctes crapulæ tribuat, homicidia, rixas, Lites infanda omnia excitet. Tertius utrumq; tam commune habeat, ut honorificum imprimis sibi ducat, si potandi certamine primas mercatur.

Hic non enumerantur facinora illa cæterũ in eo libro qui aduersum Danorum seductores est, enumerabuntur.

NB

Hæc & alia innumera non enumerabimus. Habent enim suam quæq; occasionem, cui reseruata sunt, solum id ostendere parati sumus, qui sunt, qui te uocauere, tametsi adhuc dubium multis esse poßit, àn tu illos, àn illi te induxerint. Quandoquidem, quæ

dem, qua per occasionem egisti, cum primum ad eam tyrannidem aspi= rares iudicia non sunt desyderati aut uocati in regnum principis. Om= nium suffragijs accitum esse te omnia oppida, arces uni tibi patuisse scri bis & impudenter sane scribis patrue, quando preter monstra illa, atq; aliquot lenones adhuc neminem allegare poßis, qui te adduxerit cum nos prudentißimos, & modestißimos presules integerrimæ incul= patißimæq; uitæ allegare possumus, qui nunq̃, ut aßumereris consen= sere, & ut à tyrannide desisteres, admonuere semper donec illis uitæ periculum contentasti in tam iustis conquestionibus finem imponerent. Nonne cum te monstra illa inducerent ad eas res moliendas, quæ per= fecisti, semper in faciem restitit sapientissimus integerrimusq; præsul Auo, Bildius Arnsiensis? Nonne & idem fecit Nicolaus Senior episcopus citra omnem fucũ, & simulationem inculpatißimus? Nonne & omnes fere regni consiliarij equites? Magnum Gøe equitem Da num eiusq; regni marstallum, ut uocant, equitem fortißimum & nobi= lißimum cum sacramentum nostrum exuere turpe nobilitati suæ, turpe generi duceret, neq; ullo modo tantum scelus in animo haberet commit= tere, ut ad te desisceret, et cum sceratoribus illis tecum fœdus feriret, literis quibus illi exitium minabaris ni tibi obtemperaret ad partes tuas compulisti inuitum & reluctantem, & deos omnes & homines pro= testantem, ne hoc sibi scelus imputaretur. Quid faceret miser? Suis uiribus tecum bellum gerere non potuit. Obsidebatur paßim à Carni= ficibus episcopis, Innocentiæ & fortitudini illius uim intentabas, itaq; quod unum tam afflictis in rebus poterat ad nos literas tuas misit ad= iuncta excusatione sua. Quæ omnia apud nos præsto sunt. Habemus enim tyrannicam postulationem tuam, qua ut à nobis ad te desisteret hominem compulisti, ne putes excusationi. locum futurum esse. Pari occasione, Olauum, Nicolaum, Kanutum, Henricum equites, tam in= dignis minis pepulisti. Literæ præsto sunt, quibus mors illis paraba= tur nisi partibus tuis accederent. Quid memoremus fortißimos uiros. Magnum Henricum, Magnum Bildium equites, quid famatißimos, Auonem uiuentium, Ericum, Cromdiacum, Othonem, Holgerum, Laurentium, VVestenium & Georgium fratrem omnes, primæ no= bilitatis uiros, qui hanc coniurationem semper exosi fuere? Quid innumerabiles alios quotquot sub eorum, qui prius dicti sunt imperio degebant, nobiles uiros, qui conspirationem hanc execrati semper fue=

Rex allegare potest integerrimos episco= pos qui dicti in faciem restiterunt.

Omnes regni consili= arij exceptis illis nebu lonibus dicti in faciem contrarij fuerunt.

Dux literis suis quibus exitium mina batur his qui sibi re= sisterent effecit ut no= lentes accesserint.

Rex habet literas ducis ad D. Magnũ Gø regni Daniæ Mar schalckum quibus mi nabatur illi omnia ni partibus suis accideret Hoc idem fecit dux in alijs qui enumeran= tur.

Enumerantur nobilis= simi uiri, Iutiæ, quæ pars ductu trium epis coporum prima desci uit qui nunq̃ dicti neq; nebulonibus illis fauerunt.

Dux oppugnauit multas arces in Iutia, quomodo ergo uerum est quod dicat ab omnibus se uocatum esse.

Dux Holsatiæ cum uideret nobilissimos uiros in ducatibus illis improbare istam suã coniurationem conuocatos in arcem suam Gothorpum ui coegit ut sibi sacramentum quod regi præstiterãt nunc sibi darent, qui cum cernerent in id se redactos amare fleuerunt.

Henricus Powiscus nobilis uir cum cogeretur dare duã sacramentũ amare flens egregiam sententiam dixit.

In Fionia dux neminem sibi fauentem habuit.

Enumerantur nobilissimi uiri, qui cũ audirent trium episcoporũ rebellionem cũ duce iterato regi sacramentum præstiterunt.

re? Et hi omnes Iutæ sunt, quam tu Daniæ parte inferiori soles, regnum tibi detulisse, & citra omnem potentiam omnemq; illatam uim te suscepisse. Ne quid dicamus, quomodo eadem in regione tu Sunderburgum arcem, quæ charissimæ coniugi nostræ ob donationem propter nuptias cesserat obsedisti, & oppugnasti, tandemq; uiribus tuis in potestatem redegisti. Adeo etiam in coniugem nostram bellandum esse tibi duxeras. Quomodo Segebergam, quomodo Scandelborgum, aliasq; multas non quod tu dicis sponte & ultro, sed minis & terrore, ut tibi parerent compulisti. Neq; in Iutia solum, sed & ducatibus nostris, Holsatia, Stormaria, Slesuico. In quibus dum nobilitati, quæ nobis fauebat, & sacramentum præstiterat insidiareris, honesti specie in arcem tuam Gothorpum conuocabas, & aduenientes citra fidem, satellitum tuorum præsidio conclusos, flentes eiulantesq;, ut nostrum nobis sacramentum remitterent, atq; in tua solius uerba iurare compulisti, quæ dum faceres, nonne permouere debuissent, libere aliquot nobilissimorum equitum uoces, Inq; his Henningi Powischi senioris, maturæ ætatis uiri, à quo auditum est. Ego inquit, prouectus nunc annis sum proditionem tamen unq̃ attentaui. Proh deum, quod iuuenis nunq̃ agressus sum, id nunc senex, ut faciam tam indigne compellor. Dictum est hoc, non ab eo solum, sed & Sinardo, Ponischo, & alijs quos male habebat in id se nunc uiolenter pertrahi, ad quod iure sacramentoq; prohibebantur. Et tamen omnes sponte paruisse tibi, omnes nobis ob malum regimen renunciasse non uereris dicere. Et hæc ad Iutiam pertinent. Ceterum nusquam minorem uiolentiam, tametsi isthic maximam feceris, intentasse compereris. In Fionia nullum habeas, qui partibus tuis studeret, sed & nobilitas & populus iterato sponte sua, in uerba nostra iurauerat, postquam scortatores aliquot episcopos, Iutos tecum conspirasse compertum habuerunt. Testantur id Georgius Marsuinus regni consiliarius eques. Testantur Iohannes Bildius, Iohannes Hurnus, Iohannes Bero, fortissimi & promptissimi equites. Testantur Laurentius Scynbelus, Iohannes Stichenus, Petrus Ebbo, insulæ illius primarij, & nobilissimi uiri. Testatur Iacobus Ardenborgius arcis Niuburgi præfectus, quibus omnibus ni tibi parerent dira interminatus es. Et principio quidem cum ad omnem impetum pro nobis sustinendum paratissimi essent, ubi uires deesse nobis conspexere, quibus uiolentiæ tuæ obuiam iremus, nunq̃ uoluere committere tamen, ut

sacramentum

ſacramentum exuerent niſi dum per te coacti, epiſcopi cedere compul=
ſi ſunt. In Laghelandia. Othonis Krompeni equitis tute noſti quanta
erga nos fides fuit . Sialandiæ primæ Daniæ regni inſulæ poſtquam à
nobis, Iutones defecerant, omnes proceres incolæ iuramentum renoua=
runt. Epiſcopus Albas Sørenſis, Prior in Anderſcouv, Albertus, Ia=
cobus, Matthias, Eryd equites, omnes regni Daniæ conſiliarij. De=
inde, & Henricus Gøe ſua erga nos fide toti orbi commendatus. Io=
hannes Hurnius equites. Demum & Iohannes Kraetzius, Georgius
à VViſcho, Kanutus Ruthus, Andreas Henricus, Magnus Scauvins,
Primores omnes inſulæ illius, qui poſt auditam tuam cum Iutis rebelli=
onem nihilominus iterato ſe iuramento nobis obſtrinxere. Idem fecit
omnepromiſcue uulgus. Mercatores omnes. Et quicquid incolarum no=
biliſsima in ſe inſula continet. Scania, quæ apud ueteres. Scandiuania
fuit, tantum abeſt, ut in conſpirationem conſenſerit, ut etiam ſuo præ=
ſuli. D. Iohanni VVezio, noſtro nomine poſt defectionem tuam, ſa=
cramentum preſtiterit, & renouarit. Accepere idipſum preter uulgus
quod diximus nobiliſsimi quiq; citra omnem fucum cum nemo eſſet in
tam uaſta regione, qui non execraretur, & tuam, & in trium laruato=
rum epiſcoporum rebellionem, cuperetq; id in iugulum illorum retor=
quere. Exemplo eſt Lundenſis Metropolis, inſulæ illius preſul, qui
pridem nominatus eſt. Ioannes VVezius, cuius adhuc fides apud nos
enituit. Exemplo eſt Henricus Ogho, Henricus Cromdichius, uterq;
eques & regni conſiliarius. Axelo Braus, Tuggoq; frater, Mauritius
Iacobus, Holgerus Georgius, Trudo frater Nicolaus Lucho equites
omnes. Deniq; & Nicolaus Thorbernus, Et alter prebernus, Lago
Hurnus, Nicolaus Hachus cum tota eiuſdem dictionis nobilitate. An
non meminiſti, quomodo tu octo menſibus Malmogiam huius regionis
oppidum obſediſti? Quomodo in illius ſenatum dira intentaſti, quem
ſane damnare non debueras, ſi generoſo animo fuiſſes patrue, ſed om=
ni potius honore afficere quod pro uero, legitimoq; rege, pro fide tutan=
da tam fortiter reſtitiſſet. Hæc omnia cum talia eſſe probe cognoſcas,
non uereris tu omnium hominum, omnium oppidorum & arcium ad=
miſsione uocatum eſſe te & introductum, neminemq; reſtitiſſe tibi men=
tiri, quum octo menſibus Hafniam Malmogiamq;, Scandelborgum,
Flenſborgum, Sunderborgum, Turnyngum, Renſborgum, Sege=
bergam, Koldingum, Kallenum, Oldenborgum, tametſi non omnes ui=
ribus

In Laghelandia con= ſimiliter dud nemo fu= uit.

In Sialandia pri= ma regni inſula om= nes cum audirent no nam epiſcoporum de fectionem iterato regi ſacramentum preſti= terunt.

In Scandinania ſe quuti ſunt omnes ex= emplum Sialanden= ſium.

Euge egregie dictum quod dux ait ab om= nibus ſe uocatum fu= iſſe.

Dux Malmogiam Scandinaniæ oppidū menſibus octo obſe= dit.

Cum tot arces terrore & minis & obſidi= one in poteſtatē rede gerit dux non ueretur tamē ſe ſponte uocatū & admiſſum dicere.

ribus omnes tamẽ terrore & minis in potestatem, non ut tu ais sponte & ultro redegeris. Et facile id ipsum tibi fuit, Cum nunquam existimaremus futurum esse, ut tu litteris sigillatis tuis contrauenires, quibus solemniter, ut in conuentum ad Penthecosten indictum concederes iuratus eras. Vnde neq; bellorum conscij opus esse non putabamus, ut admodum munirentur partim, quod de te nihil nisi optimum sentiebamus. Nam & literas ad nos dederas, uix ad dies quatuordecim, priusquam bellum nobis indiceres, quibus omnia nobis optima de te speranda esse dicebas. Partim quod earum quae enumeratae sunt, arcium magna pars ad charißimam coniugem nostram attinebat. Cum qua non existimabamus bellaturum te unq̃. Vides nunc patrue id quod ostendere prius debuimus uerum esse, nempe comunibus regni suffragijs non electum esse te, necq; plebis, & populi consensu, unquam admissum, sed cum uiribus superior esses. In id enim, cum foeneratoribus conspirauerās uolentes nolentes pertraxisse. Cum id admittere cogerentur, quod ne fieret prohibere non poterant.

Nomina arcium quarundã quas subegit.

Qualiter effectũ est ut tam breui tempore in potestatem suam eas arces dux redegerit.

Dux literas ad regem dederat. xiiij. diebus ante indictum bellum quibus illum optima quaeq; sperari de se iusserat.

Epilogus prioris.

SEQVITVR illud, quod principio in controuersiam uenire debere diximus, nimirum, àn quemadmodum tu ais, Danicum tibi regnum offerre potuerint. Illud uero non solum publica omnium regnorum consuetudine, sed & priuatis legibus interdicitur. quid quod & natura non patitur in apibus, duos reges esse, neq; in armentis, duos qui imperent, quanto minus fieri queat, ut ullo exemplo testificari poßint, liberum id illis esse, tametsi omnes consentirent, ut publico tibi suffragio regnum uiuentibus nobis offerrent. An non enim sacramentũ, ubi semel praestitum est, semper praestitum est, neq; ut exuatur ullo unquam iure fieri potest? Quod si quando uisum est, regem expulsum, iure expulsum, iudicatum esse, nunquam id sane citra inestimabiles occasiones effectum est cum amplius, ut regeret ob infanda inidoneus uideretur. Deinde sepenumero admonitus noluerit resipuere, In nobis cum tale quid nunquam inueniri potuerit, aut certe nemo sit, hominum omnium, cui rationem rerum à nobis gestarum reddere, parati non simus, quae poterat tandem ratio esse, cur offerre si uoluissent regnum tibi debuerint modo iuris non uiolentiae ratio haberetur? Hic forte rides patrue, quod preter comunem hominum de nobis existimationem loquamur audeamusq; dicere rerum omnium à nobis gestarum rationem, paratam esse, Sed non ridebis tandem cum compertum tibi erit, quid

An regnũ duci potuerint Danorum seductores conferre.

Probationes cõtrariae.

Iuramentum semel prestitum semper prestitum.

Regem nunquam expulsum iri leges aut iura aut hominũ consuetudo permittunt citra maximam necessitatem.

ad Danicas

ad Danicas obiectiones responderimus, quo in negocio tametsi inuiti uersabamur, dandum erat tamen hoc ipsum nomini, & honori nostro ne omnes existimarent uera esse, quæ improbi homines nullo non die comminiscuntur. Porro si quid commisimus, quod protestamur nullũ esse, id omne iure commisimus. Neq; ut desisteremus admoniti sumus, quod tamen in priuilegijs eorum, quæ ipsi tantopere iactant cautum est.

Si quid fecit rex protestatur hic iure à se factum esse. quod & probaturũ se offert.

Deinde quanta ea iniuria, & deo & hominibus illata patrue, si ob id quod scortatoribus quibusdam morem non gerimus, protinus oporteat ad alium aliquem rei uniuersæ regimen detulisse, aut quibus id legibus, quo id exemplo docere poßint? Nam in his quidem rebus, quæ ad abdicationem pertinent, priuatam quidem illam, sed cuius etymon ad multa subinde transferri potest, neq; semper permissum est abdicare, neq; omnibus, ut abdicent liberum est, neq; omnes, ut abdicentur leges sinunt, quõ minus in comunibus reipublicæ rebus licet, in quibus tãto grauiora pericula proueniũt, quãto priuatis respublica præstãtior et dignior est.

In abdicatione non licet semper & ab omnibus & in quemlibet filiũ animaduertere quantominus in rebus publicis.

Itaq; legislatores id uidẽdũ sibi semper duxere, quales essent, qui abdicarẽt, ꝗ sepenumero futurũ sciebãt, ut innocui à sceleratissimis nebulonibus grauià perpeterẽtur insurgeretq; ĩ meliorẽ se filiũ pater, ꝗ cũ priuatis in rebus magni estimatũ sit, in publicis quis negabit diligentius adhuc perpendẽdũ esse? Proinde si ostenderimus à nobis id regnũ iure deponi nõ potuisse: protinus euincimus tibi, neq; iure aliquo, debuisse deferri.

Si ostenderit rex à se regnum iure imo uoueri non potuisse euicit sane neq; inducem iure conferri potuisse.

Principio igitur uidere debes, quales ijdẽ fuere, qui primi huius ad te rei seriem detulere uoluereq; nouarũ tibi rerũ, spem ingerere. Deinde quibus in id de causis incitati fuere. Et prius quidẽ tametsi dißimulare longe satius esset, neq; admodũ oporteat hominũ uicia detegere, tamẽ hæc causa requirit, ut nihil alius de illis dicamus quã ꝗ ipse perinde nosti fuisse, nempe sceleratißimos homines, qui in eam te rem, primum pepulere. Vnde plurimum iam causæ adimitur protinusq; fit. ut inuisa sit oblatio, quæ à tam pestilentibus monstris tibi facta est.

Qui obtulerunt scelestißimi fuere proinde iam primum multum causæ adimitur.

Parte alia laudi id nobis tribuatur, quod peßimis quibusq; minus grati fuerimus. Quis uero ideo protinus nos damnauerit, ꝗ ex illorũ sententia minus gesserimus omnia patrue? Aut quis ideo Christum incusandum putat, quod phariseis nunq̃ sibi duxerit obtemperandum? Quod si aleatoribus & scortatoribus & lenonibus & homicidis leges penam etiam statuunt, quomodo fiet, ut his regnorum tralationem sint permissuræ? Atqui longe adhuc sceleratiores eos esse ipse compertißimum ha=

Homicidæ erant & episcopi quibus cum leges penam statuant, quomodo ius adimendi regni illis permittitur.

N

mum habes patrue. Neq; uelimus uero id dicere te obtulerunt, habemus, molestus ne sis nobis Christierne patruelis. Enimuero non satis est, quod obtulerint, neq; sufficiat, quod habeas. Fit enim, ut usurpent subinde homines quæ sua non sunt, & hinc adimant, unde iure non decuit, demum & in eos conferant in quos ius collationem fieri non permittat.

Ex facto nihil derogari posse iuri.

Quandoquidem non ideo protinus iure collatio fit, quod accidit ut fiat, sed si deniq; citra culpam fiat. Eoq; non simpliciter spectare conueniat, an oblatio tibi facta est, sed an iure, & ab illis fieri potuerit. Porro iure fieri non potuisse multa conuincunt. Primum quod nihil commisimus, ut diximus, ob quod illud nobis regnum derogari deberet, Deinde non omnino tribuimus id illis, quod regem semel assumptū, & communibus suffragijs assumptū, pro animi libidine dimouere queant.

Regem semel electū deinde omnium suffragijs confirmatum non esse eijciendum.

Cur enim si non placuimus nos assumpsere? Si placuimus autem aliquando, cur nobis uim modo intentare sese iure posse confidunt? Num elegere uiuente patre cum sextum ætatis annum ageremus. Num inter illos, an te confirmationem ad annos triginta duos uiximus? Tantum tempus, an non existimandum est, sat longum esse, in quo nostri periculum facerent? Iuuentutem uero ita exercuimus, ut in nobis reprehensionis locus non fuerit. Et hæc uiuente Illustrißimo Domino patre nostro, post cuius mortem cum, ut diximus, tricesimum ferè & secundum annum ageremus omnium consensu, quod ipsimet fatentur assumpti sumus, & confirmati, & trium regnorū de more posseßionem nacti, & coronati, ut aiunt, ne quid preuentos sese in electione aut in eam ui adactos conqueri poßint.

Inter electionem & confirmationem regis Christierni uiginti sex anni fuere quo tempore si quid indignum fecit se rex cur confirmatus?

Elegere uero primum, quo inter medio tempore, nempe uiginti sex annis, inter eos uiximus. Demum & confirmarunt, Sacramentum promissae omnes prebuerūt, nobiles, ignobiles, sacrati, prophani. Hic si iniqui eramus, si tam tyrannico ingenio, si digni ut expelleremur, quid accidit, ut confirmarent? Cur iterum regem suum, declararent? Cur leges quas ipsi sibi asscribunt, posteriore hoc facto irritas facerent? Si enim regni priuilegijs (de quibus quid sentiamus aduersum ea monstra ostensuri sumus) liberum illis est, quod aperte insidiamur, pro animi libidine nouos subinde reges assumere post alteram aut tertiam deniq; assumptionem magis liberum esse non potest, quod non deceat regum infinitas penas esse, infinitas condemnationes, infinitos metus, utq; ea quæ ipsi priuilegia uocant, nunc eundem admittant, confestim iterum confirment.

Priuilegijs regni Daniæ quæ ipsi iactant respondebitur in eo, qui aduersus Danorum seductores est libro.

firment. Deniq; citim bis factum corroborent, & tandem quod ter sponte uoluerunt penitus infringant. In summa, ut ea sursum deorsum trahantur, utcunq; scleratißimis hominibus pro tempore uisum fuerit. Verum initio quidem liberum esse illis (modo liberum sit) aperte dicendum est, ut sacramentum suum, cui uelint elargiantur, & sese alicui sponte subijciant, quem tamen semper dum habituri sunt. Postquam uero ex libertate in clientelam suscepti sunt eũ necessario sibi patronum habere debent, cui sese prestita iam fide submiserunt. An non hoc, & totius orbis consensu receptum est eos, qui religionem aut parthenonem, aut Cenobium ingrediuntur, dum ingrediuntur liberos adhuc esse, atq; in utramq; uitam perinde idoneos. Postquam uero sponte sua religionem induere, nefas illis esse ea ex uita pedem extricare, neq; permitti nisi paucißimis singulari beneficio regredi, quos aut etas immaturior excusare, aut ualetudo infirmior tueri ualet. Nos autem ut expelleremur, ipsiq; nostrum sacramentum exuerent cuius illis beneficio indultum est? An Pontificis? An Cæsaris? An aliorum regum fratrum, quos oportuit factorum nostrorum iudices primum esse? minime sane. Quod si uero tu Friderice patrue, à tribus illis, à quibus electus es loqueris, ut res autem habet intrusus, sasitatus fuisses num liberum illis esset prophanis fieri, & episcopos exuere protinus respondissent fieri, id nequaq̃ posse, ut qui semel sacerdotes sint, & episcopi protinus desinant sacerdotes, & episcopi esse nisi euocatis primum alijs eius ordinis magna celebritate, & causa audita, quæ si inexpiabilis esset suum illis sacerdotium uix tandem derogaretur. Ipse uero si tum intulisses, quanto minus in regibus id fieri posset, ut qui semel assumpti sint (quando & hi consecrantur) confestim ad hominum libidinem citra euocationem regum aliorum citra causæ determinationem, imo uerius citra omnem iuris propositionem, quando nunq̃ iure nobiscum aliquid attentauere quid tum dicturi erant? Hæc non considerasti patrue tot sapientißimis uiris presentibus, & uestitu ipso protinus argumentum suffecturo tibi, nisi forte pro pastorali pedo, hastas habuisse dicas, & pro infulis loricas, quo factum sit, ut huius tu questionis mentionem inijcere obliuiscere. Quod sane ita factum credimus alias nunq̃ id nobis persuasuri nisi à regni cupiditate, ita in transuersum actum esse te fateri cogamur. Perspicua hæc sunt. Voluimus enim clarioribus argumentis ius nostrum tueri, neq; committere,

Interpretatio legis si quæ est in Dania de sacramento exuendo.

Quæ parthenonen ingrediuntur post uotũ semel emissum nõ possunt iterum reuocare quantominus in regno.

Priusquam episcopus aliquis expellitur conuocantur episcopi quã tomagis pro rege expellendo opus fuit regum fratrũ consensu.

Citra iuris propositionem aut citra ullã admonitionem factã rex expulsus est.

ut doctis illis episcopis tuis, laborem facesseremus. Nos autem cum prin cipio electi essemus, tandem etiam ab omnibus confirmati sumus, Finem itaq; iam tũ habuere libera illa priuilegia, ut quæ iam ex hoc cassa facta fuerunt, quod post tantum tempus dignum Christiernum duxere, cui data se fide subijcerent: non aliter quam iam prophani esse desinere cũ in episcopos confirmantur, inq; eos alterius conditionis acceptandæ (quæ prius id illis liberum permiserant priuilegia) locum iam nullũ amplius inueniunt. Quod enim principio liberum erat non facere, id semel admissum num protinus iniquum, ut rescindatur iudicandum est? Quod si uero bis admissum est, num adhuc iniquius. Si ter uero iniquißissimum? Sed & leges, quod semel legittime promissum est, id ratũ semper habere uolunt, & secunda lege à deo sancitum est, ut quod semel egressum est é labijs, id obseruetur, quantomagis id obseruari meretur, in quod dei nomen, non semel, non bis, sed ter assumpserunt? Primũ electi sumus. Deinde post annos uiginti & sex cum annũ, ut diximus, tricesimum & secundũ ageremus confirmati. Demum cum nobis principio bellum inferres iterata se nobis fide Scania. iterata fide Sialandia, Fionia, Laghelandiaq; & aliæ citra ullum dolum malum submisere. Sponte iurauerunt enim Episcopi, Abbates, equites omnis sexus ordo conditio non alium sese regem q̃ Christiernum habituros. Vnde effectum est, ut tibi quod diximus minime offerre idipsum iure potuerint non hercle magis q̃ neq; nobis adimere. Quid offerrent enim? fidem suã? Atqui eã nos habemus, neq; remittimus autẽ, tandem ipsi uiderint cum iudicio dei staturi sint. An regnum? De facto non loquimur. Iuris hic questio est, atq; non possunt. Electi enim sumus. Confirmati sumus. Corroborati sumus. Preuenimus annis te triginta septem patrue. Atq; hic quidem dicturos scimus mitratos illos aliquos regni priuilegijs contrauenisse nos, proinde dignos esse, qui tot regnis exuamur, quasi uero quod ipsi diuinis & humanis traditionibus nunq̃ paruerint, & traditã à sanctißimis uiris episcoporum regulam semper aspernati sint (Disconuenit enim, alea, luxus ebrietas, et magna illa uiciorum lerna cum successoribus Apostolorum) protinus suis prouentibus exuti sint, & in ordinem redacti. Sed regni priuilegijs ulla in parte per nos derogatum esse aperte inficiamur. Illos uero tales esse tute negare non potes. Contrauenimus enim priuilegijs nos? cur non admonuerunt? Cur certiores nos non fecerunt? Renuimus uero aliquando

Similis ratio in his priuilegijs quæ ipsi iactant & in episcopio ut post confirmationẽ nefas sit regredi.

Lex diuina & humana q̧ semel egressum ẽ confirmari uult Deuteronomij.

Quanto magis conuenit quod bis confirmatum est obseruari.

Nihil habuisse scelera tos illos quod offerrẽt non fidem non regnũ siquidem hæc ex ui iuris in potestate non sunt.

Solutio illius q̧ aiunt aliquot regni priuilegijs cõtrauenisse nos.

Si contrauenit priuilegijs rex cur non admonuerunt.

quando iure stare? Minime. Nonne autē semper iuri staturos pollicebamur ultroq; obtulimus? Neq; obtulimus solum, sed & singulis promiserimus in quadruplum reddituros nos si quid in nos iure, quod conquererentur habere possent? Hæc omnia Arbusiensis episcopus Magnus Gφe, Kanutus Henricus & Olauus Nicolaus equites & alij aliquot nostro illis nomine retulere, Tametsi plane ignorabamus, qua in parte uel unum apicem priuilegiorum leseramus. Hic consydera Friderice patrue id primum fieri debuisse, quod ipsi in derogandis sacerdotijs usurpare sibi solent, nempe causam illorum ad sacratißimum Cæsarem & reges alios aut principes, aduersum nos agendam mittendam fuisse, nosq; ad respondendum uocandos. Si parere noluissemus extraneis principibus generales regnorum conuentus indicendus in eumq; nos uocandi eramus. Tum si causæ nostræ diffisi fuissemus occasio oblata erat, qua sese suamq; causam principibus insinuarent. Illorum si nos minime permouisset authoritas, dandum hoc illorum erat calamitatibus, quod in suam salutem prospicerent. Enimuero ante hæc omnia admonendi eramus, instruendi eramus, offerenda erant priuilegia, atq; eisdem contrauenisse nos ostendendum. Nihil horum tamen factum esse ipse testis es, & tot milia hominum testari possunt. Quinimo uero in iudicium semper appellauimus, Hortabamur, Admonebamus, ut si qua in parte lederentur id nobis significarent. Omnes reges & Christianos principes iudices in tam iniqua causa nostra flagitauimus. Palam publiceq; satisfacere omnibus quicunq; conquerentur obtulimus. Nihil permouere tamen hæc omnia. Vis nobis per eos à te intentata est, Expulsi sumus, In exilium concessimus, neq; prius unq̄ nobis constitit, aut cur tu preter iuramentum nobis prestitū rebellares, aut quare illi à nobis desciscerent prius in Sialandiam cū copijs transieras nosq; aliquot menses è regnis auitis concesseramus. Nam quibus nobis bellum indixeras literis minime arbitrabamur regnis insidiari te adeo tua nobis integritas imposuerat. Et mirati illi prius abijsse nos cognouerant, teq; tot cinctum cohortibus uiderant, priusq̄ assumptionis tuæ causas perscriberent. Hinc prodiere uirulentæ aspides illæ duæ aduersum nos altera ex obsidionalibus ad Hafniam castris, altera ex Roskyldia pari tempore, dū utraq; nobis ex parte inuidiam conflare nitebamini. Sed utramq; somnolentiam pari fœlicitate contriuimus, ut nihil magis residuum tibi esse conqueri poßis quam unicam iniustam

Rex obtulit se iuri cū illis staturū & pernotabiles, & Magnos presules & equites quadruplum obtulit per soluturum se, si cui aliquid ademisset.

Quid agendū fuerat illis anteq̄ regnū illud regi fuisset adimendum.

Habenda pōtificis potestas Regum et principum uoluntas.

Iuris determinatio.

Non constitit regi cur dux rebellaret (nam quæ conditiones diffidatorijs literis inclusæ erant indignæ erant) priusq̄ in Sialandiā transcenderet.

Vno tempore prodijt liber seductorum Daniæ & duas Alter ex castris alter ex Reskyldt.

Epilogus huius partis.

regni quod tuum non est possessionem, quam si iuste perdidimus, iniuste ne unq̃ puta futurum, ut conquiramus. Sin minus obuersetur animo tuo & causæ nostræ iustitia & innocentiæ tuæ simplicitas, qua passus sis, confestim in patruelis locum preter ius fasq; surrogari. Hæc cum ita sint patrue, neq; nos priuilegijs regni contreuenerimus, neq; fidem et iuramentum, quod semel prestitum est, cassum irritumq; fieri potest, neq; admoniti sumus unq̃, neq; ut secus faceremus requisiti, neq; in ius uocati. Ipsi uero nos sepenumero, idq; etiam nuper peremissis, qui pre nominati sunt Arbusiensi Episcopi magnoq; Gȯe obtulimus promptos nos esse omnibus satisfacere, prius etiam expulsi sumus q̃ compertũ haberemus, quibus id rationibus fieret, nonne protinus manifestum est, iure derogari nobis regnorum possessionem non potuisse, quanto minus offerri tibi, cui in ea, ne tantillum quidem iuris esset? Et hæc de hac parte, quæ oblationem iure tibi fieri non potuisse ostendimus, etiam ut omnes promisaue in id regni consiliarij omne uulgus consensissent. Idipsum uero longe alienissimum est. Aduenisti tandem exspectatus ille, & fœlicibus auspicijs ab innocentis Hackri sanguine exorsus es, quid commisit autem animosus iuuenis, aut quare tantum iuris mitratis scortatoribus permisisti? Scilicet uero, quod nobis fidem seruare uoluit protinus dignum reris, qui supplicio afficiatur? Et quem tu fide data ad te recepisti eum, ut interficeretur permittere debuisti? Oblationem tibi factam ais, & quæ eam in rem adducas, preter scortatores aliquot, qui terrore & minis optimos uiros ad se compulere, neminem habere posis. An ignoras, quanta nostri exspectatione miserum uulgus, quato nostri desyderio tenetur? Et tibi sane liberum erit, donec secus deo uisum fuerit innocentem populum trucidare, & Hackrum pluribus inferijs opulentum reddere, & quotquot Christierni regis nomen assumpserint indigne perimere: non tamen stabilitam erga nos propensitatem neq; radicatum iam profunditus nostri desyderiũ auellere poteris. Id uero magnum oblationis factæ iudicium est, omnem de nobis sermonem interdicere, penaq; capitali prohibere ne Christierni auitis in ditionibus memoria fiat, quod si illis animis exspectatus fuisses, atq; tu asseris patrue, quam nam ad rem illo tibi interdicto opus fuisset?

Dux qui se ab omnibus exspectatum dicit ubi Hafniã Malmogiãq; potitus est, nobilem uirum Nicolaum Hackrum quia strenue regis partes tutatus erat interfici publice fecit.

Omnis populus regẽ Christiernum desyderat, quale est ergo indicium uocati ducis?

Dux pena capitis interdixit ne quis mentionem regis Christierni faceret in Daniã quale & hoc signum esse potest.

SED & hoc non incomode occurrit Friderice patrue, an tibi liberum fuisset, citra honoris iacturam, aut iuris uiolationem, quod nobiscum contraxeras: regnis illis te ingerere, ita ut etiam donemus quod

omnes te aſſumpſerint. Nam & hoc cum non eſſe xerint, ut oſtendimus: omnem cauſæ tuæ adimit æquitatem uiolentia. Verum ita faciamus eſſe. Atq; hic obiter conſydera non omnia quæ offeruntur acceptanda eſſe, quid enim ſi partem furti ad te quiſpiam detulerit, ideo ne protinus integrum eſſe tibi exiſtimabis, citra honoris iacturam, ut diximus aſſumere? Sunt igitur quædam, quæ ſi aſſumantur leges puniunt. Nempe eodem in ordine, & in fures & participes furtorum animaduertunt. Atqui pridem nihil illis, cur nos deprimerent, teq; aſſumerent iuris fuiſſe oſtendimus, unde neceſſarium eſt, & id ruere, quod primum aſſumpſeras, nempe quod ais. Obtulerunt, cur non acceptaremus, quando neq; omnia acceptanda ſunt, quæ offeruntur, neq; oīa quæ offeruntur, iure offeruntur. Age uero longius progrediamur, atq; quo minus acceptare potueris oſtendamus. Enimuero, cum ad te uenerunt ſcelerati illi impoſtores, num tibi conſyderandum fuit, quales eſſent, qui ad te regnum Daniæ detulere. Atq; ut iure aſſumere poſſes, num à talibus oblatum aſſumere deberes? Quandoquidem tametſi quædam interdū iure haberi poſſunt, per quoſlibet, tamen ut acquirantur uetitum eſt. Veluti ſi quando in controuerſia uerſatur hereditatis diuiſio, quæ uni magis q̃ alteri iure competit non protinus fit, ut per quoſlibet homines ius ſuum ſibi uendicare poßit, Siquidem per uetitas artes, per incantatores, per magos ſi quod ſuum eſt: quis aſſumat: is legis reus protinus efficiatur, quod ad rem quidem in ſe iuſtam: iniuſtorum tamen opera ab uſus ſit. Par ratio in multis alijs eſt. Itaq; & legibus quoſdam, dum magiſtratu digni erant, quia tamen malorum & ſceleratorum ſe cohortibus anxerant comuni populi iudicio repudiatos eſſe, quanto magis idipſum conueniebat conſyderare te, quod ſi perpendiſſes manſiſſet integrum tibi, & inuiolatum nomen, neq; commiſiſſes, ut apud omneis tyranni tibi nomen infligeretur. Obtulere itaq; ſcelerati: obtulere maleficia: ideoq; obtulere quoniam nos amici, ut à nequitia deſiſterent admonueramus. Vnus cum neptem domi ad libidinem foueret, uiuente adhuc marito. eamq; etiam cum ſeniore epiſcopo auunculo ſuo comunem haberet, quod preter epiſcopi profeßionem eſt, per nos admonitus eſt, & requiſitus, ut à tali ſe infamia purgaret mulieremq; marito reſtitueret. Hic nihil preter Chriſtianam petitionem fuit. Cum uero nos idem ſepenumero ingeminaremus pertęſus tam piæ requiſitionis epiſcopus, aduerſum nos primus hæc omnia machinatus eſt, teq; eam in rem inſtigauit.

Ducem ut iure aſſumere poſſet Daniæ regnum non tamen debuiſſe illis offerentibus acceptare.

Quædam aliquando iure haberi poſſunt, quæ tamē ſi per quoſlibet delata habeantur legis reum habentem faciunt.

Cauſæ propter quas epiſcopi illi tres aduerſus regem conſpirauere.

Epiſcopus Burglonenſis una cum auunculo ſuo domi alit neptem ſuam ad libidinē uiuente illius marito, unde à rege rogatus, ut eam dimitteret, in

regem iratus conspirauit, Alij ob nimiam crapulam à rege rem prehēsi idē fecerunt.

rem insignauit. Hic duo erant quorum authoritas alios adhuc duos frequentius, ut à nimia ebrietate continerent à nobis requisitos ad se pertraxit. Hæc origo mali fuit, per hos electus es, qui neq; te eligere debuerant, neq; digni erant, ut assumere te possent principem non omnino prius contempnendum modo pristina tibi uitæ supermansisset integritas. Et hanc tu electionem, quæ per indignos & maleficos homines fit, atq; ut boni essent iure sane non fit dignam existimas quam imis fundamento inniti fateare. Quod est isthic tale, quale tu tam frequenter iactare soles? Proinde id iuris fundamentum. Electio facta non est legitima. Voluntariam non esse iam euicimus, Imperasti enim minis tuis, ut fieret, & ab iniquißimis hominibus facta est, neq; tam facta, quando in illorum potestate non erat, ut fieret q̃ a te uendicare, ut speciosum iniuriæ abs te nobis illatæ titulum posses pretexere. An uero in manibus scortatorum erat nobilißimi regni titulum, & regimen citra iuris concessionem, & maximæ partis optimorum saliciet & integerrimorũ uirorum consensum citra ullum nostrum meritum obtulisse? Quamq̃ uero omnia libere fieri tibi potuissent, atq; ita faciamus esse, quod maximi & optimi & sanctißimi presules, & equites obtulissent, habuissentq; idipsum iuris ex promißione, nonne adhuc considerare te decuit non omnia omnibus decora esse, atq; adeo ut alijs quibuslibet liberum esset, Angliæ, Poloniæ, Franciæ regibus aut alijs, id regnum acceptare (quandoquidem secunda hæc causa est, cur acceptasse te regna illa perscribis) non tamen Fœderico Holsatiæ duci Christierni regis secundi patrueli, quæ iure, ut illis se ditionibus ingereret. Quando patruus eras. Talem autem non decet cum genere suo contendere, ne forte id obijci poßit, Lupum pastorem id est in fabulis. Siquidem non te loco pastoris & patris habueramus. Deinde uiuente Illustrißimo Domino patre nostro rege Iohanne cum superesset Illustrißima mater tua auia nostra Dorothea, quæ te unice deperibat, nonne occurrit quemadmodum eo anno, qui millesimus quadringentesimus est supra nonagesimum iuratus sis faciente id idem matre tua: regis Iohannis patris nostri, fratris autem tui heredes, aduersum omnes alios defendere, & eosdem in bonis & hereditatibus suis perpetuo seruare? Oblitus es forte. Sed nos in mentem bene reuocabimus. Iuratus es igitur te heredes regis Iohannis seruaturum, quomodo potes igitur, citra fidei et literarum uiolationem eosdem suis omnibus exuere? Quod est hoc

Electio ducis uoluntaria non fuit, sed coacta, ut prius ostensum est.

Vt ita sit, quod optimi episcopi & equites obtulissent non potuisse tamē ducem iure id regnum acceptasse.

Responsio prima.

Responsio secunda.

Dux literis sigillatis cũ matre promisit se defensurum heredes regis Iohannis quanto minus poterat eosdem regnis & principatibus exuere.

ipsum

ipſum conſeruandi genus ? Exuere autem non potes, ergo minus etiam regnum acceptare. Hoc tecum Laconyſmo agere uolumus. Habes itaq; ut ita faciamus eſſe, quod omni iure, cui uellent regnum impartiri potuiſsent ſcelerati illi impoſtores, Illuſtriſsimis Angliæ, Franciæ, Poloniæ & cæte. regibus, adde etiam Turco aut Rußis, in fœderiam tamen Holſatiæ ducem, idipſum minime poſſe, ſuis ipſius literis compertum eſt. Hic ſiles patrue ? Hic literas forte requiris, adeo omni te ſenſu, exuerunt monſtra illa, ſed ſubiectæ ſunt, ne quid deſyderes. In arce tua ſcriptæ ſunt, coram matre ſcriptæ ſunt, ne ui extortas eſſe poßis cauillari. Adeo omnia nobis aduerſum te, ſolerter agenda ſunt, ut nullam penitus anſam relinquamus tibi, quam tandem queas calumniari. Scimus enim, quam apud te ſint ingenioſi nebulones, quanq̃ omni in rerum genere egregie eruditi. Nunc audi matris tuæ auiæ noſtræ Illuſtrißimæ tuumq; diploma.

Literæ, quæ ſubſequuntur ducis uiolenter non ſunt extortæ, ſed neq; idipſum ille dicturus eſt.

Diploma Friderici Holſatiæ ducis & cæte. quo pollicitus eſt regi Iohanni preſente matre ſua, Illuſtrißima Dorothea, ſe heredes regis Iohannis defenſurum etc, quanto minus aperte conuincitur non debuiſſe et regna acceptaſſe, et ducatus illos ademiſſe factum in arce eiuſdem Gothorpo.

NOS DOROTHEA dei gratia, Daniæ, Suetiæ, Noruegiæ &c. regina. Et Fridericus heres, Noruegiæ Duces, Sleſwici, Holſatiæ, Stormariæ, Dythmerſiæ, Comites in Oldenborg et Delmenhorſt &c. NOTVM facimus & teſtamur aperte pro nobis & heredibus noſtris, & quibuſcunq;, ex quo dilectus filius noſter, Dominus & frater rex Iohannes, & nos dux Fridericus iſtas ditiones noſtras Scleſwicum, Holſatiam, Stormariam, hereditarie diuiſimus, & in duas partes concorditer partiti ſumus, teſtamur & promittimus in fide principis, uigore preſentium, ſi forte idem Illuſtrißimus frater noſter diem extremum clauderet, quod nos cum dominis & amicis, terris & hominibus ſecundum quod optime poßimus, ſuæ dilectionis heredibus & liberis fidum auxilium prebere uelimus, & eoſdem uoluntarie defendere, inq; iiſdem huiuſmodi arcibus, ciuitatibus, territorijs

hominibus & bonis, & omnibus dominijs ad principem spectantibus & iurisdictionibus, quemadmodum illius dilectioni in ista hereditaria diuisione, secundum contentum literarum ab utraq; parte signatarum, iure hereditario prouenerunt, ad perpetuum tempus hereditario seruare, & citra detrimentum, ut poßidiant, adiuuare, citra omnem dolum malum. Pro cuius rei maiore testimonio, sigillum huic testimonio duximus appendendum. Datum Gothorpi post Christi natiuitatem M. CCCC. XC. postridie Laurentij.

Per regem Christiernum non stetisse, quo minus litteris staret dux, ut prius ostensum est.

Quid nunc ais patrue? Defendere debuisti non aliena inuadere. Id literis his polliatus es Friderice uide q̃ obseruaris. Nam quod tu recriminari posses, per nos stetisse, quo minus obseruaris, prius euicimus falsum. Nisi forte ob septem florenorum milia paulo serius persoluenda existimes omnium literarum tuarũ, omnium polliciationum ius alienandum esse. Quid uero consyderandum erat tibi, ut etiã literas deesse faciamus? Num apud homines auditurum te mali, aut cupidi sane principis, ne quid maius addamus nomine, qui ea una acceptatione scleratißimis hominibus fomentum, preberes principes pro animi libidine permutandi, & exosam toties Democratiam instituendi? A qua tu hominum existimatione, ut ab Aspide abhorrere debueras, & si non tua, at saltem liberorum & generis tui causa. Enimuero ergo, quo minus ad te pertineret, aut tuũ erat suscipere, obstabat pudor, iuramen tũ, genus, liberi. Hæc omnia, si floccipendis Friderice patrue, agedum tibi habe, quæ nemo sibi regũ uendicare dignaretur. Hic nos conscientiam tuam appellamus, àn existimes Illustrißimos & potentißimos reges Angliæ, Frantiæ, Poloniæ, Scotiæ, aut reliquos omnes principes, si quod tu ais ad eos Daniæ regnum detulissent, scortatores illi non protinus totam illam sceleratã turbam in furcas acturos fuisse? Nisi nos sane fallit illorũ integritas, quæ neminem fefellit, adhuc nos non tam hostes tibi sumus, ut uelimus unum fuisse te ex eorum numero, qui tam insignem prouinciam obijssent, quod si te illi agmini sociasses, iam desijsses esse Friderice, neq; tecum digladiaremur nisi forte ad Eacum. Itaq; finge recusatam à te regni possessionem esse, & nebulones illos confestim dimisso uno te in Angliam, si ita lubet nauigasse, quo putas uultu aspecturus eosdem esset Illustrißimus princeps Henricus nobilißimæ insulæ rex, frater & consanguineus noster Charißimus? quo uultu consiliarij, quo uultu principes omnes, quo uultu omnis promiscue multitudo?

Hæc consyderanda erant duci priusq̃ regnum acceptaret. Dux tametsi ignarus democratiæ tamen instituendæ initium prebuit.

Si ad alios reges Danorum seductores illi regnũ detulissent, illos nunq̃ accepturos fuisse.

Rex Christiernus non uellet ducem unũ fuisse ex his, qui Daniæ regnum ad alios principes detulissent.

Illustrißimi Domini Henrici Angliæ regis oratio si aduenissent Danorum seductores.

cue multitudo ? Et prodiissent illi quidem nocturnam crapulam eructantes, cæterum pudor dementiam cohibuisset, neq; ausi fuissent enim id ipsum, quod tu acceptasti proponere, neq; eam quam tu iactas regni possessionem pudor permisisset in medium proferri. Torpuissent insani illi, & retro ad pocula respexissent.

Qualiter Danorum seductores uenissent, & qualiter ab illustrissimo Angliæ rege accepti fuissent.

Neq; te inuenissent isthic Friderice patrue, quod si uero loquendum illis fuisset, quod nam primum obtulissent ? Regnum ? Atqui an dubitare possis, hæc dicturum fuisse Illustrissimum regem ? Equidem regnorum sat habeo, meis contentus sum, uos autem quomodo audetis tam infamem proditionem moliri ? Quomodo regem Christiernum expelletis, in quem iuris nihil uobis est, beneficiorum autem illius erga uos plurimum ? Adeo uos non permouet illius auspicijs res tam preclare gestæ, non uirtus patris ? Aui splendor ? Cæsaris affinitas, nostra confœderatio, principum respectus, nobilitatis existimatio.

Hæc fuisset Illustrissimi Angliæ regis responsio.

Quomodo uero ad id regnum inuitatis me Dani ? aut quomodo me passuri estis extraneum regem, qui uobiscum nutritum, inter uos natum eijcitis. Aut qualem mihi fidem prestabitis seruandam, qui bis illi prestitam aboleuistis, aut quam mei rationem habituri estis, qui tam exiguam regum uestrorū optimorum, curam geritis ? Qui autem fieri possit, ut ego isti uestræ donationi animum adijciam, cum ut minime adijciā possit, tot exemplis docuistis. De uobis ego nunq̄ tam bene meritus sum, ut protinus exinde interpretari possim factum esse, quod mihi huius regni oblationem inijcitis. Rex autem Christiernus cum optime de uobis super meritus fuerit, isq; iam per uos expulsus sit, nonne documentum mihi prebet, cum talibus negociū ne aliquod mihi ipsi facessere possim ? Num suscepistis ? cur eijcitis ? Num confirmastis ? cur aboletis ? Deum ergo & homines, cur frustramini. Porro qua re idipsum in me conferre desyderatis ? Existimatis tam insanum, tam dementem esse, ut non protinus uideam ad leuē cupiditatem uestram, confestim mihi iterum in exilium abeundum esse? Alium querite, immo uero non isthic, sed apud inferos, quando quo minus inter uiuos permanere possitis perfidia uestra effectum est. Hæc dixisset, hæc imperasset. Et pependissent amphoræ illæ magnū documentum omnibus hominibus prebituræ, ne temere uti regibus, ut calculis uellent, Idem Francus, Idem Polonus pro sua prudentia, Idem Scotus, Idem omnes principes effecissent.

Idem fecisset Illustrissimus Poloniæ rex.

Hic non dicimus neminem principum esse, quos tu enumeras, cui non sat negocij sit in suis tutandis, ut

Nemo principum cæ=ret negocijs, ut inde protinus alienũ regnũ inuaderet.

dis, ut protinus aliena inuadere cupiat. Non dicimus si aduenissent mi=trati illi scortatores quam digne accepti fuissent, quam iuste remissi. Apud unum te locum inuenere Friderice. Tu ad primam petionem cessisti, aut certe primus expetijsti. Alioqui cum ad te uenirent, cur non scripsisti ad patruelem tuũ plurimos illi insidiari, regnumq; tibi offer=ri, proinde sibi prospiceret, quod si quæ commisisset, id demum effi=ceret, ut priorem infamiam aboleret? Id facere debueras. Adhortandi

Nihil ad ducem etiam si Daniæ regnum ad alios delatum fuisset.

à te sene eramus, admoneri debuimus. Tu nihil horum omnium effe=cisti patrue. Quid ergo ad te si regnum ad alios detulissent? immo cum plane scires reges & principes omnes, tam crudeli bello implicatos esse, ut aliena expetere, aut poßidere non possent, quomodo ex hoc tu ar=gumento, sat magnam rationem consequutus es, quæ tua non erant, tam inuadendi temere, & adhuc tam inique poßidendi?

Solutio illius, q. dux ait ingens detrimentũ patriæ suæ illatum iri ni regnũ acceptasset.

Veniamus ad id autem nunc quod tertio tu loco obiecisti, ingens sci=licet detrimentum ditionibus tuis aduenturum fuisse, aliorum regum assumptione, neq; tuis modo, sed & Cæsariæ maiestati, & sacro Ro=mano imperio, quorum omnium tu insignis bellator et uindex, ne id=ipsum accideret, preuenire maluisti. Atq; hic sane miseret nos simplici=tatis tuæ, cum non uideas quam te inique traducant hi impostores, qui hanc tuo nomine consentiente nihilominus ipso te epistolam ad sacrum Cæsareum regimen transmisere. Itaq; tu quidem de regibus omnibus idipsum arbitraris, quod nobis exhibuisti, nempe futuros illos ditioni=bus tuis & sacro Romano imperio exitio. Nos autem erga reges me=liores esse dicimus. Quid enim commisere aduersum te, ut protinus existimes tales futuros eos, qui ditiones tuas, qui Romanum imperium labefacerent? Aut quid illis cum Holsatia, quid illis cum auitis ditioni=bus nostris, quid illis Daniæ regnũ si acceptassent tecum patrue? Tam tu omnes crudeles, tam sanguinarios, tam uiolentos existimas, ut proti=nus ex Leui regni unius posseßione, arbitrarentur idipsum, si dijs pla=cet, imperium inuadendum uiam sibi tam latam paratam esse? Adeo in te magnum quid commisit nobilitas, ut primum cum fœneratoribus aduersus illam conspiraris. Deinde omnis honestatis oblitus, mulieres & infantes expuleris. Demũ non iam latenti, sed prodente se mali=cia, omnibus regibus eam notam inuras, tanq̃ id regnum, quod illorum non erat acceptarent, atq; ut acceptarent, protinus in tui excidium, in sacri Romani imperij exitium accelerarent? Quid uero est hoc argu=

Dux de omnibus re=gibus id existimat, q. à se factum est futu=rum.

Quã in trãsuersum à fœneratoribus Illu=strißimus dux deduc=tus sit.

menti.

menti. Ditionem meam inuasissent ergo acceptandũ regnum fuit? Nam
prius quidem, neq; tu probare poßis, quomodo enim inuasuros fuisse
ditionem tuam testarere? Posteriur tu uideris, àn ex priore statim deduci
poßit. Quale & hoc Romano imperio uis illata fuisset, ergo à me
acceptandum erat? Nam per alios, àn Romano imperio uis illata fuis=
set, nescimus neq; tibi sane magis q̃ nobis constat. Id scimus, Romano
per te imperio grauem notam inustam esse. Atq; adeo si tibi curæ fuit
Romano imperio prodesse, aut tam cordi Romanum tibi imperium fu=
it, ut protinus nihil, quod illius per iudiciũ esset efficeres. Quæsumus te
patrue, cur publicam ab eodem pacem indictam primus fregisti? Id ut fa=
ceres uoluit imperium? Cur cum his fœdus contraxisti, cur arma mo=
uisti, quibus ut ab armis desisterent, pena bis mille librarum auri puri
à sacro Romano imperio indictum fuit? Cur uxorem nostram insontes
liberos exegisti? Hoc enim tibi ut faceres num mandauit imperiũ? Cur
cum Francis & Ghelris aduersus sacratißimum Cæsarem conspirasti?
scilicet uero hoc ab ĩperio iussum tibi fuit? At iussum ais nõ erat. At ego
præsciebam si in alium principem Daniæ regnum tralatum esset, futu=
rum esse, ut grauia imperio instarent. Atq; hic quidem si adeo diuina=
culus es patrue, credimus tibi meritum. Enimuero cur hanc tu lanienam,
tam ferociter tractas cum nulla neceßitas urserit te, quo minus in reg=
nis permaneremus? neq; oportuerit in alium confestim regnorum pos=
seßionem transtulisse? cum nos essemus, Liberos haberemus, quorum
presentia extraneum Daniæ iugum decutere potuit? Quid uero ad te si
imperio grauia imminuissent? Siquidem ut grauia imminere conspi=
rationibus tuis semper enuteris? Atq; ideo ne protinus, q̃ scieueris impe
rio grauia imminere (quod tamẽ nisi deus es nõ cognoscas) iuramenti tui
ratio, genus, affinitas, confœderatio, sacramentũ nobis prestitum fran=
genda erant Friderice? Hic responde. Peierare num tu bonum existi=
mas? Minime dices. Literis contrauenire num pulchrum reris? neq;
hoc. Generis, affinitatis, fœderum obliuisci, num honestum? Nequaq̃.
Cum fœneratoribus & scæleratißimus monstris fœdus contrahere, ut
nobilitati excidium parares, num genere tuo dignum putas? Et tamen
imperium ut defenderes, hæc omnia egisti. Iuramentum fregisti, ut Da
nia nos spoliares. Peierasti, ut regnis nos exueres. Generis, affinitatis
oblitus es, ut nos exigeres. Cum fœneratoribus & scæleratißimis mon
stris conspirasti, ut quæ tua non essent uendicares. Malum ergo fecisti pa

Dux probare non potest inuasuros illos fuisse ditionem suam.

Solutio illius, q̃ dux ait, se uoluisse Romano imperio prodesse.

Facinora ducis aduersus imperium.

Nulla neceßitas fuit regnũ illud occupari.

Dux ait se ob defensionem imperij regnũ acceptasse sed cuincatur illius contrarium.

Non confestim fit, ut si alius occupasset Daniæ regnum illum bellaturū in imperium.

Dux si ob imperij defensionem Daniā suscepit malum propter bonū fecit quod tamen uetitum est.

Dux non potest euincere se imperio consuluisse.

Ad id quod dux ait se dolere quod totus orbis cogniturus est, qualiter rex uixerit.

Triumphalem currū ducis qui præcedunt.

true. Verum hoc ais, sed ut imperio consulerem effeci. Hic suo imperio consulueris non dicemus, quando non confestim fit, ut si alius præter te Daniam occupasset, imperium inuasisset. Nam principio stabilienda erat illi respublica sua, ineundæ in eam rem cum imperio amicitiæ. Tecum feriendum foedus, quantominus euincere poßis, imperio consuluisse te. Tantum id uolumus, quod tu inferri necessario debere, negare non potes, ob bonū effectum à te malum esse. Bonum enim fuit, quod tu ais, quod imperio consulueris, At malum fuit sacramentum fregisse, generis oblitū esse contra nobilitatem conspirasse, & cum foeneratoribus foedus iniisse. Hic uero nūc dicant nobis legisperiti tui num ob bonum subsequens, malum fieri posse legibus cautum est? Non uelimus autem latius diuagari illos in bonorum distructione, quandoquidem nos bonum simplex & malum simplex uocamus, quod si & hoc leges uetant, quomodo omni iure id fieri posse huic epistolæ tuæ non dubitas inserere? Quin & malum non faciendum esse, ut ueniat in bonum Paulus testatur, quanto id minore iure fecisse uideri potes, quod ais, ut imperio consuleres regnum acceptasse te. Neq; enim euincere potes, imperio consuluisse te, neq; regnum iure acceptatum esse unq̄ edocere poßis. Hæc cum prenosceres coactus es regnū id in protectionem suscipere, quod Dani in sua aduersum nos euulgatione docere possunt. Quam nunq̄ tu quidem transmisisses, nisi ut illorum sigillo ostenderes comunibus te suffragijs arctum esse. Doles enim, quod totus orbis cogniturus est, quā male uixerimus, et merito doles patrue, quādo nūq̄ uoluisti in nos ea retorquere, quæ in his tuis aduersum nos emißis literis toti orbi insinuas. Pius sane es & mansuetus, & erga genus tuum nimium q̄ deceat indulgens. Sed nos, quæ ad Danos spectant non maiore facilitate refellemus, q̄ tua hæc tam ingeniosa commenta. Adeo neq; illi uictoriam de nobis tandem canent. Parata sunt omnia aduersum scortatores illos. Tu ex his preludijs existima, quantum demum effecturi sumus. Habes ob quas rationes regnum acceptaris, & gaude sane, & canène uictoriam. Iam præsto est Triumphus patrue. Sed meminisse te decuit magnam horum partem, qui currum precedunt usurarios, & mitratos esse, te autem non tam ab illis ut uictorem q̄ prostratam & transfugam nobilitatis existimari.

ILLVSTRISSIMVS HOLSATIAE DVX.

Quare ora-

QVARE oramus maiestatem uestram, dilectiones uestras, & alios ut istum conatum nostrum boni consulere uelitis, & quod solum ex necessitate maxima et necessaria necessitate ad tale bellum nos ut duces Holsatiæ inducti sumus sine consolamine, consilio, auxilio et succursu non dimittatis. Et nos & confœderatos nostros Lubicenses sub Romano imperio defendatis, neq; ut auellamur, patiamini. Deinde coram Sacratissimo Cæsare & Illustrissimo Ferdinando intercedatis ne illius maiestas, & dilectio hostilem & querulosam, & falsam accusationem patruelis nostri aduersum nos ditiones nostras & subditos, & confœderatos admittant, neue illa iam commoueantur, ut aliq̃ aduersus nos, potentiam inatent. Sed longe magis abominabile propositũ & exemplum patruelis nostri aduersus nos, & alios adherentes imperio, & proprios etiam suos subditos acceptum considerent, per quæ solum ille ex diuina constitutione, & uindicta regnis suis exutus est nos etiam, si illud idem paternum regnum nostrum à nobis acceptum non esset, fuisset illud ad perpetuã destructionem nostram in alienas manus & potentiam (quod Romano imperio nunq̃ perferendum fuisset) necessario deuolutum. Quare citra dubium Romana Cæsarea Maiestas, & eius frater à nobis in nihil aliud quam optimam partem interpretabuntur factum esse. Dilectiones uestræ & alij ad illud sese beneuolos & consentientes exhibebunt. Idipsum uolumus propter sacrum Romanum imperiũ, ut obediens princeps, penes regnũ Daniæ in amica uicinitate semper promereri, par reddere & in bonum referre. Datum in arce nostra Flensborg, die Mercurij post circumcisionis domini, Anno M. D. XXIIII.

ILLVSTRISSIMI D. CHRISTIERNI DANIAE etc. REGIS AD SVPRADICTVM ILLVSTRISSIMI HOLSATIAE DVCIS PATRVI SVI ARTICVLVM RESPONSIO.

MAGNA NECESSITAS FVIT EA PATRVE quanta autem fuerit in precedentibus deduximus. Dux Holsatiæ eras imperij in angulo constitutus, quod tamẽ unũ conquereris defuisse tibi, nempe consilium, auxilium imperij, alijs persuadeas oportet in tyrannidem tuam (uerbo absit inuidia) imperium euocandum esse.

 Sed re=

Lubicenſes ducem non ideo protectorem aſciuerunt, ut illos ſub imperio idem contineret ſed ut per illum nobilitati finem imponerent, utq; eundem ludibrio haberent, quẽadmodum olim milites Regillianum.

Sed reges omnes execratus es, neceſſum eſt igitur, ut & tandem & imperium ſentiat, qualem hactenus principem fouit. Lubicenſes confœderatos tuos eam ob rem feciſti, ut eoſdem ſub imperio Romano tuereris, utq; ita à principibus habeantur rogas. Atqui illi te non ideo protectorem aſciuerunt. Nam ſuis opibus potentiores ſunt, q̃ qui ab imperio diu llı poſſint. Sed ut te in partes pertracto de euicta nobilitate feciliorem triumphum agerent, nulla tua gloria, ſed magna ſane culpa cum cenſuri ſint omnes principes quantarum tu rerum initium prebueris. Indidere hi tibi ſpecioſum protectoris nomen, ut eos quaſi Camillus alter iam profligatos é manibus noſtris eriperes. Et tute interea nõ conſpiraſti, quanto id tui ludibrio effecerint, quando neq; profligati erant, neq; opera tua indigebant niſi in quantum ſimplicitatem tuam ridere uolebant, eoq; te nomine regem facere, quo olim Regillianus quidã

Lubicenſes nunq̃ duci neq; generi illius bene uoluerunt.

aſſumptus eſt. Et prodis hic patrue, quod diſſimulare non potes, tuã cum fœneratoribus concordiam, qui neq; unq̃ tibi, neq; generi tuo bene uoluerunt. Noluiſti ab imperio Lubicenſes ſeparari. Sed hi te tamen ab imperio pertraxerunt, niſi quod nouum tibi non eſt cum Francis fœdus, neq; iam primum in idipſum conſenſiſti. Petis à Sacratiſſimo Cæſare ab Illuſtriſſimo Ferdinando, ne per noſtras querimonias

Rex Chriſtiernus neminẽ prouocare aduerſus ducem uult niſi iuſte.

prouocentur. Sed terribiles illos conatus noſtros conſiderent, quos aduerſum te moliti ſumus. Et nos querimonijs noſtris prouocare aduerſum te neminem uolumus, niſi omnes iuſte factum indicaturi ſunt quod famam, quod honorem aduerſus perfidiam tuemur Terribiles conatus quod aduerſum te moliti ſumus, nemo adhuc mortaliũ nouit, neq; nos, neq; tu, neq; ſcelerati illi impoſtores, qui te ſeduxerunt. Aut ſi noſti in medium profer. Tutatur nos conſcientia noſtra. Aduerſum te nihil meditati ſumus. Tu aduerſus nos nihil malorum pretermiſiſti.

Ad id, quod dux ait, dei iudicio factũ eſſe, ut rex expulſus ſit.

Iuſto dei iudicio expulſos nos ais patrue. Et fatemur iuſtum dei iudicium eſſe, quo omnes homines punit. Peccatores ſumus. Miſeri ſumus. Hæc &

Fatetur rex dei reſpectu longe maiora ſe promeritum eſſe.

longe maiora meriti ſumus non diffitemur. Gratiam agimus, quod nos tandem reſpexerit. Siquidẽ hæ calamitates noſtræ magna indicia ſunt miſericordis erga nos dei. Quos enim diligit caſtigat. Nihil remoramur.

Rex ab omnibus hominibus derelictus à deo derelinqui non ſperat.

Patienter hactenus hæc mala pertulimus, non q̃ noſtris id uiribus effecerimus, quando ex nobis plane fatemur, nihil bonorum fieri poſſe, ſed q̃ oſtendere uoluerit nondum tam defectis uiribus eſſe ſe, ut non poſſit, in infirmis etiam homuncionibus gratiam inſpirare & ex lapi-

dibus

dibus filios Abrahæ efficere. Iusto iudicio dei expulsi sumus, iusto iudicio dei inter tot pericula conseruati. Derelicti sumus ab omnibus mortalibus. Atq; his quibus quondã terrori fuimus, nunc ludibriũ sumus. Amici erant multi, nunc in his exilijs nostris tandem didicimus, quid in amicis, quid in opibus spei reponendum sit, omnes fugiunt, omnes auersantur, omnes derident, omnes in probrum, & contumeliam uertunt, patientiam nostram. Insequuntur, dira intentant, qui nisi fuissemus quondam, nunc ipsi non essent. Hæc fatemur patrue. Hæc si legis tandem considera abyssum iudiciorum dei.

Abyssus iudiciorũ dei

Neq; enim protinus fit, ut tu dei iudicium subterfugias, quod in id patruelis tuus rex Christiernus inciderit. Neq; arbitrari debes confestim sanctum esse te, quod nos miseri citra omnem amicorum consolationem profugi degamus. Nullaq; alia custodia quam dei omnipotentis misericordia à tot insidijs in caput nostrum comparatis tegamur. Num aliquando legisti, quod scriptum est, non eos solos peccatores, qui talia passi sunt, neq; solos malos esse in quos mõs Siloe cecidit?

Non ex eo q̃ in manus domini ciciderit rex existimare debet dux se euasurum easdem. Lucæ.xiij.

Atq; istud quidem humanum iudicium est, quo statim beati existimantur, quos aut perpetuus delicatæ uitæ conseruat tenor, aut prodiga bonorum fortuna locupletat. Ceterum longe aliud dei iudicium est. Num scriptum est, Stulte hac nocte animam tuam repetunt abs te, quæ uero parasti, cui cedet? Tu quidem nunc à mitratis illis scortatoribus rex uocaris. Forte etiamnum obediunt. Et audis interea regem Christiernum patruelem tuum incerto in loco delitescere.

Dux medijs in delicijs uiuit dum rex Christiernus magna omnium rerũ penuria exulat.

Nunc huc nunc illuc uagari. Neminem illi principum ex animo bene uelle, omnes sua negocia causari quur suppetias ferre non possint, neq; affinitatem, neq; regum nomen, neq; potentiam preteritam estimari. Et hæc audiens, letaris sane, & modo ex tuis ad Hafniã castris, modo ex Flensborgo literas contumeliarũ aduersum nos plenas emittis. Cingunt te Episcopi Cayaphæ, cingunt fœneratores & publicani, & modo is compertum esse sibi ait, neminem principum nobis bene uelle.

Hoc faciũt publicani.

Alter corruptos huius, corruptos illius consiliarios à se ait, ut negocijs nostris tragula inijciatur. Tertius stabilitum tibi regnum iri promittit, & speciosis collatis titulis gratiam tuam per fas & nefas uenatur. Et isthoc dei iudicium est. Et gaudes cum hæc tibi exponuntur. Letitia tibi ingens oboritur, ubi in extremam nos paupertatem redactos esse comperisti. Proclamas confestim iudicium dei, iudicium dei. Et sane iudicium dei esse, non inficiamur. Nos subinde esurimus, Sudamus, noctes & dies

Dux in regis calamitatibus et misercà gaudet.

insidijs

insidijs prospicere cogimur errabundi, uagi, et nullo in loco manentes. Tu quietus sedes, edens, bibẽs, ipsasq; usq; adeo intermedias delicias. Neq; desunt, qui aliquando nostri erant, nunc tibi soli applaudentes. Neq; desunt, qui caput etiam nostrum pollicentur. In summa hæc omnia dei iudicia sunt. Floruimus olim tribus opulentißimis regnis aliquãdo citra rebellionem potiti, nunc ea nobis adempta iudicio dei sunt. Tu in flagellum datus es nobis, tu in iram dei, in abominationem regi Christierno accidisti. Neq; perinde tamen perpetuam tibi fœlicitatem metiri debes. Veniat in mentem tibi Atthylæ Pannonis: Veniat Tamberlanis, Scythæ, quorum uterq; se dei iram, dei flagellum, nec immerito uocitabat. Finem tamen, qualem nacti sint uide, ne quispiam tibi prescribat. Karolum oras, Ferdinandum oras, ab omnibus principibus postulas, ut causæ tuæ patrocinentur: iterum renouas stultam illam de acceptata regni Daniæ possessione excusationem: idq; Rethorum more, dum subijcis Epilogo idipsum, quod omnem maculam causæ tuæ reris adempturum. Neq; id tibi inuidemus sane, quando iam satis ostendimus, qualis sit ille Hercules tuus, quo principũ animos te existimas domiturum. Tandem aliquando meminisse uelimus te fragilitatis humanæ, atq; rerum omnium uicißitudinis. Sed hic rident scortatores tui, quibus patientia nostra peruenit in contumeliam. Iam ex duabus his euulgatis epistolis tuis, ex sua cur nos expulerint excusatione omnes ad se principes pertractos esse existimant: neq; ullum nobis refugij locum superesse. Et cum hæc legimus iustum dei iudicium ueneramur, qui dedit nos in opprobrium omni homini, qui omnium mentes à nobis alienatas esse uoluit, ut admirabiliora illius opera essent uidenda hominibus, quod citra humanum adminiculum erga nos benignitatem suam ostendisset, In id confidimus, in id speramus. Amicorum, qui olim fuere rara nũc copia est. Principes, consanguinei, affines, recessere. Opes, diuitiæ, potẽtia, euanuit. Iuuenilis impetus consenuit. Soli sumus relicti sumus, omnibus oneri, omnibus ludibrio. Tu qui superesse nobis poßint àuertis, & ad te pertrahis. Dubia omnia, Infesta omnia nobis facis. Neq; te permouet patruelis miseria, neq; humana calamitas, neq; fortunæ memoria. Itaq; unum necessario faciemus. Fortiter quæ dicimus, tam fortiter facere nõ poßumus. Si omnes principes fratres affines, consanguinei, nos auersentur, omnes à nobis subsidium, quod tu tantopere petis subtrahant. Si omnis ordo, sexus, conditio, status, nos

Rex Christiernus quondam floruit tribus opulentißimis regnis imperans.

Consyderate rerum omnium uicißitudinem o reges et principes.

Ad id quod dux sacratißimũ Cæsarem Karolum & Ferdinandum orat.

Dignum rege dictũ.

Admirabilia opera dei.

Rex in deũ causæ suæ iudicem confidit.

Regis Christierni calamitas.

Fortiter dictum.

execretur,

execretur, paratũ ad deum refugium habemus. In eum confidimus, illi causam nostram committimus, is iudex esto. Damus tibi omnes, ex quo causæ nostræ patrocinari non potest ueritas, iudiciũ requisiuimus, neq; confessum est, nihil omisimus, quod in eam rem pertineret, & ludibriũ & abominatio facti sumus. Proinde omnes sua sibi habeant, Valeãt si ita uolunt principes, reges, affines, consanguinei, quando neq; illos afflictio, neq; calamitas nostra permouit. Deum expetimus, ad illũ appellamus, illi causam nostram totam committimus, quando nostri ad huc nullus misertus est. Viuemus interea, si ita placet, miseri, egeni, inopes, uiuemus soli, errabundi, nusquam tuti, nusquã grati. Viuemus omnibus in ludibriũ, in contumeliã, in abominationem, exules, peregrini, nudi. In neminem quam in deum confidentes, qui pusillorum subinde recordatur. Ita uidebis patruelem tuum affectum esse, atq; in uotis semper habes. Sed nos tibi melius apprecabimur. Deus tui misercatur Friderice patrue, neq; enim tale quid tibi uelimus accidere, quale nobis nõ desinis imprecari. Sed & hoc dei iudicium est, grato a nobis animo perferendum.

Si nullus principum regi Christierno suppetias ferat illum tamen adhuc in deum confidere.

Animaduertite hæc reges & principes, qui potentiã habetis. Nam et rex Christiernus aliquando impotens non fuit.

CORNELIVS DVPPLICIVS SCEPPERVS.

Illustrißimi Daniæ regis Christierni in aduersarios defensio, fœliciter finitur per typographum Melchiorem Lotherum, Anno dominicæ incarnationis M. D. XXIIII.

